

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

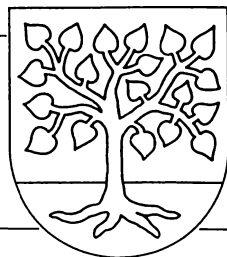
Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SLÆGTEN

FORUM FOR SLÆGTSHISTORIE

Nr. 19, januar 1999

Indhold

s. 2

Foreningsprogrammer

F.02 Slægts- og lokalhistorisk Forening for Grindsted og Omegn	s. 11
F.04 Slægtshistorisk Forening for Hjørring og Omegn	s. 11-12
F.07 Slægtshistorisk Forening Odense	s. 12-13
F.08 Slægts- og Egnshistorisk Forening i Randers	s. 13-14
F.10 Trekantområdets Slægtshistoriske Forening	s. 14-15
F.11 Slægtshistorisk Forening Vestsjælland	s. 15
F.12 Slægtshistorisk Forening for Viborg og Omegn	s. 15-16
F.13 Slægtshistorisk Forening Århus	s. 16-17
F.15 Slægtshistorisk Forening for Aalborg -egnen	s. 17-19
F.16 Egn- og Slægtshistorisk Forening Holstebro	s. 19-20
F.20 Haderslev Slægtsforsknings Forening	s. 20
F.22 Slægtshistorisk Forening Korsør	s. 21-22
F.24 Roskildeegnens Selskab for Genealogi og Personhistorie	s. 21-22
F.25 Slægtshistorisk Forening for Sydsjælland	s. 22
F.27 Slægtshistorisk Selskab for Østsjælland	s. 23
F.29 Slægtsforskerne i Silkeborg	s. 23-24
F.30 Amager Slægtshistoriske Forening	s. 24-25
F.31 Slægtshistorisk Forening i Ry	s. 25-26
F.33 Slægtshistorisk forening Brønderslev	s. 26
F.34 Hvidovre Slægtsforskere	s. 27
F.37 Slægts- og Lokalhistorisk Forening for Østdjursland	s. 28-29
F.39 Slægtshistorisk Forening for Storstrøms Amt	s. 29
F.40 Vestlollands Slægtsforskningsforening	s. 30
F.41 Nordsjællands Slægtshistoriske Forening	s. 30-31
Øvrige programmer:	
Herning, Kolding, København og Sønderjylland	s. 31

SLÆGTEN (ISSN 0905-7064) udgives af Sammenslutningen af Slægtshistoriske Foreninger, p.t. 1. januar og 1. juli. Red.: Anton Blaabjerg, Birgit Øskov og Ole Bech Knudsen. - Stof fra bladet må benyttes med kildeangivelse, hele artikler eller større dele deraf dog blot efter tilladelse og aftale med forfatteren.

Indhold

- Fra redaktionen s. 3-4
- Nyt fra SSF - årsmøde mv. s. 4-6
- Indlæg i Hvem Forsker Hvad s. 6
- SSFs weekendkursus s. 6-8
- SSFs bestyrelse og medlemsforeninger s. 9-10
- Programmer, se forsiden s. 11-31
- Brother's Keeper og WinFam s. 32
- Ægteskab mellem beslægtede af Jytte Skaaning s. 32
- Personer i Jernved Sogn af Magne Juhl s. 33-34
- Lauritz Detlefsen Møller af Hans H. Worsøe s. 34-37
- Uffe Elleman-Jensen af Ole Bech Knudsen s. 37-43
- Grev Jefferson s. 43-44
- Præsident Jefferson s. 45
- Slægten Monrad, H.P. Hanssen af Rasmus Hansen s. 45
- Cramer fra Viborg Tugthus af Anton Blaabjerg s. 45-52
- Alle taler om os ... af Birgit Øskov s. 53
- Busch - fra Sjælland? af Anton Blaabjerg s. 54-57
- Tekstiler - de gamle navne af Kirstin Nørgaard Pedersen s. 58-59
- Valdemar Sejrs - en kommentar af Anton Blaabjerg s. 60-61
- Småstykker s. 61
- SLÆGTENS publikationer s. 61-63
- Tilbud til slægtsforskere! s. 64

For uopfordret indsendt stof påtager SLÆGTENS redaktion sig intet ansvar.

Redaktion, ekspedition og betaling

- Anton Blaabjerg, ansv. red., Fredensgade 38, 8800 Viborg ☎ 86 61 04 36.
- Birgit Øskov, eksp., Rolighedsvej 56, 9400 Nørresundby ☎ 98 17 63 76, modtager senest 15.5. og 15.11. programmer, artikler samt besked om antal og abonnementsmåde for det kommende nummer. -

Ønskes bladet tilsendt samlet, oplyses antal, og ønskes det tilsendt hvert enkelt medlem, indsendes kuverter (selvklæbende, A5 med endelukning, B-mærkede, frakterede med 4,75 kr., adresserede og afsenderstemplede).

- Ole Bech Knudsen, kass., Jyllands Allé 2, 3.tv., 8000 Århus C ☎ 86 11 55 47, modtager ligeledes senest 15.5. og 15.11. foreningernes betaling (se nedenfor) på **SLÆGTENS giro 0 94 55 87**. - Privatabonnement opkræves een gang årligt (giro vedlagt januar-nummeret), betales senest 1.2.; efterfølgende opkrævning pålægges 10 kr.

Priser

- Abonnement til alle medlemmer i SSFs medlemsforeninger blot 5 kr. pr. nr. + forsendelse 40 kr.
- Privat årsabonnement (2 numre, incl. forsendelse) 50 kr. - Abonnenter bosat i udlandet (også Norden), der benytter giro til betaling, dog 65 kr. + forsendelse. - Løssalg af nyeste nr. 25 kr. + forsendelse. - Ældre numre (nr. 10, 12-14 og 16-18) 10 kr. pr. stk. + forsendelse.

Aktiviteter

17. april
SSFs årsmøde 1999

15. maj
Sidste frist for indsendelser til SLÆGTEN, nr. 20.

1. juli 1999
SLÆGTEN nr. 20 udkommer.

I september måned!
HVEM FORSKER HVAD udkommer.

8. april 2000 - Reserver datoen!
Slægtsforskertræf i Odense kl. 9-17.
Program og tilmeldingsblanket følger i SLÆGTEN nr. 20.

Fra redaktionen

Atter er et nummer af SSFs blad på gaden til distribution blandt Sammenslutningens medlemsforeninger og de private abonnenter. - Der har været usikkerhed om, hvorvidt medlemskab af SSF er en betingelse for at kunne abonnere på bladet.

Det skal her slås fast, at medlemskab af SSF er forudsætningen for at kunne købe bladet til alle en forenings medlemmer for den *uhyre beskedne* pris 5 kr. pr. nummer, altså p.t. på årsbasis 10 kr., der *ikke dækker de faktiske trykudgifter!* Hertil lægges forsendelseomkostninger fra ekspedition til medlemsforening og porto fra forening til enkeltmedlem. - Uden medlemskab af SSF kan bladet fås i privat årsabonnement til 50 kr. (25 kr. pr. nummer); i denne pris er porto indbefattet.

Medlemskab af SSF er altså betingelsen for at kunne få bladet i foreningsabonnement. Men foreningen kan forsat være medlem af SSF uden at abonnere på bladet til enkeltmedlemmerne.

Fra bladets start for knap 10 år siden har det endelige mål været, at alle medlemsforeninger abonnerer, så SLÆGTEN bliver "*virkelig*" foreningsblad for SSF. - Et større oplag giver jo også en lavere stykpris på trykkeriet.

Nu abonnerer 24 foreninger med 2.600 medlemmer af SSFs 35 medlemsforeninger med i alt 3.200 medlemmer. - Målet synes altså inden for rækkevidde.

Det er hævdet, at *foreningsprogrammerne fylder mere* end halvdelen af bladet og hindrer trykning af redaktionelt stof. - De sidste numre har været på 64 sider (højeste sideantal, når portoen på 5 kr. skal holdes). Sidefordeling mellem programmer og andet stof er i numrene 12-18 denne: Nr. 12: 21 af 48+4, nr. 13: 21 af 52, nr. 14: 19 af 52+8, nr. 15: 21 af 48+4, nr. 16: 23 af 56+8, nr. 17: 22 af 64, nr. 18: 22 af 56+8.

Det fremgår heraf, at programmernes andel af bladet ikke har udgjort halvdelen af

bladet, men 35-40%. - Og i den forbindelse er det værd at huske på, at bladet pt. finansieres af foreningsprogrammerne alene, idet bladet i økonomisk henseende udelukkende fungerer som medlemsforeningernes medlemsblad; dertil skulle programmerne dog gerne virke inspirerende på andre programlæggere og foreningsfolk.

Redaktionen benytter her lejligheden til at takke for tilsendte indlæg og samtidig *efterlyse artikler og indlæg til bladet*. - Lad bladets læsere få indblik i de mange spændende og interessante skæbner og historier, I finder på landets arkiver!

Anmeldelser og/eller annoncer

Bladet indeholder ofte sådanne, og redaktionen bestræber sig på at efterleve følgende retningslinjer:

Forfattere/forlag kan indsende publikationer til anmeldelse eller måske snarere kortere omtale. - Endnu ikke afsluttede udgivelsesmæssige projekter kan evt. omtales forud for færdiggørelsen, så læserne har mulighed for at indsende bidrag.

Annoncer kan indrykkes for den favorable pris af 500 kr. + moms pr. trykside; en halv eller en kvart side koster således henholdsvis 250 kr. og 125 kr. + moms.

HVEM FORSKER HVAD

Denne publikation er et andet godt foreningsaktiv med mange slægtsforskeres arbejdsområder og problemer.

Publikationen blev grundlagt af Samfundet for dansk genealogi og Personalhistorie - de 3 første årgange, 1969-71, blev udarbejdet og redigeret af Hans H. Worsøe.

De næste 13 år, 1972-84, blev HFH udgivet med Wolf Møller som entusiastisk redaktør; han døde 24. november 1998 efter i mere end en menneskealder at have boet i Albæk ved Randers som lærer. - At Wolf Møller tiltrådte som redaktør hang sammen med, at slægtshistoriske foreninger (fra 1972 foreningerne i Herning, Odense, Ran-

ders og Århus, senere flere andre foreninger) blev medudgivere. Fra 1981 blev HFH udgivet af Samfundet og det nydannede SSF i fælleskab. Og det blev altså Wolf Møller, der i de første mange år udførte det store, uegennyttige arbejde ved fremstillingen af HFH i den form, publikationen stort set har haft siden.

Nu udgives HFH i samarbejde mellem Samfundet, SSF samt DIS-Danmark - og formidler kontakt mellem slægtsforskere med fælles interesser. - Se også under nyt fra SSF.

7 af SSFs medlemsforeninger aftager nu ca. 1.000 eksemplarer - ca. 33% af HFHs oplag. Men om det fortsat vil forblive sådan, er et åbent spørgsmål.

Indlæg her i bladet skaffede i sommer en ny kasserer til HFH fra 1. januar 1999. Og

samtidig blev der truffet kommissionsaftale med Odense Universitetsforlag. - Væsentlige prisstigninger blev fastsat i sommer; priser for løssalg og abonnement blev trykt i 1998-udgaven af HFH, mens prisen på foreningsabonnement først blev frigivet af redaktøren 10. november.

Løssalg:

1998 80 kr., 1999 100 kr. og 2000 130 kr.

Abonnement:

1998 65 kr., 1999 75 kr. og 2000 110 kr.

Foreningsabonnement:

1998 38,75 kr., 1999 50 kr. og 2000 75 kr.

Lad os håbe, at der kan findes frem til forhold, så HFH - også fremover - kan indgå i en fornuftig medlemspleje i SSFs slægtshistoriske foreninger!

AB

Nyt fra SSF

Sammenslutningen af Slægtshistoriske Foreninger

SSFs årsmøde

Sammenslutningen af Slægtshistoriske Foreninger afholder Årsmøde 1999

lørdag 17. april

på Blommenslyst Kro, Middelfartvej 420, 5491 Blommenslyst.

Kl. 13.00 Foredrag

Kristian Korfits Nielsen fra Justitsministeriet orienterer om den *nye registerlov*, der sikkert ikke kommer til at indeholde hidtidige *undtagelser i forbindelse med slægtsforskning* og udgivelse af personalhistoriske opslagsbøger, og hvilken betydning det får for slægtsforskere? - Derefter er der lejlighed til at stille spørgsmål.

Kl. 14.15 Eftermiddagskaffe

Kl. 14.45 Årsmøde

- i henhold til vedtægterne.

Kl. 17.30 Middag

Årsmøde og foredrag er åbne for alle medlemmer af SSFs medlemsforeninger. - Bestyrelsen håber, at mange vil deltage.

Priser pr. person

Eftermiddagskaffe og middag 190 kr.

Eftermiddagskaffe 40 kr.

Tilmelding og betaling

- senest 1. februar til formanden: Ulla Nørskov, Solbakkevej 67, 8600 Silkeborg.

Udskiftning i bestyrelsen

Århus 21. juni 1998

Meddelelse!

Jeg, undertegnede, vil hermed meddele, at jeg træder ud af bestyrelsen for SSF pr. 1. oktober 1998. Beslutningen blev taget kort før årsmødet 1998. Begrundelsen er udelukkende et spørgsmål om manglende tid og overskud til at varetage posten i SSF samt posten i redaktionsudvalget for HVEM FORSKER HVAD. Jeg har i de seneste år rejst temmelig meget i forbindelse med arbejde og studier, og der går til tider flere uger imellem, at jeg er hjemme at vende et par dage. Den sparsomme tid er som regel bogen op med en del gøremål, og tiden til SSF bliver derfor meget lille. Jeg havde håbet på, at rejseriet kun var i begrænsede perioder, men dette er ikke tilfældet og ser ikke

ud til at blive det i den nærmeste fremtid. For SSFs og min egen skyld anser jeg det derfor som det bedste at holde, medens legen er god.

Vores suppleant Bente Klercke Rasmussen overtager derefter posten.

Jeg vil hermed sige bestyrelsen mange tak for et godt og spændende samarbejde samt for nogle søbre og hyggelige bestyrelsesmøder. Ligeledes vil jeg til redaktionsudvalget for HVEM FORSKER HVAD sige tak for et godt og spændende samarbejde ligeledes med velordnede og hyggelige møder.

Med venlig hilsen
Erik B. Fisker

Øvrige nyheder fra SSF

af Bente Klercke Rasmussen, sekretær.

Internettet

Mange har foreslået, at SSF får sin egen hjemmeside på Internettet. Bestyrelsen mener, det er en god ide, og arbejder for tiden med at løse de tekniske og praktiske problemer hermed, så hjemmesiden kan få det bedst mulige indhold og stedse blive holdt vedlige.

Undervisningsmateriale m.m.

Vi har også diskuteret udarbejdelse af undervisningsmateriale i slægtsforskning og affoldelse af kurser for undervisere. Inden vi lægger et stort arbejde heri, vil vi gerne kende undervisernes interesse herfor, og vi har derfor udsendt et spørgeskema til de undervisere, vi har navn og adresse på, for at høre, om de er interesserede i undervisningsmateriale og kurser.

Hvis der er undervisere, der ikke har modtaget spørgeskemaet, kan de henvende sig til SSFs formand, der straks vil sende et.

HVEM FORSKER HVAD

Arbejdet med at udarbejde HVEM FORSKER HVAD (som SSF er medudgiver af) er blevet for stort for redaktøren og regnskabsføreren, og SSFs bestyrelse har derfor nødtvunget accepteret, at trykning og ekspedition skal overgå til Odense Universitetsforlag, hvilket desværre vil medføre en væsentlig prisstigning på HVEM FORSKER HVAD.

Blandt fordelene ved at lade et forlag overtage trykning og ekspedition er bl.a., at ekspeditionen fremover vil have en fast adresse, at kunder fra udlandet kan betale med creditcards (HVEM FORSKER HVAD har mistet flere udenlandske kunder på, at de havde problemer med betalingen), at HVEM FORSKER HVAD når ud til boghandlernes edb-systemer, hvorved et salg sandsynligvis kan øges; samt at arbejdsbyrden for redaktøren og regnskabsføreren bliver mere meningsfuld.

Sidste nyt om SSF og Internettet

af Jytte Skaaning, SSFs webmaster

Nu går SSF på Internettet og får egen hjemmeside i løbet af december 1998. - Desværre foreligger hverken web-site eller e-mail

adressen i skrivende stund. - Webmaster bliver Jytte Skaaning.

Indlæg i HVEM FORSKER HVAD

af Bente Klercke Rasmussen, medlem af redaktionsudvalget.

Indlæg i HVEM FORSKER HVAD er gratis, hvis man er abonnent. Da medlemsskab af nogle slægtshistoriske foreninger indbefatter års HVEM FORSKER HVAD, er alle disse foreningers medlemmer abonnenter, og for at undgå ekstraregning (løssalgpris), skal I derfor *huske at anføre, hvilken forening I er medlem af*, når I indsender indlæg.

Husk også at:

- håndskrevne indlæg skal indsendes senest 1. februar,
- maskinskrevne indlæg skal indsendes senest 1. marts og
- indlæg på diskette eller e-mail skal indsendes senest 1. april.

SSFs weekendkursus 1998

Atter et interessant kursus blev afviklet i weekenden 9.-11. oktober på Snoghøj Folkehøjskole, hvor deltagerne kunne udbygge deres viden om fortidens mennesker, deres flytning fra land til stationsby, ejendomshistorie og formidling af slægtsforskning.

Kurset blev arrangeret under temaet *Stationsbyen*, og her følger foredragsholdernes litteraturlister til glæde for de, der ikke kunne deltage.

Tove Glud Rasmussen: Skab liv om anerne i stationsbyen

Generel litteratur om stationsbyer

Udgivelser i forbindelse med: Stationsbyen - projekt under Statens Humanistiske Forskningsråd.

Stationsbyen (tidsskrift), nr. 1-14, 1982-88, med artikler om stationsbyerne: Borup og Karise (nr. 1, 1982), Hammerum (nr. 3, 1983), Vamdrup og Hornslet (nr. 5, 1984), Bramming og Ringe (nr. 6, 1984), Støvring (nr. 7, 1985), Grindsted og Skærbæk (nr.

8, 1985), Glamsbjerg (nr. 9, 1986), Kjellerup (nr. 10, 1986), Gilleleje (nr. 13, 1988), Ringe og Vedsted (nr. 14, 1989).

Artikler i *Erhvervshistorisk årbog* 1980.

- Jørgen Fink: Butik og værksted - erhvervslivet i stationsbyen 1840-1940. 1992.
- Margit Baad Pedersen: Stationsbyliv - Karise 1880-1940. 1987.
- Vigand Dam Rasmussen: Nørrejyske Jernbanebyer. 1981.
- Niels Peter Stilling: De nye byer - Stationsbyernes befolkningsforhold og funktion 1840-1940. 1987.

Litteratur til foredraget

- Brovst i *Jyske Byer og deres Mænd*. Bd. VI. 1916.
- Dansk Socialhistorie. Bd. 5. 1982.
- N.P. Falborg: Aaby før - Aabybro nu (utrykt manuskript på Aabybro Bibliotek).
- Gyldendals Danmarkshistorie. Bd. 5. 1985.

- Kongeriget Danmarks Handelskalender. 1883/84, 1887/88, 1891/93, 1896/97 og 1904/05.
- Chr. Larsen (red.): Dansk Provinsvejviser og Statsadressebog 1891-93 - Aalborg Amt.
- Thomas Larsen: En Gennembrudstid. Bd. 2. 1922.
- Lars Chr. Mumgaard/Anders Mogensen: Den kulturelle udvikling i sidste halvdel af 1800-tallet, i *Vendsyssel årbog* 1979.
- Margit Baad Pedersen: Købmand og høker på landet. 1983.
- Politikens Danmarkshistorie. Bd. 11 og 12. 1964-65.
- Tove Glud Rasmussen: Forretningsbyen Vedsted bliver til, i *Nyt fra Stationsbyen*, nr. 14. 1989.
- af Paul Rasmussen: Hvordan udgiver jeg mit materiale?
- Viborg-foreningens program 1987, 1. halvår, artikel heri af Ingvar Musæus: Personalhistorie - hvad gør den grå slægtsforsker?
- Elo Harfot: Trævlerødder - alternativ slægtshistorie. En samling af ideer, der viser, hvorledes slægtsforskerne kan bruge lokal- og kulturhistorien, så de tørre navne og årstal bliver til en levende slægtshistorie. Dansk historisk Håndbogsforlag ApS, Kbh. 1984.
- Hugo Koldby Nielsen: Tilbage til vore rødder. Hernov 1994.

Steen Ousager: Jernbanernes opståen og udvikling - eller: Jernbanen og lokalinteresserne - et stort problem

- Steen Ousager: Politik på skinner. Lokalbanespørgsmålet og Nordfyns privatbaner i dansk trafikpolitik ca. 1920-1970. Odense, 1988.
- Steen Ousager: Tog og historie: Jernbanearkiver og deres brug. Arkivernes Informationsserie. 1996.
- På sporet 1847-1997, DSB og Samfundet. Bd. 1-3, udg. af Jernbanemuseet, 1997.
- Niels Peter Stilling: De nye byer. Stationsbyernes befolkningsforhold og funktion 1840-1940. Selskabet for Stationsbyforskning, 1987.
- Lars Viinholt-Nielsen, Ole Chr. M. Plum og John Poulsen: Privatbanerne gennem 150 år. 1997.
- Aage Aagesen: Geografiske studier over jernbanerne i Danmark. Kbh., 1949.
- Slægtsforskere: Lad os hige og søge i bøgene. Temahæfte fra SLÆGTEN, 4. udg. 1998, titlerne 167-70 og 174-75, hvor opmærksomheden henledes på oversigten over (oftest kommercielt fremstillede) slægtsbøger, titlerne 187-98, hvor der omtales forsøg fra "private" på at gøre et eller andet, og endelig titlerne 481-521, hvor vi ser nærmere på den skønlitteratur/tegneserier, der har et slægtshistorisk udgangspunkt.
- Som supplement til ovenstående titler (187-98) findes endvidere Asger Møller: Min navnkundige Oldefar Løjtnant v. Buddinge og andre slægtninge. Forlaget Aros 1988 (99.94 Møller) - og til (481-521) Lotte Linck: Tiden der revnede. Forlaget Samleren 1997.

Erik Kann: Hvor boede folk, eller noget om at placere indbyggerne på korrekt matrikelnummer

Bigit Øskov: Slægtsforskere: Lad os gøre noget - ved det!

- SLÆGTEN, nr. 18, artikel heri af Peter Kudsk: Mit største ønske - min sidste vilje.
- Slægt og Stavn nr. 11, 1988, artikel heri

Bibliografi

- Dansk arkivbibliografi 1889-1981, ved Grethe Ilsøe. 1982.

Leksika

- Håndbog for danske lokalhistorikere, red.

af Johan Hvidtfeldt. 1952-56/1970.

- Dansk kulturhistorisk Opslagsværk, 1-2, red. af Erik Alstrup og Poul Erik Olsen. 1991.

Oversigtsværker

- Gyldendal og Politikens Danmarks Historie, red. af Olaf Olsen. 1988 ff.
- Det danske Landbrugs Historie, red. af Claus Bjørn m.fl. Bd. 1-4. 1988 ff.
- Hans H. Worsøe: Håndbog i Slægthistorie. 1997 (s. 210-19).
- Knud Prange: Mit navn er Jensen. En bog om slægtsforskning. 1989.

Værker i øvrigt

- Ellen Christensen-Dalsgaard: Kilder til Landejendommens Historie i Landsarkiverne. En vejledning. 1982.
- Helle Damgaard: Kilder til Købstadsejendommens Historie i Landsarkiverne, en vejledning. 1983.
- Niels H. Frandsen: Dansegilde og mordbrand. Vejledning om retsbetjentarkiver. 1995.

Tidsskriftartikler

- Personalhistoriske Studier, red. af Hans H. Worsøe. Heri specielt: Svend Balslev: Matrikelarkivet og den personalhistoriske forskning.
- Personalhistorisk Tidsskrift 1995:2, red. af Tommy P. Christensen. Heri specielt: Tommy P. Christensen: Tag over hovedet? Slægtsforskeren og ejendomshistorien.
- Samme tidsskrift 1997:2, red. af Jørgen Mikkelsen. Heri specielt: Jesper Ratjen: Kort og ejendomshistorie.

Ole Degn: Byens landbrugere

- Ole Degn: De gamle købstæders hukommelse. Rådstuearkiver og deres brug. Arkivernes Informationsserie. 1994 (s. 15 og 20-21)
- Ole Degn: Materialet i Ribe rådstuearkiv før 1660, i *Arkiv*, bd. 7. 1978-79 (s. 98).
- Ib Gejl (red.): Århus. Byens historie. Bd. 1. 1996 (s. 323-26) Bd. 2. 1997 (s. 205-09).
- Ole Degn: Rig og fattig i Ribe. Økonomiske og sociale forhold i Ribe-samfundet 1560-1660. Bd. 1. 1981 (s. 76-91, 122-23, 196, 219-23, 227-28 og 357-58). Bd. 2. 1981 (s. 42-47, 180-81 og 251).
- Helge Nielsen (red.): Køge bys historie. Bd. 1. 1985 (s. 229-34). Bd. 2. 1988 (s. 66 og 90).
- Tore Nyberg og Thomas Riis (red.): Kalundborg købstads historie. Bd. 1. Tiden indtil 1830. 1985 (s. 37, 241-46, 273-77).
- Erling Ladevig Petersen: Odense bys historie 1559-1660.
- Ole Degn: Ribe 1500-1950. Scandinavian Atlas of Historic Towns. Bd. 3. 1983.
- Poul Tuxen: Stege 1500-1950. Scandinavian Atlas of Historic Towns. Bd. 5. 1987.
- Marie Bach, Ole Degn og Poul Strømstad: Køge 1500-1950. Scandinavian Atlas of Historic Towns. Bd. 7. 1993.
- Folkemængden 1. februar 1911 i Kongeriget Danmark. Statistiske Meddelelser. 4. rk., 37,1. 1911.
- Statistisk Tabelværk. Ny rk., bd. 5. 1852 (s. 181-94).

SSFs bestyrelse og medlemsforeninger

- Ulla Nørskov, fmd., Solbakkevej 67, 8600 Silkeborg ☎ 86 82 07 14.

- Stefan Andersen, kass., Toftevangen 19, 4130 Viby Sj. ☎ 46 19 41 73.

- Bente Klercke Rasmussen, sekr., Holbergsgade 23, 1., 8000 Århus C ☎ 86 13 92 71.

- Jytte Skaaning, webmaster, Vinkældervej 6 A, 5000 Odense C ☎ 66 14 88 77.

- Orla Iver Madsen, Skovbrynet 14, 6100 Haderslev ☎ 74 52 15 14.

SSF blev stiftet 23. april 1981 og omfatter nu 35 regionale foreninger; der følger her opført i indmeldelsesrækkefølge, samtidigt tilmeldte i alfabetisk orden.

Mærkningen i (parentes) betyder: S angiver evt. kendt stiftelsesdato og M nyeste kendte medlemstal. A abonnerer på **SLÆGTEN** (24 foreninger), B abonnerer på **HVEM FORSKER HVAD** (7 foreninger) og C udgiver eget medlemsblad (8 foreninger).

F.01 *Bording Slægts- og Lokalhistorisk Forening* (M 45), Jens Ernst Nielsen, Gedhusvej 17, Munklinde, 7441 Bording ☎ 97 14 54 50.

F.02 *Slægts- og lokalhistorisk Forening for Grindsted og Omegn* (M 78 A), se program.

F.03 *Slægtshistorisk Forening Herning* (S 2.3.1970, M 61), Ingelise Løvenholt Nielsen, Granly 1, 7451 Sunds ☎ 97 14 16 32.

F.04 *Slægtshistorisk Forening for Hjørring og Omegn* (S 15.2.1979, M 111, A), se program.

F.06 *Morsø Slægtshistoriske Forening* (S 12.12.1978, M 63), Jakob Albrechtsen, Rørsangervej 37, 7900 Nykøbing M. ☎ 97 72 48 54.

F.07 *Slægtshistorisk Forening Odense* (S 26.1.1971, M 207, A), se program.

F.08 *Slægts- og Egnshistorisk Forening i Randers* (S 25.3.1971, M 94, A), se program.

F.09 *Slægtshistorisk Forening for Storkøbenhavn* (S 7.1.1977, M 417, C), Anna Margrethe Krogh-Thomsen, Hedebyvej 5, 3650 Ølstykke ☎ 47 17 92 51.

F.10 *Trekantområdets Slægtshistoriske Forening* (Fredericia) (S 21.10.1974, M 62, A), se program.

F.11 *Slægtshistorisk Forening Vestsjælland* (M 98, AC), se program.

F.12 *Slægtshistorisk Forening for Viborg og Omegn* (S 3.12.1975, M 313, AB), se program.

F.13 *Slægtshistorisk Forening Århus* (S 1.4.1957, M 203, AB), se program.

F.14 *Slægtshistorisk Forening Sønderjylland* (S 8.8.1981, M 145, B), Ole H. Jensen, Kløvermarken 3, 6430 Nordborg ☎ 74 45 02 35.

F.15 *Slægtshistorisk Forening for Aalborg-egnen* (S 16.3.1976, M 361, AB), se program.

F.16 *Egns- og Slægtshistorisk Forening Holstebro* (S 4.4.1977, M 49, A), se program.

F.18 *Sæby kommunes historiske forening* (M 273), Jørgen Bruun Nielsen, Karmisholtvej 20, Skæve, 9352 Dybvad ☎ 98 86

- 90 05; foreningsadresse: Byhistorisk Arkiv - Sæby Museum, Algade 1-3, postboks 33, 9300 Sæby ☎ 98 46 10 77.
- F.20 Haderslev Slægtsforsknings Forening** (M 113, A), se program.
- F.21 Sydvestjysk Egns- og Slægtshistorisk Forening** (M 237), Esbjerg, Jørgen Dieckmann Rasmussen, Byhistorisk Arkiv, Torvegade 47, 6700 Esbjerg ☎ 75 18 18 55.
- F.22 Slægtshistorisk Forening Korsør** (M 20, AB), se program.
- F.23 Slægts- og Lokalhistorisk Forening Frederikshavn** (M 80), Hardy Jespersen, Hånbækvej 30 A, 9900 Frederikshavn; foreningsadresse: Lokalhistorisk Arkiv for Frederikshavn, Bangsbo Museum og Arkiv, Dr. Margrethesvej 1, 9900 Frederikshavn ☎ 98 42 31 11.
- F.24 Roskildeegnens Selskab for Genealogi og Personalhistorie** (M 57, AC), se program.
- F.25 Slægtshistorisk Forening for Sydsjælland**, Næstved (M 91, A), se program.
- F.26 Koldinghus Forening for Slægtsforskere** (M 68, C), Søren Stengaard, Jernbanegade 10, 6580 Vamdrup ☎ 75 58 39 46.
- F.27 Slægtshistorisk Selskab for Østsjælland**, Køge (S 20.3.1991, M 120, AC), se program.
- F.29 Slægtsforskerne i Silkeborg** (S 17.3.1993, M 50, A), se program.
- F.30 Amager Slægtshistoriske Forening** (S 13.9.1993, M 64, A), se program.
- F.31 Ry Slægtshistoriske Forening** (S 1993, M 19, AB), se program.
- F.32 Sydkystens Slægtshistoriske Forening** (S 24.2.1994, M 35), Jørgen Seide Petersen, Gersagerparken 121, 1.tv., 2670 Greve ☎ 43 69 19 05.
- F.33 Slægtshistorisk forening for Brønderslev-egnen** (S okt. 1992, M 48, A), se program.
- F.34 Hvidovre Slægtsforskere** (S 1.8.1993, M 20, AB), se program.
- F.36 Lokal- og slægtshistorisk forening for Brande og omegn** (M 46), Hans Andersen, Krøsbærvej 4, 7330 Brande ☎ 97 18 05 48.
- F.37 Slægts- og Lokalhistorisk Forening for Østdjursland**, (S 1980, M 102, AC), se program.
- F.39 Slægtshistorisk Forening for Storstrøms Amt** (S 28.3.1984, M 85, AC), se program.
- F.40 Vestlollands Slægtsforskningsforening** (S 22.2.1996, M 53, A), se program.
- F.41 Nordsjællands Slægtshistoriske Forening** (S 1992, M 82, AC), se program.

Programmer for de på SLÆGTEN abonnerende 24 regionale foreninger.

- Foredrag mærket (FU) holdes i samarbejde med lokalafdelingerne af Folkeuniversitetet.

Slægts- og lokalhistorisk Forening for Grindsted og Omegn

Onsdag 20. januar

Mogens Hansen, museumschef, Grindsted:
Naturesyn – kultursyn.

Om heden og de mange plantager på egnen omkring Grindsted.

Onsdag 17. februar

Ole Faber, museumsinspektør, Varde Museum: Gammelt dansk sølvtøj.

Om gammelt sølvtøj på Varde-Grindsted egnen. Publikum opfordres til at medbringe eget gammelt sølvtøj.

Onsdag 17. marts

Ordinær generalforsamling ifølge vedtægterne.

Derefter vil medarbejdere fra lokalhistorisk arkiv fortælle om og vise frem af arkivets samlinger. Foreningen giver kaffe denne aften.

Onsdag 19. maj

Sommerudflugt.

Vi mødes kl. 19 på parkeringspladsen ved Grindsted Bibliotek. Skovrider Gregers Bundesen leder udflugten, som i år går til egnens plantager. Under turen er der mulighed for at nyde medbragt kaffe i en

jagthytte.

Tid og sted

Ordinære møder kl. 19.30 på Grindsted Bibliotek. Fri adgang for medlemmer. Ikke medlemmer betaler 25 kr. Alle er velkomne. Medbring selv kaffe til møderne.

Kontingent

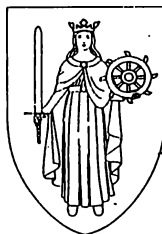
100 kr. - par 150 kr.

Nyt fra foreningen

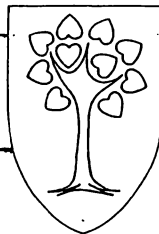
Grindsted Lokalhistoriske Arkiv, der har til huse på Grindsted Bibliotek, har åbent hver onsdag kl. 15–18 samt efter aftale. Der er adgang til kopisamlingen i bibliotekets åbningstid, ligesom en af arkivets medarbejdere almindeligvis træffes på arkivet de første 5 hverdage i ugen, onsdag undtaget, kl. 10–11.30.

Bestyrelse

- Jens Erik Starup, fmd., Horsbølvej 13, 7200 Grindsted ☎ 75 32 23 53. E-mail: Jens.Starup@post2.tele.dk
- Bent Krogsgaard, nstfmd. og kass., Dalsøvej 47, 7200 Grindsted ☎ 75 32 19 01.

Slægtshistorisk Forening for Hjørring og Omegn

Tirsdag 19. januar

Generalforsamling. Dagsorden vedlagt.

Derefter Jan Rasmussen, medlem af foreningen: Min slægts billeder. Hvordan holder jeg styr på dem, jeg har – og hvordan finder jeg dem, jeg ikke har?

Tirsdag 2. februar (FU)

Trine Nielsen, museumsleder, Try: Fæstebøndernes forhold i det 18. århundrede med eksempler fra Voergaard og Rugtved godser.

Tirsdag 9. marts (FU)

Inger Hartby, etnolog, Rudkøbing: Navnets kulturhistorie.

Med eksempler fra folketællingen 1801 fra Hjørring beskrives forskellen på navneskikke og opkald i håndværker- og bonde-slægter.

Tirsdag 6. april

Ekskursion til Rakkeby Kirke.

Kirken ligger sydligst i Rakkeby, der nordfra nås enten via Sejlstrup eller Hæstrup. Her vil vores medlem og tidligere graver ved kirken, Aage Thomassen vise rundt. Aftenen slutter med kaffe og videofilm om kirken i præstegårdens konfirmandstue.

Tirsdag 13. april

Børge Gjøderum Gade, Holstebro: På må og få gennem Hjørring.

Foredragsholderen, der var i lære som fotograf i Hjørring i midten af 60'erne, vil fortælle om og vise lysbilleder fra tiden før

de store forandringer i midtbyen.

Tid og sted

Alm. møder kl. 19.30 i Rådshuskælderen - 13. april dog i Kulturhuset i Dronningensgade, lokale 14. Kirkeekskursionen kl. 19 ved Rakkeby Kirke. Kørelighed kan arrangeres via Asger Bruun. Husk kaffe og brød til møderne.

Kontingent

95 kr.

Bestyrelse

- Per Maack Andersen, fmd., Christiansgade 24A, 9800 Hjørring ☎ 98 92 70 75.
- Asger Bruun, sekr., Pileurtvej 1, 9800 Hjørring ☎ 98 91 19 84.
- Anna Grethe Christensen, kass., Bellisvej 10, 9800 Hjørring ☎ 98 92 49 22.
- Ole Søltøft, Korshøjvænget 8, Bjergby, 9800 Hjørring ☎ 98 97 13 31.
- Per Gade Mortensen, Løkkensvej 347, Gjurup, 9800 Hjørring ☎ 98 90 13 47.

Onsdag 27. januar

Generalforsamling i følge vedtægterne.

Derefter Ove Kühn, Ubberud: På sporet af tyske glasværksarbejdere og deres vandring fra Tyskland til Danmark og Sverige.

Onsdag 24. februar

Besøg i det nye Stadsarkiv på Klosterbakken. Stadsarkivet har fået nye lokaler og

læsesal m.v. Hvad kan slægtsforskere bruge Stadsarkivet til? Mødetid: kl. 19.15, indgang i hjørnet ved den gule bygning i klostergården (= indgangen til det gamle centralbibliotek)

Onsdag 24. marts (NB! ændret mødedag på grund af påsken) (FU)

Birgit Øskov, lærer, Nørresundby: Slægtsforskere: Lad os gøre noget - ved det!

Slægtsforskning: Er det små sedler med navne og årstal, ringbind og plastlommer, tavler og skemaer? Eller er det - også - sammenskrivning af alle notaterne, præsentation af materialet for "ikke slægtsforskere" og glæden ved at skrive fremfor manien med at samle?

Onsdag 28. april (FU)

Hans Christian Bjerg, overarkivar, Rigsarkivet, København: Forsvarets Arkiver.

Hvad kan slægtsforskere finde i arkiverne?

Onsdag 19. maj

Udflugt til landsbyen Sønderby ved Ebberup og Hagenskov.

Thomas Bruun, viceskoleinspektør, tager os med på en historisk tur rundt om søen i Sønderby og bagefter til Hagenskov Gods. Kaffe/the m.v. medbringes og nydes undervejs på rundturen i konfirmandstuen. Der kan evt. aftales fælles transport. Mødetid: kl. 19 i Sønderby. Tilmelding *senest 15. maj* til Jytte Skaaning – Max: 50-60.

Kursusvirksomhed

Jytte Skaaning: *Slægtsforskning for 2. årshold*. 10 mandage kl. 19.15-21.35 fra 1. februar.

Jytte Skaaning: *Gotisk skriftlæsning for begyndere (forsættere)*. 9 torsdage kl. 13.30-15.50 eller kl. 19.15-21.35 fra 21. januar.

Jytte Skaaning: *Gotisk skriftlæsning for begyndere - lidt øvede*. 10 torsdage kl. 16.30-18.50 fra 14. januar.

Jytte Skaaning: *Gotisk skriftlæsning for øvede*. 7 tirsdage kl. 19.15-21.23 fra 2. februar.

Jytte Skaaning: *Gotisk skriftlæsning for videregående*. 10 mandage kl. 16.30-18.50 fra 11. januar.

Folmer Riis og Jytte Skaaning: *Brug af Pc'er i slægtsforskning*. Et kursus vedr. computeren som redskab for slægtsforskere. Forudgående kendskab til computer ikke nødvendigt. Der bliver introduktion og indøvelse af slægtsforskerprogrammer (Brothers Keeper og WinFam). Søgning af slægtshistoriske kilder via Internettet.

Demonstration af Kildeindtastningsprogrammet (KIP). Udveksling af anedata med andre slægtsforskere via diskette o.l. Weekend-hold 5.+6. februar, 19.+20. marts samt 16.+19. april. 36 timer.

Folmer Riis og Jytte Skaaning: *Brug af Pc'er i slægtsforskning. Opfølgingskursus*. Dette kursus henvender sig til folk, der tidligere har deltaget i ovennævnte kursus af samme navn eller på anden måde er kommet godt i gang med brug af computeren som redskab i slægtsforskningen. Kurset udbygger og uddyber de samme emner som i grundkurset; dog med hovedvægt på billed-håndtering. Tillige bliver der mulighed for drøftelse og løsning af "medbragte" problemer, som man er stødt på undervejs. Weekend-hold 12.+26. marts. 12 timer.

Alle kurser afvikles på AOF-Centret, Vestre Stationsvej 8-10, 5000 Odense C. Nærmere oplysning hos læreren ☎ 66 14 88 77, tilmelding til AOF, Odense ☎ 66 12 65 84.

Tid og sted

Alm. møder kl. 19.15 i Sct. Knuds Salen, Klosterbakken (undtagen besøget på Stadsarkivet 24. februar). Kaffe/the kan medbringes.

Kontingent

100 kr. for alle foreningens tilbud og SLÆGTEN.

Bestyrelse

- Jytte Skaaning, fmd., Vinkældervej 6 A, 5000 Odense C. ☎ 66 14 88 77.
- Paul Madsen, nstfmd./sekr., Vissenbjergvej 6, 5230 Odense M. ☎ 66 13 98 12.
- Inge Skipper, kass., Krogløkkeparken 24, 5240 Odense NØ. ☎ 66 10 90 52.
- Finn Grandt-Nielsen, Stavrevej 27, Måle, 5300 Kerteminde ☎ 65 34 24 30.
- Sonja Hjælm Pedersen, Toppen 10, 5270 Odense N. ☎ 66 18 07 04.
- Jytte Faueryby, J.L. Heibergs Vej 97, 5230 Odense M. ☎ 66 12 80 02.

Slægts- og Egnshistorisk Forening i Randers

Tirsdag 12. januar
Generalforsamling.

Tirsdag 26. januar
Samarbejdsaften.

Tirsdag 16. februar (FU)

Birgit Øskov, lærer, Nørresundby: Skolearkivalier – hvor finder vi vore forfædre?

Skolearkivalier er en overset arkivgruppe, hvor man finder meget interessante billeder af sine forfædre. I foredraget vil en række muligheder blive skitseret.

Tirsdag 9. marts (FU)

Svend Jacobsen, Hellerup: Tingbøger.

I mange landsogne findes der først kirkebøger fra efter år 1700. Tingbøgerne, der ofte rækker betydeligt længere tilbage i tid, bliver derfor en meget værdifuld kilde til også at føre bondeslægter langt tilbage. Foredraget koncentrerer sig om de gamle 1600-tals tingbøger og vil med et omfattende eksempelmateriale vise deres betydning for slægtsforskningen.

Tirsdag 13. april (FU)

Carsten Porskrog Rasmussen, lektor, Århus Universitet: Bondebefolkningen før landbo-reformerne.

Foredraget vil handle om de store ændringer i bondestandens sammensætning og vilkår, der skete i århundredernes løb og det kildemateriale, der i hvert fald nogle gange gør det muligt at komme tættere på.

Tid og sted

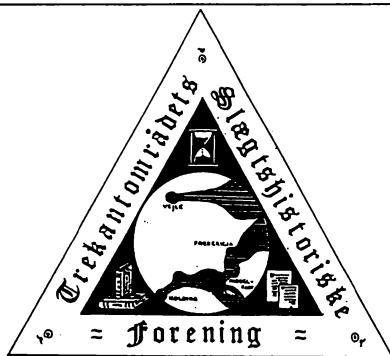
Kl. 19.30 i Kulturhuset, Stehmansgade 2, Randers - lokale 3. Ved FU-foredrag er alle velkomne.

Kontingent

120 kr.

Bestyrelse

- Karl Erik Jensen, fmd., Præstegårdsvej 1a, Ø. Velling, 8900 Randers ☎ 86 46 70 08.
- Herman Hedegaard Nielsen, kass., Voldum Rudvej 88, 8370 Hadsten ☎ 86 49 10 65.
- Jan Hyllested, sekr., Marienborgvej 30b, 8900 Randers ☎ 86 42 86 49.
- Niels Røgild, Klintevej 7, 8900 Randers ☎ 86 43 66 51.
- Bente Quist Gregersen, Platanvej 61, 1., 8900 Randers ☎ 89 49 42 68.

Mandag 11. januar (FU)

Bertil Larsen, konsulent, Den møllehistoriske Samling: Mølleren og hans hus.

Mandag 8. februar (FU)

Elsebeth Ib, medlem af foreningen: Kartoffeltykkerne.

Mandag 9. marts

Generalforsamling. Derefter vises filmen *Af jord er du kommet* – 2.

Mandag 12. april (FU)

Esben Graugaard, museinspektør, Holstebro Museum: Gravminder fortæller.

Tid og sted

Kl. 19.30 på Lokalhistorisk Arkiv, Frederik III's Vej 6, Fredericia. Mødelokalet er åbent fra kl. 18.30, således at der er lejlighed til slægts snak og til at benytte foreningens bibliotek. Udlån fra dette sker i forbindelse med møderne. I forbindelse med møderne vil der altid være hjælp at hente til tyding af gotisk skrift eller ideer til at komme videre.

Kontingent

120 kr., par 180 kr., gæstebillet 25 kr. Kaffe/te "ad libitum": 5 kr.

Bestyrelse

- Jesper Ratjen, fmd., Majvænget 66, Bramdrup, 6000 Kolding ☎ 75 51 80 63.
- Elsebeth Ib, nstfmd., Marie Grubbesvej 9, 7100 Vejle ☎ 75 82 61 99.

- Birgit Lassen, kass., Fruetoften 4, Brøndsted, 7000 Fredericia ☎ 75 86 67 15.
- Evald Andersen, sekr., Hvedevej 8, 5500 Middelfart ☎ 64 41 53 99.

- Inger Madsen, bibl., Dronningensgade 33, 7000 Fredericia ☎ 75 92 73 04.
- Tommy Hansen, Islandsvej 1, 5500 Middelfart ☎ 64 41 49 77.

Onsdag 10. februar kl. 19 på Holbæk Bibliotek, Nygade 9-13
Generalforsamling.

Derefter vil Peter Blumensaadt, leder af Lokalhistorisk Arkiv, Holbæk vise rundt og fortælle om mulighederne på netop dette arkiv.

Onsdag 3. marts kl. 19.30-21.45 i Kalundborghallen
Albert Witt, lektor: Kalundborg og dens grundlægger Esbern Snare.

Endvidere besøger vi Kalundborg Gl. Rådhus.

Onsdag 14. april kl. 19 på Lokalhistorisk Arkiv og Museum, Mejerigården, Hovedgaden 38A, Undløse
Grethe Tvedegaard, Kalundborg: Ejendomshistorie.

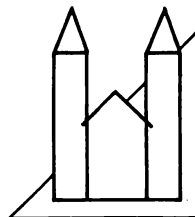
Kontingent

130 kr., pensionister 100 kr.

Bestyrelse

- Bruno Ahlquist, fmd., Kildevang 16, Herslev, 4000 Roskilde ☎ 46 40 12 85.
- Poul Gyllun, nstfmd., Strandhaven 69, 4400 Kalundborg ☎ 59 51 60 40.
- Inge Seiergaard, kass., Ligustervej 9, 4340 Tølløse ☎ 59 18 94 61.
- Annette Madsen, sekr., Bildsøvej 81, 4200 Slagelse ☎ 59 54 91 77.
- Bjarne Petersen, red., Wessels Have 4, 4300 Holbæk ☎ 59 44 12 40.

SLÆGTSHISTORISK FORENING FOR VIBORG OG OMEGN

Torsdag 4. februar

Generalforsamling i følge vedtægterne.

Herefter vises filmen *Fejemanden og friheden*, der blev lavet i forbindelse med 200-året for stavnsbåndets ophævelse i 1788.

Torsdag 25. februar (FU)

Jesper Ratjen, cand.scient., lektor: Kulturlandskaber på kortblade.

Med lysbilleder gives en gennemgang af danske kortblade, flyfotos og lignende til oplysning om nutidens og fortidens kulturlandskaber og deres ændringer. Hvordan

kan slægtsforskere anvende dette materiale - og hvordan skaffes det frem til brug?

Torsdag 18. marts (FU)

Erik Kann, genealog ved Statens Øjenklinik: Uægte børn.

Gennemgang af kilder, der kan anvendes ved eftersøgningen af de mange "udlagte barnefædre".

Torsdag 8. april (FU)

Svend Jacobsen, Hellerup: Gamle regnskabers brug i slægtsforskningen.

I foredraget omtales en række regnskaber som f.eks. amts-, lens-, gods-, kirke- og ekstraskatteregnskaber m.m., som ikke kun består af tal, men som indeholder en mængde personal- og slægtshistoriske oplysninger. Alt sammen vil blive belyst med eksempler.

Lørdag 8. maj (FU)

Udflugt til Lynderup Kirke og Lynderupgaard (ca. 13-17)

Endeligt program for denne halvdagstur udleveres ved tilmelding, der er bindende og nødvendig, da der er begrænset deltagertal. Der vil blive fortalt om kirken, og Kirsten & Ove Glerup vil fortælle om deres gods, inden de viser rundt. Efter kaffen vil der være foredrag af Birgit Løgstrup, arkivchef, Rigsarkivet: Det lange oprør.

Husk: Tilmelding og betaling senest 25.4.!

Tid og sted

Hvor intet andet er anført kl. 19.30, Viborg

Centralbibliotek, Vesterbrogade 15 (den gamle indgang). Entre for ikke-medlemmer ved foredragene: 20 kr.

Kontingent

130 kr. pr. husstand for foredrag, SLÆGTEN og HVEM FORSKER HVAD.

Kursusvirksomhed

Anton Blaabjerg: Gotisk skriftlæsning og gamle arkivalier. (FU)

Fra 11. januar og 10 mandage. For begyndere og fortsættere. Vi går i gang med arkivaliernes gotiske skrift og opnår derved læsefærdighed. Samtidig præsenteres typiske slægts- og lokalhistoriske aktstykker fra 1800-tallet og tilbage til 1600-tallet, og vi snakker om, hvor disse arkivalier findes i arkiverne. Centralbibliotekets studiekredsløkkale 5, kl. 16.30-18.30. Pris 400 kr. Yderligere oplysning samt tilmelding hos læreren ☎ 86 61 04 36.

Bestyrelse

- Peter Kudsk, fmd., Søvej 7 B, 8800 Viborg ☎ 86 60 08 11. E-mail: PKUDSK@post12.tele.dk
- Anton Blaabjerg, nstfmd., Fredensgade 38, 8800 Viborg ☎ 86 61 04 36.
- Tove Krog, kass., Møllevej 11 A, 8800 Viborg ☎ 86 67 10 99.
- Holger Helbo, sekr., Niels Bødkersvej 6, Hvornum, 9500 Hobro ☎ 98 54 70 15.
- Minna Thorhauge, pr, Danmarksvej 50 st.th., 8800 Viborg ☎ 86 62 65 36.

Århus

Mandag 11. januar – obs kl. 19!

Generalforsamling i følge vedtægterne.

Derefter foredrag af Stefan Andersen, kasserer i SSF, Viby Sj: Sådan fandt jeg min biologiske mor.

Mandag 8. februar (FU)

Kirstin Nørgaard Pedersen, lokal- og slægtshistoriker, Beder: Den salig kones gangklæder.

Hvordan så tøjet ud? Hvad dækker de mange mærkelige betegnelser, som man ser

opremset i skifternes beskrivelser af "den salig kones" eller "mands" gangklæder, når tøjet omhyggeligt stykke for stykke blev vurderet? Foredraget, der illustreres med lysbilleder, vil med adskillige skifter som grundlag omhandle både mands- og kvindekklæder fra by og land.

Mandag 8. marts (FU)

Gerda Bonderup, lektor, Århus Universitet: Ægteskaber i krise.

Det er en myte, at parforholdet i de gode, gamle dage var trygt og mere stabilt end nu. Foredragsholderen har undersøgt skilsmisseadfærden gennem 350 år og vil fortælle om resultatet af sin forskning.

Mandag 12. april (FU)

Georg Søndergaard, lektor, Odense Universitet: Navnetraditioner.

Helt fra middelalderen har vi et enormt personnavnemateriale overleveret, som ned gennem århundrederne afspejles i adelens, gejstlighedens, borgerskabets og almuens navnebrug.

Fra slutningen af 1800-tallet får alle danskere faste efternavne, og skønt ca. 2/3 af alle danskere hedder noget med "-sen", er det muligt at påvise tydelige mønstre - familiemæssige, regionale og sociale.

Tid og sted

Møderne foregår kl. 19.30 (hvor intet andet

er nævnt) i Richard Mortensenstuen i Studenternes Hus, Nordre Ringgade 3 (hovedindgang). Der er også indgang fra P-pladsen på Katrinebjergvej bag Studenternes Hus. Betaling for lokaleleje og kaffe med brød 30 kr. Alle er velkomne.

Kontingent

150 kr. omfattende foredragene, HVEM FORSKER HVAD og SLÆGTEN.

Nyhedsbreve

Manglende *Nyhedsbreve* kan fås hos Ole Bech Knudsen og Bente Klercke Rasmussen.

Bestyrelse

- Tove Glud Rasmussen, fmd., Nøddevej 2, 8260 Viby J. ☎ 86 14 43 11.
- Bente Klercke Rasmussen, nstfmd., Holbergsgade 23, 1., 8000 Århus C. ☎ 86 13 92 71.
- Ole Bech Knudsen, kass. Jyllands Allé 2, 3.tv., 8000 Århus C. ☎ 86 11 55 47.
- Ib Paikjær Jensen, sekr., Byløkken 25, 8240 Risskov ☎ 86 21 47 47.
- Erik Bjerre Fisker, Bispehavevej 77, 4.tv., 8210 Århus V. ☎ 86 15 08 78.
- Frede Storborg, suppl., Arnakvej 8, 8270 Højbjerg ☎ 86 72 52 53.
- Janne Wibroe, suppl. Sjællandsgade 98, 2. 8000 Århus C. ☎ 86 13 69 83.

Mandag 4. januar

Alm. mødeaften i konfirmandstuen og på læsesalen i Arkivet. Hvem holder "10 minutter?" - Emne: *Mormonerne IGI-kort.*

Mandag 1. februar

Aalborg Stadsarkiv fylder 25 år – i skrivende stund vides intet om festplanerne, så hold øje med dagspressen!

Mandag 8. februar (FU)

Elsa Steen Sørensen, journalist, Skive Folkeblad: Kartoffeltyskerne på Alheden.

Johan Christian Krath (en af ESSs egne forfædre) udvandrede fra Sulzfeld i Sydtykland i 1761 for at blive kartoffeltysker på Alheden i Grønhøj. Hør Elsas egen fortælling om dette kapitel i Danmarkshistorien og hendes glæde ved at finde ud af, hvor slægten er kommet fra.

Mandag 15. februar kl. 19!

Besøg på *Aalborg Idrætsarkiv*, Annebergvej 46.

Vi mødes ved arkivet kl. 19, og derefter vil arkivets personale (bl.a. lederen Leo Møller og "vores egen" Christian Gajhede) vise arkivet og mulighederne frem. Arkivet er vært ved kaffen. Tilmelding til Hans Erik Luther senest 10. februar.

Mandag 1. marts (FU)

Anton Blaabjerg, genealog, Viborg: Ejendomshistorie.

Hvordan kan ejendommene følges tilbage i tiden fra forrige århundrede til 1600-tallet? Samtidigt kastes der lys over forfædrenes sociale forhold, og anetavlens personer knyttes sammen med meget større sikkerhed end ved simple – og lidt usikre – kirkebogsundersøgelser.

Mandag 15. marts

Aftentur til Landsarkivet i Viborg.

Bussen afgår kl. 17.45 fra Aalborg-hallens parkeringsplads. Læsesalen er åben for medlemmer i tiden kl. 19-22. Pris pr. person 50 kr. Tilmelding og aflevering af bestillingssedler til Ingrid Gade senest 1.3. Der må højst afleveres 3 bestillingssedler pr. deltager, og de skal være forsynet både med arkiv- og løbenummer. Der er selvfølgelig mulighed for at forske uden, at man på forhånd har afleveret bestillingssedler. Tilmelding er bindende, med mindre der sendes afbud senest 12.3.

Mandag 12. april

Alm. mødeaften i konfirmandstuen og på læsesalen i Arkivet. Hvem holder "10

minutter?" - Emne: *Gennemgang af bogskabene i mellemgangen.*

Mandag 19. april – i *Ældre-sagens* lokaler, Vesterbro 62A, Aalborg.

Finn Jelstrup og Birgit Øskov: Begynd at slægtsforske – på Internettet.

På storskærm og på overheads vises nogle af de mange muligheder for slægtsforskere på Internettet.

Mandag 3. maj (FU)

Generalforsamling i følge vedtægterne.

Derefter P.V. Christiansen, slægtsforsker, Hørsholm: Lavadel og selvejerbønder i Himmerland fra 1400-tallet til nu.

Nogle eksempler på emnets betydning for slægtsforskere i dag. Herunder slægterne Winther, Munk, Block, Kjærulf og Harbo.

Lørdag 8. maj

Forårstur til førnævnte steder i Himmerland. Se nærmere i særskilt meddelelse.

Tid og sted

Kl. 19.30: Medlemsmøderne på Arkivet, Arkivstræde 1 (ved Vor Frue Kirke) og foredragene afholdes i foredragssalen over Vestbyens Bibliotek, Dannebrogsgade 43, Aalborg. Mødet 19. april er på Vesterbro 62A. Vær opmærksom på ændringerne i forhold til, hvad vi plejer, når det drejer sig om januar og februar.

Kontingent

100 kr. pr. husstand for alle foreningens tilbud, HVEM FORSKER HVAD og SLÆGTEN. Ved møderne kan der købes kaffe/the - pris 5 kr.

Kursusvirksomhed

Anton Blaabjerg: *Gotisk skriftlæsning*. Fra 12.1. 10 tirsdage på Folkeuniversitetet, Strandvejen 12-14 kl. 18.45-21, 25 timer, 550 kr. Yderligere oplysninger hos læreren, Fredensgade 38, 8800 Viborg ☎ 86 61 04 36. Tilmelding til FU ☎ 98 16 75 00.

Finn Jelstrup: *Brothers Keeper for Windows – begyndere!* 7 onsdage med start 27. januar kl. 16-19. Deltagerne arbejder med egne

data, der kan tages med hjem på diskette. Der foregår ikke egentlig undervisning i slægtsforskning, men der kan forventes en del erfaringsudveksling, råd og vejledning. Materialeudgifter: 50 kr.

Finn Jelstrup: *Brothers Keeper* - øvede. Lørdag 13. marts kl. 9-16.20.

Finn Jelstrup: *Win-family* - øvede. Lørdag 10. april kl. 9-16.20.

Finns kurser er under FOF-Aalborg, foregår på Kjellerupsgades Skole, Aalborg, og tilmelding skal ske til FOF ☎ 98 13 82 33. Nærmere oplysninger hos Finn Jelstrup ☎ 98 14 44 96.

I samarbejde med *Ældre Sagen i Aalborg*, Vesterbro 62A

Torsdag 28.1. og 25.3. kl. 19: *Slægtsforskning på pc* v/ Finn Jelstrup. 5.-6. februar temadage om at skrive erindringer v/ Inger Marott Post. Nærmere oplysninger fås hos *Ældre Sagen* ☎ 98 12 03 44.

Bestyrelse

- Birgit Øskov, fmd./kass., Rolighedsvej 56, 9400 Nørresundby ☎ 98 17 63 76.
- Ingrid Wisborg Gade, sekr., Anthon Bachs Vej 6, 9000 Aalborg ☎ 98 12 65 15.
- Hans Erik Luther, Petersborgvej 59, 9000 Aalborg ☎ 98 16 63 34.
- May Britt Hansen, Malurtvej 21, II th., 9000 Aalborg ☎ 98 79 00 24.
- Jørn Elstrøm Toldbod, Sindalvej 19, 9220 Aalborg Øst ☎ 98 15 79 65.
- Allan Øer Gøttrup, suppl., Kong Chr. Allé 27, kld., 9000 Aalborg ☎ 98 16 82 92.
- Lindy Kær, suppl., Byrstedvej 46, Byrsted, 9240 Nibe ☎ 98 38 73 56.
- Finn Hejlesen Jakobsen, revisor, Kvisten 27, 9260 Gistrup ☎ 98 32 32 07.
- Kirsten Bovin, revisor, Tinesvej 52, 9380 Vestbjerg ☎ 98 29 68 30.

Egns- og Slægtshistorisk Forening, Holstebro

Torsdag 21. januar

Generalforsamling i følge vedtægterne.

Derefter gårdejer Viktor Hedegaard, Borbjerg: Daniel og de andre – træk fra Borbjergs Sogns historie, som vil blive læst som et lokalhistorisk skuespil, der omhandler perioden fra 1866 til 1896.

NB. Foreningen er vært ved kaffe og brød.

Torsdag 25. februar (FU)

Mette Skovgaard, cand.mag., Frilandsmuseet, Lyngby: Byggeskik og boligindretning på landet.

Med lysbilleder fra Frilandsmuseet fortælles om, hvordan bonden byggede sin gård og indrettede sin bolig i det gamle bondesamfund. Herefter vises eksempler på de store ændringer, der satte ind i løbet af 1800-årene i takt med den økonomiske og samfundsmæssige udvikling på landet. Også haverne og havekulturen på landet vil blive gennemgået.

Torsdag 18. marts

Karl Pedersen, gårdejer, Nees: Fra en landsbykirkes dagbog.

Livet i og omkring kirken i lyst og nød. Tro og overtro vil blive berørt, og vi vil få indblik i kirkens funktion både som Guds hus og sognets kulturhus.

Tid og sted

Kl. 19.30 på Holstebro Bibliotek. Kaffe og brød medbringes.

Kontingent

125 kr.

Bestyrelse

- Jytte Knudsen, fmd., Fabersvej 48, 7500 Holstebro ☎ 97 42 69 86/97 49 51 00.
- Kristian Øllgaard, kass., Østerled 2, Mejrup, 7500 Holstebro ☎ 97 42 55 10.
- Susanne Sehested, sekr., Wagnersvej 184, 7500 Holstebro ☎ 97 40 53 51.

- Erik Thomsen, Herningvej 85, 7500 Holstebro ☎ 97 42 88 64.
- Per Nørgaard Laugesen, Klostervej 89, Tvis, 7500 Holstebro ☎ 97 43 52 55.

- Åse Klostergaard, Naltoftevej 5, Borbjerg, 7500 Holstebro ☎ 97 46 13 59.
- Helle Leth Jensen, Griegsvej 49 A, 7500 Holstebro ☎ 97 42 99 31.

Tirsdag 5. januar kl. 14-17
Første tirsdag i måneden – møde i Marie Lauritsens Hus: Åbent hus.

Tirsdag 12. januar kl. 19
Gotisk skriftlæsning.

Onsdag 13. januar kl. 19.30
Generalforsamling ifølge vedtægterne.

Tirsdag 2. februar kl. 14-17
Åbent hus.

Onsdag 3. februar kl. 19.30
Inger Hartby, cand.mag. etnolog: Navneskikke.

Onsdag 24. februar kl. 19.30
Dagmar Bork: Sygepleje i Haderslev.

Tirsdag 2. marts kl. 14-17
Åbent hus.

Onsdag 17. marts kl. 19.30
Den folkelige lægekunst, kloge folk.

Tirsdag 6. april kl. 14-17
Åbent hus.

Onsdag 7. april kl. 19.30
Aneaften.

Onsdag 21. april kl. 19.30

Jytte Skaaning, genealog, Odense: På opdagelse i retskilder før 1919, fødsel i dølgsmål og andre spændende sager.

Tilmelding til besøget på Stadsarkivet i Flensborg.

Tirsdag 4. maj kl. 14-17
Åbent hus.

Onsdag 19. maj kl. 19

Besøg på Stadsarkivet i Flensborg.

Vi får at vide, hvad arkivet har at tilbyde os. Tilmelding. Husk kaffe og brød. Vi mødes på Hertug Hans Plads kl. 17.30.

Vi kører sammen herfra i så få biler som muligt til grænsen, hvor vi mødes med medlemmer, der kommer fra syd - og sydvest for Haderslev. Herfra til Stadsarkivet.
Husk pas.

Tid og sted

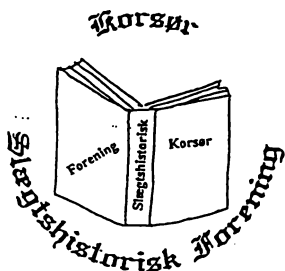
Alle møder - hvor intet andet er nævnt - i Marie Lauritsens Hus, Bramdrup Vestergade 7 i Bramdrup.

Kontingent

100 kr., par 125 kr.

Bestyrelse

- Orla Iver Madsen, fmd., Skovbrynet 14, 6100 Haderslev ☎ 74 52 15 14.
- Hans Christian Baagøe, nstfmd., Gammelengvej 15, 6630 Rødding ☎ 74 84 24 56.
- Hanne Franck, kass., Havrevænget 12, 6100 Haderslev ☎ 74 53 08 19.
- Ove Friis, sek., Kærsangervej 30, 6100 Haderslev ☎ 74 52 39 23.
- Niels Peter Bladt, Bjørnøvej 3, Starup, 6100 Haderslev ☎ 74 52 41 95.

Torsdag 7. januar
Sæsonstart.

Torsdag 21. januar kl. 17
Kirsten Slot: Bibliotekets hjælpemidler og slægtsforskning på Internettet.

Torsdag 4. februar
Grethe Dimpker: Min egen slægtsforskning.

Torsdag 18. februar
Generalforsamling.

Torsdag 4. marts
Anni Iversen: Slægtsforskning i Sønderjylland.

Torsdag 18. marts
Samarbejdsaften og planlægning af aktiviteter.

Torsdag 8. april
Alm. mødeaften.

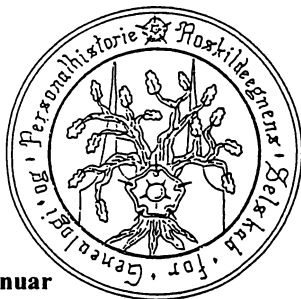
Torsdag 22. april
Afslutning.

Yderligere oplysninger om mødedage fås ved henvendelse til bestyrelsen.

Tid og sted
Kl. 19-22 Korsør Bibliotek.

Kontingent
125 kr., par 150 kr. - inkl. SLÆGTEN og HVEM FORSKER HVAD.

- Bestyrelse**
- Karin Vedel, fmd., Højen 21, 4220 Korsør
☎ 58 37 11 19.
 - Edith Ørbech Madsen, kass., Baggade 39, 4220 Korsør ☎ 58 37 01 63.
 - Vagn Winther, Grevsensgade 20, 4220 Korsør ☎ 58 37 41 85.
 - Anni Iversen, Rønne Allé 7, 4220 Korsør ☎ 58 37 48 03.
 - Gerda Christiansen, Elme Allé 32, 4220 Korsør ☎ 58 37 26 74.

Onsdag 13. januar
Medlemsmøde.

Her har medlemmerne mulighed for at komme med indlæg eller eksempler fra deres egen slægtsforskning.

Torsdag 11. februar
Erik Kann: Min oldefar var færgemand.

Lørdag 6. eller 13. marts
Vi håber at få arrangeret et besøg på Stadsarkivet på Københavns Rådhus en af disse dage. Nærmere ved møderne eller på Internettet.

Torsdag 15. april
Jens V. Olsen: Skattelister.

Onsdag 12. maj
Generalforsamling i følge vedtægterne.

Tid og sted
Bemærk! I denne sæson mødes vi kl. 19.30 i et mødelokale ved Mormonkirken, Lådenhøj 123 (busstop på Holbækvej ved Viemosen). - Medbring selv kaffe m.v.

Kontingent

125 kr., par 180 kr., inkl. SLÆGTEN og foreningens årsskrift. Gæster 20 kr. pr. møde. Vore egne arrangementer er åbne for alle interesserede.

Bestyrelse

- Kit Bisgaard, fmd., Åstoft 14, Svogerslev, 4000 Roskilde ☎ 46 38 35 14. E-mail: kitbi@get2net.dk
- Stefan Andersen, kass., Toftevangen 19, 4130 Viby Sj. ☎ 46 19 41 73. E-mail: stefan.andersen@get2net.dk

- Karna Hansen, sekr., Klokkevej 30, 4000 Roskilde ☎ 46 36 10 56. E-mail: ole.hansen@get2net.dk
- Niels-Bjarne Kristensen, Dr. Sofiesvej 22, 4000 Roskilde ☎ 46 35 37 73. E-mail: niels-bjarne@forum.dk
- Flemming Molin, Dr. Ingeborgs Vej 1, 4000 Roskilde ☎ 46 35 31 18. E-mail: molin@post5.tele.dk

- **Foreningens hjemmeside på Internet:** <http://www.webpoint.dk/jvo/rsgp>

Slægtshistorisk forening for Sydsjælland

Tirsdag 12. januar

Richard G. Nielsen: Kløge mænd og koner i Susålandet.

Om kløge mænd og koner og deres slægtshistoriske relationer.

Mandag 15. februar

Medlemsmøde med bogauktion.

Liste over bøger, der ønskes solgt på auktionen, anført med mindstepris, sendes til kassereren inden 1. februar. Katalog kan herefter rekvireres ved at sende frankeret svarkuvert. Medlemmerne opfordres til at komme, fortælle og vise eksempler fra deres eget slægtshistoriske arbejde samt medtage deres problemer vedr. egen slægtsforskning.

Mandag 15. marts

Generalforsamling i følge vedtægterne. Film?

Onsdag 14. april

Inge Bundsgaard, landsarkivar, cand. phil.: De fattiges kår - rettigheder og pligter.

I foredraget redegøres for de fattiges kår fra slutningen af 1700-tallet, for rettigheder og pligter i forhold til det offentlige fattigvæsen - Hvilken retsstilling havde de fattige og hjælpeløse? Hvorfor kunne de enkelte sogne skubbe ansvaret for forsørgelsen over på andre sogne?

Kontingent

Enkeltmedlemmer 90 kr., og par 150 kr. Ikke-medlemmer 30 kr. pr møde.

Tid og sted

Hvor ikke andet er anført, er mødetidspunktet kl. 19.30-22 - i lokale 217 på Grønnegades Kaserne.

Bestyrelse

- Henning Ballegaard, fmd., Vagtelvej 35, 4700 Næstved ☎ 55 75 15 24. E-mail: henbal@post7.tele.dk
- Ole Pilegaard Hansen, kass., Fyrrevej 7, Fensmark, 4700 Næstved ☎ 55 54 64 05. E-mail: pilbach@teliamail.dk
- Keld Andersen, sekr., Askovvej 23, Aaside, 4733 Tappernøje ☎ 55 96 57 36.
- Knud Rahbæk Frederiksen, Fællesejevej 14, 4700 Næstved ☎ 55 72 55 08.
- Karin Mørck, Kildebakken 14, 4700 Næstved ☎ 55 72 74 74.

Slægtshistorisk Selskab for Østsjælland

Mandag 18. januar

Generalforsamling.

Derefter vil næstformand Henning Christensen berette om de praktiske vanskeligheder, der kan være ved et slægtsstævne. Han ved det af erfaring, idet han tilrettelagde et større familiemøde på "Totterupgård" i Pebringe, sommeren 1998.

Tirsdag 9. februar

Hans Chr. Bjerg, cand.mag., overarkivar: Forsvarets arkiver og dets personalhistoriske kilder. Vejledning i, hvordan disse bedst kan udnyttes af slægtsforskere.

Onsdag 3. marts

Erik Kann, genealog ved Statens Øjenklinik: Skifter.

Tirsdag 16. marts

Ud over de sædvanlige medlemsmøder arrangerer SSØ et aftenbesøg på Rigsarkivet. Det vil koste 30 kr. pr. person, og tilmelding er nødvendig senest 1. marts. Tidspunktet vil blive bekendtgjort i *Stamtræet*.

Tirsdag 13. april

Almindeligt medlemsmøde, hvor vi bl.a. vil

høre lidt om medlemmernes interesse for et minitræf i efteråret 1999.

Lørdag 8. maj

Forårsudflugt. Hvor, den skal gå hen i år, er endnu ikke fastlagt, men bekendtgøres senere i *Stamtræet*.

Tid og sted

Kl. 19 i Musikcafeen, Teaterbygningen, Køge.

Kontingent

150 kr., par 200 kr., gæstekort 25 kr. Forårsudflugt er kun for medlemmer.

Bestyrelse

- Dirck Jensen, fmd., Kaprifolievej 1, 4600 Køge ☎ 56 65 27 46.
- Henning Christensen, nstfmd., Kratvænget 16, 4622 Havdrup ☎ 46 18 54 91.
- Raymond Brix, kass., Skovparken 66, st.th., 4600 Køge ☎ 56 63 93 60.
- Kirsten Nielsen, sekr., Storeholm 49, 2670 Greve ☎ 43 90 69 88.
- Henning Mathiesen, red. *Stamtræet*, Ringstedvej 119, Lellinge, 4600 Køge ☎ 56 66 00 77.

Tirsdag 5. januar

Studiekreds i gotisk. Materialeudgifter: 50 kr. betales første gang.

Tirsdag 19. januar

Studiekreds i gotisk.

Tirsdag 2. februar (FU)

Annette Østergaard Schultz, arkivar, landsarkivet i Viborg: Vejen til slægtshistoriske kilder i amtsarkivet. Ved

”uregelmæssigheder” trådte amtmanden til. Det giver spændende sager, men det kræver kendskab til amtsarkivets opbygning.

Tirsdag 16. februar

Generalforsamling i følge vedtægterne.

Derefter filmen *Af jord er du kommet – på sporet af en dansk husmand*. En meget spændende film om fattigdom på landet.

Tirsdag 2. marts

Studiekreds i gotisk.

Tirsdag 9. marts (FU)

Birgit Øskov, lærer, Nørresundby: Slægtsforskere: Lad os gøre noget – ved det!

Slægtsforskning: Er det små sedler med navne og årstal, ringbind og plastiklommer, tavler og skemaer? Eller er det – også – sammenskrivning af alle notaterne, præsentation af materialet for ”ikke-slægtsforskere” og glæden ved at skrive fremfor manien med at samle?

Tirsdag 23. marts

Studiekreds i gotisk.

Tirsdag 13. april (FU)

Erik Kann, genealog ved Statens Øjenklinik: Vejen til evig lykke – om brugen af edb til slægtsforskning!

Er brugen af edb i slægtsforskningen alene lig med lettelser, forenkling og bedre overblik, eller er der også ting, der bliver vanskeligere?

Tirsdag 27. april

Studiekreds i gotisk.

Tid og sted

Kl. 19, Silkeborg Medborgerhus, Søvej 3.

Kontingent

100 kr., par 150 kr.

Bestyrelse

- Ulla Nørskov, fmd., Solbakkevej 67, 8600 Silkeborg ☎ 86 82 07 14. E-mail: ulla@silkeborg.bib.dk
- Vivi Bøgestrand, nstfmd., Trymsvej 20, 8600 Silkeborg ☎ 86 82 32 43.
- Karl Kristensen, kass., Tingvejen 4, 8600 Silkeborg ☎ 86 81 63 30.
- Ole Brodersen, sekr., Balle Kirkevej 74, 8600 Silkeborg ☎ 86 81 26 49.
- Bent Kokborg, Frederiksberggade 62, 8600 Silkeborg ☎ 86 82 18 04.

Mandag 4. januar

Almindeligt medlemsmøde.

Vi fortsætter med at høre, hvad vi hver især forsker i.

Mandag 1. februar kl. 19-22

Som sædvanligt besøger vi Landsarkivet for Sjælland.

Jan Petersens oplæg handler denne gang om præste-, provste- og bispe-arkivalier. Derefter egen forskning. Vi mødes foran hovedindgangen kl. 18.50.

Mandag 1. marts

Generalforsamling. Særlig indkaldelse sendes til alle medlemmer. Husk evt. forslag skal være sekretæren i hænde senest 2 uger før!

Derefter almindeligt medlemsmøde.

Mandag 12. april

Erik Kann, genealog ved Statens Øjenkli-

nik: Vejen til evig lykke - om brugen af edb til slægtsforskning!

Er brugen af edb i slægtsforskningen alene lig med lettelser, forenklinger og bedre overblik, eller er der også ting, der bliver vanskeligere? I aftenens foredrag foretages en nøgtern gennemgang af de muligheder og konsekvenser, der følger af at anvende edb til slægtsforskning.

Mandag 3. maj

Erik Kann, genealog ved Statens Øjenklinik: Som opfølgning på foredraget 12. april foretages denne aften en gennemgang af et par af de væsentligste edb-programmer til slægtsforskning på det danske marked.

Lørdag 5. juni

Sommertur. Program vil blive udsendt til alle medlemmer.

Tid og sted

Hvor intet andet er nævnt, er det kl. 19 i mødelokalerne på Tårnby Hovedbibliotek, Kamillevej 10, Kastrup. Kaffe, øl og vand kan købes ved møderne.

Tilmelding til

ekskursioner, arkivbesøg, sommertur, o.l. sker ved telefonisk henvendelse til formanden ved programmets udsendelse.

Kontingent

100 kr. - par 150 kr. Betales pr. giro til kassereren i januar. Gæstebetaling ved foredrag 20 kr. pr. gang.

Bestyrelse

- Britta S. Mortensen, fmd., Nålemagerstien 14, 2300, København S ☎/Fax: 32 58 73 93 ☎ 20 90 94 10. E-mail: staugrd@post10.tele.dk Obs! Ny adresse pr. 1. maj 1999: Diesen Alle 25, 2791 Dragør.
- Bitten Westergaard, nstfmd., Fortgård Alle 12, 2770 Kastrup ☎ 32 50 64 67.
- Anders Gadegaard, kass., Holdkærs Ager 183, 1 tv., 2770 Kastrup ☎ 32 51 10 87.
- Niels Gjermandsen, sekr., Sirgræsvej 130, 2770 Kastrup ☎ 32 52 34 03. E-mail: Niels_Gjermandsen@Compuserve.com
- Grete Therkelsen, Nordmarksvej 81, 1. tv., 2770 Kastrup ☎ 32 51 89 70.

Slægtshistorisk Forening i Ry

Onsdag 13. januar

Almindelig samarbejdsaften med et indlæg om slægtshistorie fra et medlem.

Medbring dit eget indsamlede materiale, så hjælper vi hinanden med evt. problemer. Derefter træning i gotisk skriftlæsning.

Mandag 25. januar

Computeren i slægtsforskning.

Vi ser på mulighederne for brug af computeren i slægtsforskningen, bl.a. div. slægtsprogrammer.

Onsdag 10. februar Lokalhistorisk Samling for Brabrand-Årsløv, Gellerup Bibliotek, Gudrunsvvej 78, Brabrand kl. 19.30
Svend-Erik Christiansen: Lokalarkiverne og deres slægtshistoriske indhold.

Om arkivstrukturen i Danmark, det lokalhistoriske arbejde med indsamling, registrering og formidling, registreringsprogrammet Arkibas, lokalarkivernes slægtshistoriske indhold, registre af forskellige slags m.m.

Onsdag 10. marts

Generalforsamling ifølge vedtægterne.

Derefter alm. samarbejdsaften, medbring dit eget indsamlede materiale, så hjælper vi hinanden med evt. problemer. Derefter træning i gotisk skriftlæsning.

Onsdag 14. april

Arne Gammelgaard, Hammel: Om slægts- og lokalhistorie i Hammel og omegn.

Tid og sted

Hvor intet andet er anført, er det kl. 19.30 i Foreningscentralen på Låsby Skole.

Kontingent

125 kr. for enkeltmedlemsskab og 200 kr. for husstands-medlemsskab, kontingentet er inkl. HVEM FORSKER HVAD & SLÆGTEN. Kontingent ved indmeldelse i efteråret er 50 kr. excl. HFH & SLÆGTEN.

Bestyrelse

- Knud Aagaard, fmd., Kirkevej 73, 8670 Låsby ☎ 86 95 15 86.

E-mail: kaagaard@post3.tele.dk

- Svend Ingerslev-Olesen, nstfmd., Lindevej 3, 8670 Låsby ☎ 86 95 11 22.
- Rita Harder, kass., Bøgevej 2, 8680 Ry ☎ 86 89 19 37.
- Kaj Ahlburg, sekr., Kildebakken 36, 8680 Ry ☎ 86 89 14 63. E-mail: kahlburg@post5.tele.dk
- Inger Olsen, Skovagervej 3, 8680 Ry ☎ 86 89 32 52.

Foreningens hjemmeside på Internettet:

<http://home3.inet.tele.dk/kaagaard/>

Onsdag 17. februar

Generalforsamling kl. 19.30 i Mejerigade 9.

Onsdag 24. marts (FU)

Henning Bender, arkivar, Aalborg Stadsarkiv: Udvandringen fra Vendsyssel til Nordamerika.

Udvandrere fra en given egn i Danmark valgte ofte bestemte steder at slå sig ned i det fremmede. Henning Bender har været på studietur til Nordamerika og vil særlig fremhæve dette aspekt og med dias vise eksempler på de bygninger og mindesmærker, de vendsysselske emigranter har efterladt sig.

Onsdag 5. maj

Tur til Hals Museum/Lokalhistorisk Arkiv for Hals Kommune, Skansen, Østergade, Hals.

Der vil blive rundvisning på museet. Vi mødes i Hals kl. 19. Evt. tilmelding om samkørsel til Christian Thøgersen eller Kirsten Aagaard Andersen.

Tid og sted

Kl. 19.30 i Menighedshuset, Bredgade - bortset fra generalforsamlingen, der foregår i Mejerigade 9.

Meddelelser

Åbent hus i Mejerigade 9 hver torsdag kl. 19-22 og den første torsdag i hver måned kl. 14-17. Lukket i juli.
Gotisk læsning - studiekreds for medlemmer - onsdag 6. januar kl. 9.30-11.30. Derefter hver onsdag.

Kontingent

75 kr., par 100 kr.

Kaffe

- kan købes ved møderne.

Bestyrelse

- Christian Thøgersen, fmd., Dannebrogsgade 119, 9700 Brønderslev ☎ 98 82 22 04.
- Kirsten Aagaard Andersen, nstfmd., Haraldsgade 2, 9700 Brønderslev ☎ 98 82 10 17.
- Annalise Sørensen, kass., Hvilshøj Mark 125, 9700 Brønderslev ☎ 98 81 14 49.
- Karen Henriksen, sekr., Stevngsgade 16, 9700 Brønderslev ☎ 98 82 54 49.
- Ruth Nordentoft Nielsen, Baldersgade 22, 9700 Brønderslev ☎ 98 82 31 97.

Hvidovre Slægtsforskere.

forening af slægtsforskere
oprettet den 1te august 1993.

Mandag 18. januar kl. 13

Vi starter vores mandagsundervisning på pc/læseapparater – fortsætter hver mandag.

Tirsdag 19. januar kl. 13-16

Besøg på Brøndbyøster Lokalarkiv.

Tirsdag 26. januar kl. 13-16

Besøg på Valby Lokalarkiv.

Tirsdag 2. februar kl. 9

Besøg på landsarkivet.

Tirsdag 9. februar kl. 14

Vi scanner billeder ind i BK5.

Tirsdag 16. februar kl. 14

Slægtsbog på en ny måde.

Tirsdag 23. februar kl. 14

Brandtaksationsprotokoller.

Tirsdag 2. marts kl. 14

Video om gamle skoler.

Tirsdag 9. marts kl. 14

Vi scanner billeder til vor slægtsbog.

Tirsdag 16. marts kl. 14

Retsbetjentarkiverne.

Tirsdag 23. marts kl. 14

Lad os stå vagt og værne.

Tirsdag 13. april kl. 14

Sognefogder – vort første politi.

Tirsdag 20. april kl. 14

Kirker og sogne på CD-ROM.

Tirsdag 27. april kl. 14

Lægds- og søruller + forvorne soldater.

Tirsdag 4. maj kl. 14

Afslutning før sommerferien.

Tid og sted

Alle mandage er fra kl.13 til 16, og det er nødvendigt at skrive sig på i kalenderen for max. 1 time ved computeren.

Vi har 2, så der kan være 2 brugere i samme time. Læsning af kirkebøger og mormonregister på læseapparater om mandagen - tilmelding er ikke nødvendig: Bare kom og vær med!

Alle arkivbesøg aftales tirsdagen før, og mødetiden er kl. 9.30 eller den anførte tid på arkivets adresse. Arkivbesøg er med selvtransport.

Vi mødes på Hvidovre Rytterskole, Hvidovre Kirkeplads 1. Mandag og tirsdag kl. 12-16: ☎ 36 47 34 44.

Kontingent

100 kr. om året – indskud 50 kr.

Bestyrelse

- Dan Olsen, Spurvehøjvej 17, st.tv., 2650 Hvidovre ☎ 36 78 86 42.
- Grethe Sperling, kass., Ivar Poulsen, nstfmd., Eli Olsen, sekr., Jens-Chr. Nielsen revisor.
- Protoktor: Hvidovre Lokalhistoriske Selskab.

Slægts- og Lokalhistorisk Forening for Østdjursland

Tirsdag 2. februar (FU)

Erik Kann, genealog, Virum: Hvad døde Maren af?

Dødsattester, medicinalberetninger, vaccinationsprotokoller og meget mere. Det er lægearkivernes indhold.

Tirsdag 2. marts (FU)

Steen Espensen, højskoleforstander, Velling: Mylius Erichsen. Fra Vestjylland til Nordøstgrønland.

En beretning om Grønlandsfareren ME., der arrangerede både "Den litterære Grønlandsekspedition" til Thule og "Danmarksekspeditionen" til Nordøstgrønland i 1907.

Tirsdag 6. april (FU)

Jytte Skaaning, genealog, Odense: En spægt forsørgelsessag: Ane Kirstine Jørgensen 1834-?

AKJ indlægges febersyg på Odense Fatiggård. Men hvor er hun forsørgelsesberettiget? Vi følger hendes "spor" gennem forskellige arkivalier. Hvordan ender hendes dage?

Mandag 19. april i Kulturhuset Pavillonen kl. 19

Lotte Tarp, forfatter/skuespiller: De glemte børn.

LT fortæller om sin opvækst som "ty-skerunge", om sit forhold til moren, som hun troede var hendes søster, og om hvorledes hun fandt frem til, at soldaten Wolfgang Haug er hendes far. Hun fortæller og så om sin rejse til Eberswalde i det tidligere DDR for at opspore sin fars familie. Denne aften er arrangeret i samarbejde med Kulturhuset Pavillonen. Entre 50 kr.

Tirsdag 25. maj

Ekskursion til Mosebrugsmuseet i Stenvad.

Vi mødes ved museet kl. 19, hvor vi skal høre et foredrag om tørvegravning i gamle dage, se museet med dets udstilling af gamle redskaber og ud at køre med "Tørvegrisen". Entre 20 kr. - Husk at medbringe kaffekurven.

Tid og sted

Hvor andet ikke er anført, foregår møderne kl. 19 i center "Posthaven", Posthaven 48, Grenaa.

Kontingent

100 kr., par 160 kr.

Kursusvirksomhed

Torsdage 14/1, 28/1, 11/2, 25/2, 11/3, 25/3
Kursus i slægtsforskning på Grenaa Egnarkiv v/ arkivar Børge Kjær. Hver aften kl. 19-22. De forskellige kilder, som man har brug for i sin slægtsforskning, vil blive gennemgået på dette kursus. Kursusgebyret andrager 220 kr.+ 20 kr. for materialer. Kun få pladser tilbage. Hurtig tilmelding er nødvendig og kan ske på ☎ 86 32 65 77, Egnarkivet eller til Ib Asmussen.

Lørdag 30. januar

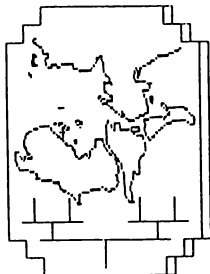
Kursus i anvendelse af edb i forbindelse med slægtsforskning v/ Svend-Erik Christiansen, Brabrand. Kurset finder sted på Grenaa Handelsskole kl. 10-15. Kurset er overtegnet - men man har mulighed for at blive optaget på venteliste til et senere kursus ved henvendelse til Ib Asmussen.

Onsdage 24/2 - 3/3 - 10/3 - 17/3 - 24/3 på Grenaa Bibliotek kl. 19
Foredragsrække i anledning af Grundlovens 150-års jubilæum v/ arkivar Børge Kjær. Demokratiets udvikling i Danmark efter 1849 - set fra Djursland.

Bestyrelse

- Ib Asmussen, fmd., Krokusvej 10, 8500 Grenaa ☎ 86 32 31 71.

- Leif Ryttertoft, nstfmd., Fuglevænget 60, st. tv. 8500 Grenaa ☎ 86 30 08 78.
- Inga Witt, kass., Storegade 42 st. tv., 8500 Grenaa ☎ 86 32 77 39.
- Anna M. Antonsen, sekr., Enghavevej 10, 8500 Grenaa ☎ 86 32 49 88.
- Anni Reintoft, Ebeltoftvej 17, Økselmølle, 8400 Ebeltoft ☎ 86 36 37 31.

Slægthistorisk Forening for Storstrøms Amt

Tirsdag 12. januar

Igen i år vil Centralbiblioteket stå til rådighed med litteratur om slægtsforskning – både nye og gamle udgivelser – og Niels Chr. Rasmussen vil med kyndig hånd guide os rundt.

Onsdag 17. februar

Medlemsaften.

Vi kommer med vor familie og de problemer, vi måtte have, og på denne måde hjælper vi hinanden. Har du nogle problemer?

Torsdag 18. marts

Generalforsamling. Mød talstærkt op og få indflydelse på din forening.

Derefter Henry Jensen, Kettinge: Dialekter på "Sydhavsørerne".

Lørdag 24. april

Besøg på Nysted Lokalhistoriske Arkiv. Reserver allerede dagen nu. Samkøring kan etableres fra Nykøbing F. – herom senere!

Tid og sted

Foredragene afholdes, hvis ikke andet er anført, kl. 19.30 på Det gamle Bibliotek, Rosenvænget 17, Nykøbing F. Medbring drikkevarer til pausen.

Kontingent

100 kr. for enkeltmedlemmer, 160 kr. for ægtepar. For ikke-medlemmer betales 25 kr. ved hvert foredrag.

Bestyrelse

- Ina Antonsen, fmd., Nykøbingvej 65, 4863 Eskilstrup ☎ 53 83 64 28.
- Kirsten Esbensen, nstfmd., Ejegodvej 21, 1.th, 4800 Nykøbing F. ☎ 4851933.
- Børge Antonsen, kass., Nykøbingvej 65, 4863 Eskilstrup ☎ 53 83 64 28.
- Ove Jørn Mortensen, sekr., Græsvænget 12, 4760 Vordingborg ☎ 53 77 36 58.
- Jette Stoltenberg, red., Hallingparken 7, 6.sal, 2660 Brøndby Strand ☎ 43 73 04 02.
- Erik Dyrborg, Gøgeurtvej 11, Marielyst, 4873 Væggerløse ☎ 54 13 64 01.
- Bodil Madsen, Kærmindevej 26, 4760 Vordingborg ☎ 53 77 08 45.

Torsdag 14. januar

Henry Jensen, Kettinge: Dialekter på "Sydhavs-ørerne".

Torsdag 18. februar

Generalforsamling.

Mød talstærkt op og få indflydelse på din forening.

Torsdag 18. marts

Vi mødes senest kl. 18 ved Nakskov lokalhistoriske Arkiv, Jernbanegade 8 i Nakskov og kører derefter samlet i egne biler til Centralbiblioteket i Nykøbing F.

Vi beder om, at de, som har en ekstra plads i bilen, vil medtage medlemmer, som ikke har bil. Niels Christian Rasmussen vil give en rundvisning samt fortælle om den litteratur, der findes på Centralbiblioteket om slægtsforskning og personalhistorie. Vi skal være ved hovedindgangen på Engboulvarden kl. 18.50.

Nordsjællands Slægtshistoriske Forening

Torsdag 14. januar

Simon Steinfeldt Laursen, arkivar og museumsinspektør, Helsingør. Lokalarxiv: Edb i slægtsforskning.

Onsdag 24. februar

Anette Toom-Petersen, mag.art.: Klæder skaber folk.

Torsdag 15. april

Ib Walbum: Realregisteret og dets brug i slægtsforskning.

Torsdag 20. maj

Medlemsaften.

Et af foreningens medlemmer vil fortælle om sin slægtsforskning og oplevelserne med dette arbejde.

Tid og sted

Foredragene holdes, hvis ikke andet er anbeført, kl. 19 i "Medborgerhuset", Jernbanegade 8, 1.sal i Nakskov. Husk: Medbring kop eller krus.

Kontingent

75 kr. pr. person – 125 kr. pr. par.

Bestyrelse

- Helge Rasmussen, fmd., Havebyen 17, 4900 Nakskov ☎ 54 92 09 61.
- Michell Nellemann, nstfmd./sekr., Winchellsgade 33, 4900 Nakskov ☎ 54 92 70 32.
- Anne Mette Jonsson, kass., Hoskiersvej 18, 4900 Nakskov ☎ 54 95 62 80.
- Erling J. Hansen, Pederstrupvej 20, 4900 Nakskov ☎ 54 92 20 11.
- Ib Walbum, Tranevej 15, Langø, 4900 Nakskov ☎ 54 94 84 27.

Mandag 15. marts

Charlotte S.H. Jensen, Landsarkivet for Sjælland: Syn for sagen – om røvere og stigmænd.

Mandag 12. april

Generalforsamling -- ane/sognebytteaften.

Tid og sted

Kl. 19 på Allerød Bibliotek, Skovensvej 4 i Allerød.

Kontingent

100 kr. - par 150 kr. – gæstebillet 20 kr. pr. møde.

Bestyrelse

- Arne Kej, fmd., Stenhøjen 18, Hesbjerg, 3250 Gilleleje ☎ 49 71 72 32.
- Åse Schelbeck, nstfmd., Gydevej 44 B, Esbønderup, 3230 Græsted ☎ 48 39 07 66.
- Ib Hvidberg Hansen, sekr., Vesterbrogade 84, 3250 Gilleleje ☎ 48 30 15 95.
- Erik Maagensen, kass., Søllerødgårdsvej 4, 2840 Holte ☎ 45 80 09 94.

- Carl Bjerring Andersen, Ålholmparken 35, 3400 Hillerød ☎ 42 26 57 28.
- Kaj Agerholm Christensen, revisor, Gl. Frederiksborgvej 39, 3400 Hillerød.
- Lilly Hansen, Græsted Stationsvej 90, 3230 Græsted ☎ 48 39 16 05.
- Tove Jørgensen, Kongensgavevej 55, st., tv., 3200 Helsingø ☎ 48 79 84 56.
- Viggo Poulsen, red., Leerbjerg Aasen 2, Bakkebjerg, 3230 Græsted ☎/fax 48 71 50 46/48 71 57 00.

Øvrige programmer

- fra de 11 regionale foreninger, der ikke abonnerer på SLÆGTEN, er flg. indsendt:

Slægtshistorisk Forening Herning

18.1. Henning Bender, Aalborg: Hvor slog de danske udvandrere sig ned i Nordamerika?

15.2. Jørgen Østergaard, Herning: Her gemmes støvet...

15.3. Doris Frederiksen, Herning: Gamle film fra Herning-egnen.

19.4. Erik Kann: Etik i slægtsforskningen.

Møder: Kl. 19.30, Aktivitetret, Brorsonsvej 12, Herning. - Fmd.: Ingelise Løvenholt Nielsen, Granly 1, 7451 Sunds ☎ 89 33 53 62/97 14 16 32.

Koldinghus Forening af Slægtsforskere

5.1. Bent Rønne, Haderslev: Hvordan kan slægtsforskeren bruge Folkemindesamlingen?

2.2.: Carsten Porskrog Rasmussen, Aabenraa: Bondebefolkningen før landboreformerne.

2.3.: Generalforsamling – derefter Henning Haugaard: Sådan skriver jeg slægts- og lokalhistorie.

6.4.: Elsa Steen Sørensen, Haderup: Kartoffeltyskerne på Alheden.

Møder: Kl. 19.30, Kirkesalen i Sct. Jørgens Gaard. - Fmd.: Søren Stengaard, Jernbanegade 10, 6580 Vamdrup ☎ 75 58 39 46.

Slægtshistorisk Forening for Storkøbenhavn

11.1. Charlotte S.H. Jensen: Slægtsforskningen og folkeminderne.

8.2. : Klaus Hertel: Folkets sundhed og sygdomme.

8.3.: Generalforsamling – derefter Christian Larsen: De fattige i Danmark.

12.4.: Jytte Skaaning, Odense: Begravelsesprotokoller.

8.5.: Udflugt til Egeskov Slot.

Møder: Kl. 19.30 (gen.forsamling kl. 19), "Mormonkirken", Priorvej 12, Frederiksberg. Fmd.: Anne Margrethe Krogh-Thomsen, 3650 Ølstykke ☎ 47 17 92 51.

Slægtshistorisk Forening Sønderjylland

16.1. kl. 14: Samarbejds- og kontaktmøde.

24.2. kl. 19: Jørn Querling Jacobsen, Tønder: Bødler og bøddelslægter i Sønderjylland*

20.3. kl.14: Generalforsamling – derefter Hans H. Worsøe: Lægdsvæsenet i Sønderjylland under preussisk herredømme.

24.4. kl. 14: Besøg på Cathrinesminde Teglværk og Broagerlands Lokalarkiv.

Møder: * Højskolen Østersøen i Aabenraa – ellers Sønderborg Bibliotek. Fmd.: Ole Jensen, Kløvermarken 3, 6430 Nordborg ☎ 74 45 02 35.

Brother's Keeper og WinFam

Lørdag 6. marts kl. 10-16 på Kolding Amtsgymnasium, Skovvengen 10, Kolding, arrangeres af DIS-Danmark (Databehandling i Slægtsforskning) i samarbejde med Trekantområdets Slægtshistoriske Forening og Koldinghus Forening af Slægtsforskere et møde om *slægtsforskningsprogrammer* med særlig henblik på de ovennævnte - øje-

blikkets formodentlig to mest benyttede i Danmark.

Nærmere oplysninger:

Knud Aagaard ☎ 86 95 15 86

e-mail: kaagaard@post3.tele.dk - eller

Svend-Erik Christiansen ☎ 86 252 252

e-mail: sec@forum.dk

Ægteskab mellem beslægtede

af Jytte Skaaning, formand for Slægtshistorisk Forening, Odense.

Adresse: Vinkældervej 6 A, 5000 Odense C ☎ 66 14 88 77.

I forbindelse med slægtsforskertræffet i Odense år 2000 forventer Slægtshistorisk Forening, Odense, at udgive en bog om tilladelse til ægteskaber mellem beslægtede eller i forbudne led i Fyens Stift.

Bogen, der udarbejdes af nogle af foreningens medlemmer, forventes at indeholde følgende:

- * historisk redegørelse for ægteskab i forbudne led
- * fortegnelse over tilladelser til ægteskab i forbudne led - kronologisk
- * navne- og stedregister

I følge kanonisk ret måtte ægteskab ikke indgå mellem personer, der var beslægtede eller besvogrede i den ret opstigende eller nedstigende linie, eller mellem personer, der var beslægtede eller besvogrede i sidelinien indtil 4. grad eller i 7. led i følge den civile beregning.

Efter reformationen og ved kirkeordinansen indskrænkedes forbudet til at gælde ægteskab mellem personer, der var beslægtet eller besvogret i tredje grad efter kanonisk beregningsmåde [søskende er beslægtet i 1. grad/led, fætter og kusine i 2. og næstsøskendebørn i 3. led - som det benævnes i de danske ægteskabsdispensationer].

Fra 1770'erne blev der gradvist løst op for nogle af "forbindelserne", så at der efter den nugældende ægteskabslov kun er forbud mod ægteskab mellem personer, der er be-

slægtet i ret op- og nedstigende linie samt mellem såvel hel- og halvsøskende.

Der kunne imidlertid søges om dispensationer hos kongen mod betaling af et passende beløb efter formue til nærmeste hospital. Disse bevillinger findes i bispearkivet, såfremt de er bevarede.

For Fyns Stifts vedkommende findes der 9 pakker, der dækker perioden 1569-1802. Betalingen for dispensationerne skete til Odense Gråbrødre Hospital. Herefter skulle det kommende brudepar skaffe et tingsvidne på deres slægt- eller svogerskab, førend de kunne blive trolovet/viet af sognepræsten.

Fyns Stift omfattede oprindeligt også Lolland-Falster samt Als og Ærø. 1803 udskilles Lolland-Falster som et særligt stift. Arkivalier vedr. Lolland-Falster er, for såvidt som de kunne udskilles, afleveret til Landsarkivet for Sjælland m.fl. Dispensationerne vedr. det nuværende Fyns Stift, Lolland-Falster, Als og Ærø vil således indgå i projektet.

Det er ligeledes søgt eftersporet, om dispensationerne er blevet brugt ved hjælp af kirkebøger og gennemgang af to bevarede protokoller over dispensationspenge og bevillingsafgifter til hospitalet 1739-71 og 1776-1799, som findes i Fyns Stiftsøvrigheds arkiv.

Foreningen håber således, at bogen bliver et meget nyttigt hjælpemiddel og supplement til evt. "forsvundne" kirkebøger.

Personer fra Jernved Sogn, Gørding Herred, Ribe Amt

af Magne Juhl, Rævehøjen 2, 8800 Viborg ☎ 86 67 13 15.

Oplysninger om 5 bøger på det lokale arkiv i Jernved Sogn samt på landsarkivet i Viborg og om oplysninger på tekstbehandling og disketter hos forfatteren.

I SLÆGTEN nr. 17, januar 1998, omtales tilgængeligt KIP-materiale, d.v.s. afskrift af kirkebøger, på landsarkivet i Viborg. Da der på samme arkiv også eksisterer andre afskrifter, og de i nogle tilfælde er mere gennemarbejdede, vil jeg gerne gøre opmærksom på den bearbejdede del af materialet fra Jernved Sogn. Dette materiale findes dels i 5 bind fra august 1995 på arkivet i Viborg og desuden som siden udvidet database i min computer, hvorfra interesserede kan få oplysninger.

Bøgerne blev trykt i 3 eksemplarer i august 1995, og landsarkivet hjalp med indbindingen. Bøgernes indhold er nu allerede forældet, idet databasens oplysninger stadig vokser.

Kirkebøgerne fra Jernved Sogn fra før 1815 er brændt, så oplysninger fra før den tid må søges i andre kilder. De første 3 af de bevarede kirkebøger er samtidig særdeles svært læselige, hvorfor jeg har fundet, det er af stor interesse at få dem renskrevet. I stedet for en almindelig renskrift foretog jeg samtidig en krydsrevision af oplysningerne med oplysninger fra folketællingerne, hvorved en række fejllæsninger har kunnet rettes. Der er således også tale om mere bearbejdelse, end det der foretages i kildeindtastningsprojektet.

Siden er oplysninger fra en lang række andre kilder indtastet i databasen, som herved er blevet en form for elektronisk kartotek over sognets beboere. Hver gang, jeg støder på oplysninger om personer fra Jernved Sogn, foretages en registrering i databasen. Der er bl.a. oplysninger fra slægtsbøger, kirkebøger fra andre sogne, skifte- og fæsteprotokoller samt tingbøger og arkivalier om rytterbønder m.m.

Efterhånden er nu bearbejdede oplysninger

fra en del af de senere kirkebøger (dødsfald frem til 1907), og det er planen så vidt muligt at få bearbejdet alle de tilgængelige kirkebøger.

Oplysninger fra gravstenene på kirkegården er i øvrigt også indtastet ud fra en videooptagelse, som jeg foretog af stenene i løbet af sommeren 1996. En kopi af filmen findes på arkivet i Jernved.

De 5 bøger, der findes i et sæt på henholdsvis arkivet i Jernved, landsarkivet i Viborg og i min reol, indeholder i det ene bind en fortløbende afskrift af kirkebøgerne fra Jernved Sogn 1815-1859 samt folketællingerne 1787-1850. De øvrige bind indeholder en alfabetisk oversigt over alle de personer, der er oplysninger om, med de kendte oplysninger pr. august 1995 om de enkelte. Personerne er igen inddelt med et bind for hver af sognets 4 landsbyer: Gredsted, Jernved, Jernvedlund og Plougstrup.

Når arbejdet om nogle år forhåbentlig er afsluttet, skulle det være muligt ved opslag i databasen/de ajourførte bøger at følge alle familier i sognet.

For at få så omfattende og korrekte oplysninger som muligt, er jeg altid interesseret i at høre om rettelser og tilføjelser, og jeg hjælper gerne med at besvare forespørgsler, der kan rettes til forfatteren.

Kommentar

Foregående indlæg er som nævnt blevet til efter SLÆGTENS omtale af diverse afskrifter af eller registre til kirkebøger - også kaldet nøgler til kirkebøger; og artiklen blev for få måneder siden trykt i SLÆGTENS nyeste udgave af temahæftet *Sogn, herred - kirkebøgerne på Statens Arkiver*, 3. udg., 1998.

Det nye ved nævnte udgave af hæftet er, at den registrerer flere end 150 nøgler til danske kirkebøger. - Og straks hæftet var trykt, var det "lidt forældet", idet redaktionen da fik kendskab til yderligere nøgler,

nemlig følgende 7:

Fåborg, Skast, Ribe, 1715-1813 (FVD-A)

Give, Nørvang, Vejle, 1700-1813 (FVD-A)

Hoven, Nørre Horne, Ringkøbing 1709-1813 (V)

Lindknud, Malt, Ribe, 1698-1814 (FVD-R)

Sønder Omme, Nørvang, Vejle, 1685-1814 (V)

Vester Nykirke, Skast, Ribe, 1715-1813 (FVD-A)

Årre, Skast, Ribe, 1655-1814 (FVD-A)

- Alle udarbejdet af Jens Erik Starup, Horsbølvej 13, 7200 Grindsted ☎ 75 32 23 53, e-mail: Jens.Starup@post2.tele.dk

I forbindelse med alle disse nøgler til kirkebøger ville det være positivt, hvis flere ville

aflevere disse til Statens Arkiver. Og da de fleste af sådanne nøgler i vore dage sikkert bliver fremstillet på computer, er det en let sag for Statens Arkiver at kopiere/udskrive den pågældende fil, så alle de 6 af Statens Arkiver, der nu har mikrokort-kopier af samtlige kirkebøger før 1891, hver kunne få et eksemplar.

Ligeledes ville det være godt, hvis Statens Arkiver ville besørge en lignende kopiering i 6 eksemplarer (måske på mikrokort) af de hjælpemidler, de selv tidligere har ladet udarbejde til kirkebøgerne. - Vi må jo alle huske på, at de jyske kirkebøger bliver brugt lige så meget på Rigsarkivet som f.eks. de fynske kirkebøger på arkivet i Viborg!

AB

Lauritz Detlefsen Møller - efterslægt og herkomst

af Hans H. Worsøe, Tækkerløkke 34 A, 6200 Aabenraa ☎ 74 62 08 92.

Lørdag den 9. december 1702 døde regimentsskriver Lauritz Detlefsen Møller i Dallerup mellem Silkeborg og Århus. Der er bevaret et stort skifte efter ham, og da han også har oprettet skiftekontrakter med flere af sine børn, ved vi god besked om hans ægteskaber og efterkommere i første led. Han var gift tre gange, og da hans anden kone var datter af slotspræsten i Skanderborg, Jørgen Hansen Seidelin, er han biograferet i *Den Seidelinske Slægtsbog*.

Mogens Seidelin kender imidlertid ikke hans herkomst, og da der også er fundet flere oplysninger om hans karriere, har jeg ment det naturligt at samle det sammen, som på nuværende tidspunkt vides om ham, så meget mere som han i dag har adskillige efterkommere, for hvem det vil være interessant at vide mere om ham.

Der er ikke fundet oplysninger, som angiver hans fødselsår, men efter det øvrige foreliggende er han formentlig født i sidste halvdel af 1640'erne. Som nævnt ovenfor var han gift tre gange. Første gang 1679, hvor det af Sjællandske Registre (Danske Kancellis kopibog vedr. Sjælland mv.)

fremgår, at regimentsauditør Lauritz Detlefsen Møller 15. februar 1679 fik tilladelse til vielse uden troløvelse og lysning. Bruden var Lisabeth Davidsdatter von der Heide, født mellem 1653 og -56 i Helsingør som datter af David von der Heide og Karen Pedersdatter, og død før 15. juli 1687, da Lauritz Detlefsen Møller denne dato oprettede en skiftekontrakt med sine 3 børn af første ægteskab: Detlev, Maren og Johanne.

Af disse døde Maren Lauritzdatter Møller allerede 1697; sønnen Detlev Lauritzen Møller blev gift 22. april 1704 i Aalborg Skt. Budolfi Kirke med Susanne Marie Weibye. Han døde som birkedommer ved Lundbæk Birk og blev begravet 13. november 1746 i Bislev, 66 år og 3 uger gl. Der kendes 6 børn, som overlevede ham: sønnerne Søren, Detlev og Povl samt døtrene Lisbeth Katrine, Johanne Marie og Ellene. Deres efterslægt er ikke undersøgt.

Det er derimod søsteren Johanne Lauritzdatter Møllers. Hun blev født ca. 1686 og gift 1706/07 med forpagter Søren Larsen, født ca. 1673 i Aalborg som søn af skipper Lauritz Sørensen Rytter og Maren Chri-

stensdatter og død i september 1723, begravet i Søvind Kirke, som ejer af øen Vorsø i Horsens Fjord. Johanne døde allerede 5 måneder senere 5. febr. 1724, 37 år gl. Ægteparret efterlod sig 8 børn, hvoraf alle undtagen den ældste søn, Holger Sørensen Reetz, senere anvendte navnet Worsøe. - Det drejer sig om sønnerne Lauritz, Detlev, Wilhelm Adolph og Frederik Christian samt døtrene Marie Elisabeth, Anne Sophie og Johanne Marie. Disse har efterladt sig en talrig efterslægt, i mandslinierne med navnet Worsøe. Blandt efterkommerne gennem kvindeled kan nævnes forfatteren Sigrud Undset, arkæologerne P.O. Brøndsted og Johannes Brøndsted, historikeren Christian Molbech, officeren Vagn Bennike, biskop Halfdan Høgsbro, slægtsforskeren pastor Gudmund Kelstrup, sangerinden Nina van Pallandt samt søstre Drude, Pil og Ulla Dahlerup for blot at nævne nogle af de mere kendte.

Lauritz Detlefsen Møller blev gift 2. gang 1687/88 med Lisbeth Jørgensdatter Seidelin, død ca. 30 år gl. 14. marts 1698 efter sit 8. barns fødsel. For disse er der redegjort i *Den Seidelinske Slægtsbog*, men kun en enkelt linie, datteren Anne Sophie gift med sognepræst Laurits Olufsen Friis på Alrø, synes at kunne have efterladt sig efterkommere ud over første led. Blandt de øvrige børn skal nævnes, at en søn Peder døde i Dallerup 23. juni 1698.

Lauritz Detlefsen Møllers 3. ægteskab med Else Børgesdatter Boller, født ca. 1654, død juli 1727 og gift 2. med forpagter på Århus Mølle Hans Mønster (ca. 1655-1727), forblev barnløst.

Lauritz Detlefsen Møllers karriere begyndte, så vidt indtil nu vides, i tjeneste hos adelsmanden og officeren Eiler Holck, idet han ved udnævnelsen til amtsskriver over Kronborg Amt, en stilling han beklædte 1670-72, betegnes som Eiler Holcks tjener. Det skal her indskydes, at betegnelsen "tjener" i datidens sprogbrug betegnede en funktionær i vedkommendes tjeneste - f.eks. en skriver eller regnskabsfører.

Eiler Holck var født 1627 på Holckenhavn på Fyn, men hans far ejede godset Giedsholm i Skåne. Han deltog i Københavns forsvar 1659 og var indtil 1671 guvernør på Kronborg, derefter friherre og øverstbefalende på Fyn indtil 1675. - Om Lauritz Detlefsen Møller har fulgt Eiler Holck til Fyn, ved vi ikke, men det fremgår af hans ansøgning fra august 1680 om stillingen som regimentsskriver ved det dronningborgskerytterregiment, at han havde tjent 4 år som auditor ved armeen i Skåne og derefter som proviantskriver ved "sidste Campagne for Hamborg" og aflagt rigtigt regnskab. I tiden mellem amtsskriverposten og tjenesten ved armeen under den skånske krig, 1675-79, er der plads til yderligere tjeneste for Eiler Holck. Når den ikke anføres i ansøgningen kan det skyldes, at Eiler Holck på dette tidspunkt ikke længere var velanset ved hoffet.

Lauritz Detlefsen Møller blev regimentsskriver og boede sine sidste 22 år forskellige steder i Midtjylland, uden at det er lykkedes at lokalisere alle hans børns fødesteder; de seneste er dog at finde i Røgen og Dallerup kirkebøger.

Som det fremgår af ovenstående var Lauritz Detlefsen Møller involveret i de krigeriske begivenheder omkring forsøget på at genvinde Skåne for Danmark. Dette var ikke tilfældigt, og vi ved nu, at det må have været en hjertesag for ham. - Han var nemlig selv nært tilknyttet landsdelen, idet han var opvokset i Åhus på Skånes østkyst, havnebyen for Christian IVs købstad Kristianstad, hvor hans fader Detleff Møller i en årække var i den danske konges tjeneste. Han betegnes således i december 1653 i et brev til lensmanden over Kristianstad Len Henrik Lindenov som "Kongelig Mayestæts og Cronens Tjener i Aarhus". Hvornår han er tiltrådt denne stilling, vides ikke, men han synes at have været i aktivitet, bl.a. som skatteopkræver, til sin død i sommeren 1661. Fra dette tidspunkt er der bevaret et skifte efter ham på landsarkivet i Lund. - Det oplyser følgende:

17. august 1661 lod borgmestre og råd-

mænd i Kristianstad afholde registrering og vurdering efter salig Detleff Møller og hans sal. hustru Marine Pedersdatter, som boede og døde i Åhus. De må således begge være døde nogenlunde samtidig, hun formentlig først, da der kun er anført begravelsesomkostninger for ham i skiftet, men de nærmere omstændigheder nævnes ikke. Til stede ved skiftet var hustruens fader Peder Lauridzen grydestøber af København, og Angenete Reinholdtzdatter, sal. Detleff Møllers søster. Disse to meget værdifulde oplysninger knytter dels forbindelsen til Danmark og dels forbindelsen bagud til Detleff Møllers fader, som må have heddet Reinholdt Møller.

Som formynder udpeges indtil videre Jens Svendsen i Åhus for alle 5 børn: Lauritz Detleffsen, Hendrich Detleffsen, Markus Detleffsen, Ane Detleffsdatter og Karine Detleffsdatter. Deres alder anføres desværre ikke, men i det mindste sønnerne må have været mindreårige.

Det fremgår også, at Detleff Møller kort før sin død havde lånt en hest i Rinkeby for at fortsætte sin rejse til Malmø og Landskrona, og at han "i sin svaghed" havde begæret, at den skulle leveres tilbage. Han har således været aktiv til det sidste, trods sygdom. Boet var ikke specielt veludstyret, men der var dog 5 sølvskeer, en del messingtøj og tin samt skrivedstyr og flere våben i "Detleffs kontor". I alt vurderedes indboet til 170 rdl. Om fast ejendom var der ikke tale, idet familien boede til leje hos Henrich Henrichsen. - Imidlertid var der også en del gæld, så der blev ikke fuld dækning til kreditorerne. Ved skiftebehandlingen afstod flere af disse dog deres anpart til børnene under forudsætning af, at de øvrige kreditorer godtog dette. Den salig mands klæder blev overladt morfaderen til børnene, hvilket antyder, at det var ham, der tog sig af dem og formentlig bragte dem tilbage til Danmark. Indtil skiftets afslutning havde den yngste datter været hos Troels Skibsbyggers hustru, så hun har været ret lille. 17. oktober 1661 afsluttedes skiftet, idet alle effekter blev fordelt som

godtgørelse for tilgodehavender. Blandt disse mærkes, at Detleff Møller på magistratens vegne havde oppebåret bypenge til et beløb af 11½ daler 4 sk., at hans begravelse havde kostet 16 daler 3 mark 12 sk., og at Henrich Henrichsen havde 14 daler til gode i husleje. Hustruens begravelse nævnes ikke, og må derfor formodes betalt af Detleff Møller på et tidligere tidspunkt.

For at belyse Detleff Møllers virke er bilagene til lensregnskaberne for Kristianstad len på Rigsarkivet gennemgået for årene 1642-1659. Der er foreløbig kun fundet et af interesse, nemlig et brev fra 1. december 1653 fra lensmanden Henrik Lindenov, hvori denne bad "Eder, Ditløff Møller i Aarhus" forskaffe en styrmand blandt Åhus' prammænd, som kunne sejle med en kongelig skipper til Bornholm. Da rejsen p.g.a. dårligt vejr forsinkedes, og dermed blev dyrere, blev korrespondancen vedlagt som regnskabsbilag, og det er af skipperens brev, at det, som ovenfor nævnt, fremgår, at Detleff Møller var Kongelig Majestæts og Kronens Tjener i Åhus, altså formentlig en art regnskabsbetjent eller lignende med tilknytning til søfarten. Det er interessant, at han i 1661 stadig var i Skåne, og at hans svigerfader fra København kunne være tilstede ved skiftet, idet man må huske, at vi i 1661 befandt os i den dramatiske overgangsperiode, hvor Danmark netop havde afstået Skåne, som derpå skulle inkorporeres i det svenske samfund.

Om Detleff Møllers svigerfader Peder Lauridzen grydestøber kan oplyses, at professionsbetegnelsen grydestøber i datiden anvendtes om jern- og broncestøbere, og at det må være ham, som Lauritz Detleffsen Møllers søn af andet ægteskab blev opkaldt efter. Den ældste datter Maren blev opkaldt efter grydestøberens datter Marine, Lauritz Detleffsen Møllers moder. Peder Lauridzen er fundet nævnt som grydestøber og boende i Ulkegade i Københavns ØsterKvarter ved mandtallet 10. januar 1659 over dem, som kunne gå til volds, og skulle selv møde "med fuld geve" mellem Nørreport Bastion og Rosenborg Bastion, da svenskerne stor-

mede natten til 11. februar s.å. Ved indkvarteringsmandtallet december 1659 betegnes han som fattig, men alligevel har han kunnet drage til Kristianstad 1½ år senere og efter al sandsynlighed tage børnebørnene med sig tilbage til Danmark.

Den foreløbige efterslægtstavle:

Reinholdt Møller, formentlig født sidst i 1500-tallet. 2 børn: A-B:

A Detleff Møller, den danske krones tjener i Åhus, død 1661. Gift med Marine Pedersdatter, død 1661, datter af grydestøber Peder Lauritzen (nævnt i København 1659 og 1661). 5 børn: 1-5:

1 Lauritz Detlefsen Møller, regiments-skriver, død 9. dec. 1702 i Dallerup. Gift 3 gange:

- Gift 1. gang 1679 m. Lisabeth Davidsdatter von der Heide, død 1687, 3 børn: a-c:

a Maren Detlefsdatter, død som barn 1697.

b Detlev Møller, birkedommer. Gift 1704 m. Susanne Marie Weibye. Mindst 6 børn.

c Johanne Lauritzdatter Møller, f. ca. 1686, død 1724. Gift ca. 1707 m. Søren Larsen, ca. 1673-1723. Mindst 8 børn. - Efterslægt bl.a. Brøndsted, Dahlerup, Kelstrup og Worsøe.

- Gift 2. gang 1687/88 m. Lisbeth Jørgensdatter Seidelin, død 1698. 8 børn, se *Den Seidelinske slægtsbog* bd. 2. - Formentlig ikke nulevende efterslægt.

- Gift 3. gang m. Else Børgesdatter Bolter, død 1727, uden børn, se *Den Seidelinske Slægtsbog* bd. 1.

2-5 Hendrich Detleffsen, Markus Detleffsen, Ane Detlefsdatter og Karine Dettlefsdatter, alle nævnt som umyndige 1661 i Åhus, Skåne.

B Angenete Reinholdtsdatter, nævnt 1661.

I et københavnsk skifte fra 1712 omtales en Anne Sophie Agnete Reinholdtsdatter, hvis interesser varetoges af hendes halvbroder, købmand Reinholdt Lauritzen. - Hvis der er tale om den ovenfor under B nævnte Angenete Reinholdtsdatter, kan det betyde, at Reinholdt Møller er død forholdsvis tidligt, formentlig i København, og at hans enke har indgået nyt ægteskab, hvor den første søn er opkaldt efter hendes afdøde ægtefælle, som skik og brug var. Detleff Møller har således opkaldt sin ældste søn efter sin stedfader, Lauritz N.N.

Yderligere oplysninger er ikke fundet, men det er tanken at arbejde videre med sagen og evt. senere publicere en fyldigere redegørelse i *Personalhistorisk Tidsskrift*.

Uffe Ellemann-Jensen - med spansk blod i årerne?

af Ole Bech Knudsen, Jyllands Allé 2, 3.tv., 8000 Århus C ☎ 86 11 55 47.

I utrolig mange slægter findes der familieoverleveringer eller legender om tidligere slægtsleds ofte meget fine afstamning. Det kan være historier om afstamning fra bortførte adelsdamer, italienske grever eller medlemmer af kongehuset. Sætter vi ambitionsniveauet lidt ned, kan det være historier om tjenestepigen, der blev besvangret af herremanden, måske endda på selveste brudenatten, eller husmandsdatteren, der var kommet i ulykke med sønnen fra landsbyens største gård. Vi kender alle historien

om, hvordan herremanden fik tjenestepigen gift med en ung fattig karl, der til gengæld fik fæstebrev på en af godsets bedste gårde, eller den om den rige gårdmand, som betalte sig fra sønnens eventyr.

Den mest kendte sag er vel eventyrdigteren H.C. Andersens påståede kongelige afstamning. "Det gør ikke noget at være født i andegården, når man kun har ligget i et svanæg"! (Jens Jørgensen: *H.C. Andersen - en sand myte*. Forlaget Hovedland 1987. Anmeldt i *Personalhist. Tidsskrift* 1988).

Det er dog ikke alle familieoverleveringer, der drejer sig om "fin" afstamning, også andre mere eksotiske og fremmedartede forbindelser har dannet myter.

Tidligere udenrigsminister Uffe Ellemann-Jensen har ofte fortalt om sin afstamning fra en af Napoleons spanske soldater. Herfra skal det iltre temperament stamme, selvom det sydeuropæiske islæt efterhånden er blevet fortyndet gennem adskillige slægtled.

I sin erindringsbog fra 1996, *Din egen dag er kort* (genudgivet 1998 i indbundet billigudgave af forlaget Aschehoug og udvidet med et enkelt nyskrevet kapitel om Uffes sidste valgkamp og beslutningen om at trække sig ud af dansk politik. Pris 149 kr.), giver Uffe følgende beskrivelse af sin familieoverlevering (s. 9):

"Der kom en Soldat marcherende henad Landevejen: Een, to! Een, to! han havde sin Tornister paa Ryggen og en Sabel ved Siden..."

Det skete på Fyn, i det herrens år 1808. Soldaten var spansk, og han var ude på eventyr. Det er ganske vist.

Den spanske soldat mødte ikke en gammel heks, men en ung fynsk pige, og ud af det møde kom min tipoldemor. Soldaten var formentlig fra regimentet Asturias, der lå i kantonnement omkring Assens. Vi ved det ikke, for hans navn blev aldrig kendt. Pigen, min tiptipoldemor, tjente på herregården Wedellsborg. Og i flere slægtled derefter talte man ikke meget om hendes "ulykke".

Min oldefars mor blev kaldt en "pige uden far". Men det hede spanske blod var kommet ind i slægten. Selv om det er blevet fortyndet en del i årenes løb, kan det stadig bruse over, og det mørke hår og de sorte øjne hos slægtens mænd viser den spanske oprindelse.

Han har haft stærke gener, den spanske soldat som lod sig forføre af min tiptipoldemor på det Fyn, hvor natten er pigernes egen.

Vi er alle sammen led i en kæde, slægtens. Og jeg har altid været mig meget bevidst om at have "fremmed blod" i årerne.

Det får mig ikke til at føle mig mindre dansk. Men jeg vil gerne selv tro, at det har været med til at give mig en rummelighed og åbenhed i danskheden, som jeg selv mener er værdifuld. Og som helt sikkert har været med til at præge mine grundlæggende liberale livsholdninger.

Jeg opfatter mig selv som dansker, europæer, verdensborger. I den rækkefølge. Og med alle de sammenhænge, rækkefølgen rummer.

Min fædrene slægt, som havde sluppet det spanske blod ind, blev på egnen lidt nord for Assens. Ernærede sig som håndværkere og husmænd og småhandelnde uden at udmærke sig synligt.

Såvidt Uffe Ellemann-Jensens overlevering. En sådan beretning får det altid til at krible i enhver inkarneret slægtsforsker. Det lyder meget spændende. Det må der kunne findes flere oplysninger om. Mon overleveringen passer? - Men først en kort historisk orientering:

1808. Under Napoleons-krigene. Rusland pressede Danmark til at erklære Sverige krig, og den franske marskal Bernadotte kom til Danmark med en fransk-spansk hær på 26.000 mand. De skulle sammen med danske tropper gøre landgang i Skåne.

Ved de fremmede soldaters indmarch i Rendsborg i marts blev Christian 7. så forskrækket, at han døde af et slagtilfælde. Natten mellem den 29. og 30. marts brændte Koldinghus Slot. Det var belagt med spanske tropper, og de forfrosne spaniere havde fyret så voldsomt, at der gik ild i kaminrørene.

I august fik de spanske regimentet i Danmark underretning om moderlandets oprør mod Napoleon og gjorde mytterier. General-løjtnant de la Romana bemægtigede sig fæstningen Nyborg, og henved 9.000 spaniere slap bort med de engelske skibe i Storebælt. Resten afvæbnedes af danske tropper og sendtes til Frankrig som krigsfanger. Derefter måtte invasionsplanerne opgives, og de sidste af Napoleons "hjælpetropper" forlod Danmark i begyndelsen af det følgende år 1809.

De første 6 slægtled af Uffe Ellemann-Jensens anetavle

Efter at have læst Uffe Ellemann-Jensens familieoverlevering om den spanske afstamning besluttede jeg mig for at undersøge sagen nærmere, og i det følgende bringes en komplet anetavle omfattende de første 6 slægtled med ham selv som første led. Ved at gå tilbage til tiptipoldeforældrene når vi tiden omkring 1800, og derved skulle vi opfangе alle eventuelle spor efter Napoleons spanske soldater.

Ane nr. 1 *Uffe Ellemann-Jensen*, f. 1.11.1941 i Hårby Sogn på Fyn, udenrigsminister 1982-93, formand for Venstre 1984-98.

Forældre:

Ane nr. 2-3 *Jens Peter Jensen*, f. 25.2.1922 i Bæring, Barløse Sogn, d. 4.2.1993 på Odense Sygehus, begr. fra Skt. Knuds Kirke. Chefredaktør for dagbladet Børsen 1961-68, for Fyns Tidende 1969-75, medlem af Folketinget for Venstre 1964-73, 1975-81, 1984-87 og 1988-90, Ridder af Dannebrog. Gift 17.8.1941 i Hårby m. *E-dith Ellemann Johannessen*, f. 30.12.1916 i Bryrup i Jylland, d. 20.8.1995 i Odense, begr. fra Thomas Kingos Kirke.

Bedsteforældre:

Ane nr. 4-5 *Jens Hansen Jensen*, f. 16.2.1876 i Eskør, Husby Sogn, d. 26.9.1965 på Assens Amtssygehus, bopæl: Skovgårde Mark, Søby Sogn på Fyn. Husmand, i en årrække formand for Søby Sogns Husmandsforening. Gift 7.5.1902 i Tanderup m. *Karen Jensen*, f. 14.1.1881 i Håre, Tanderup Sogn, d. 28.7.1947 på Assens Amtssygehus, bopæl: Skovgårde Mark, Søby Sogn.

Ane nr. 6-7 *Christen Iver Johannessen* ("Johansen" i kontraminsterialbogen), f. 3.11.1888 i Tulstrup, Ikast Sogn, d. 9.3.1983 på Plejehjemmet Tjørnely, Hårby Sogn. Gårdejer i Hårby Linie, sognerådsformand. Gift 25.3.1916 i Hårby m. *Olivia Ellemann*, f. 4.6.1892 i Linien, Hårby Sogn, d. 19.10.1977 på Fåborg Amtssygehus, bopæl: Linien, Hårby Sogn.

Oldeforældre:

Ane nr. 8-9 *Hans Jensen*, f. 15.2.1844 i Eskør, Husby Sogn, d. efter 1911 (boede ved folketællingen i Eskør, Husby Sogn, men ikke død i sognet før 1933, hvortil kirkebogen er afleveret til landsarkivet). Væver, frøhandler i Eskør. Gift 31.3.1869 i Kerte m. *Ane Marie Hansen*, f. 16.12.1841 på Kerte Mark, Kerte Sogn, d. 14.8.1881 i Eskør, Husby Sogn. Hans Jensen gift 2. g. 10.3.1882 i Husby m. Karen Jensen, f. 5.1.1852 i Ørsted By og Sogn, d. efter 1911 (ifølge folketællingen).

Ane nr. 10-11 *Hans Jensen*, f. 27.3.1841 i Hellehule, Kerte Sogn, d. 26.12.1928 i Håre, Tanderup Sogn. Husmand og væver i Håre. Gift 6.6.1877 i Tanderup m. *Ane Marie Larsen*, f. 12.10.1846 i Kådekilde Mose, Vissenbjerg Sogn, d. 17.1.1922 i Håre, Tanderup Sogn. Hans Jensen gift 1. g. 18.12.1869 i Tanderup m. Maren Andersen, f. 15.5.1844 i Håre, Tanderup Sogn, d. 11.1.1877 i Håre, Tanderup Sogn.

Ane nr. 12-13 *Johannes Pedersen Johannessen*, f. 14.7.1858 i Tulstrup Vesterby, Ikast Sogn, d. 22.1.1940 på *De gamles Hjem*, Ikast Sogn. Husmand i Tulstrup, Ikast Sogn, senere husmand og kirkebetjent i Favrholt, Ikast Sogn. Gift 16.3.1883 i Sunds m. *Mariane Christensen*, f. 3.3.1860 i Tværmoose, Sunds Sogn, d. 10.6.1930 i Favrholt, Ikast Sogn.

Ane nr. 14-15 *Jacob Ellemann*, f. 19.10.1854 i Fuglevig Mølle, Vissenbjerg Sogn, d. 24.12.1927 i Hårby Linie, Hårby Sogn. Teglværksejer i Hårby Linie. Gift 14.10.1882 i Brændekilde m. kusinen (fasters datter) *Marie Kirstine Stærmoose*, f. 23.12.1856 i Stærmoose, Brændekilde Sogn, d. 5.4.1933 i Hårby Linie, Hårby Sogn.

Tiptipoldeforældre:

Ane nr. 16-17 *Jens Hansen*, f. 1809 i Sønder Åby, Husby Sogn, døbt 23.5. (ifølge konfirmationen 1824 i Husby), d. 18.6.1878 i Eskør, Husby Sogn. Husfæster og væver i Eskør. Gift 8.11.1834 i Husby m. *Anne Findsdatter*, f. 1809 i Gribsskov,

Vissenbjerg Sogn, døbt 14.5., d. 21.12. 1881 i Eskør, Husby Sogn.

Ane nr. 18-19 *Hans Nielsen*, f. 16.11. 1798 Gadstrup Mark, Nørre Åby Sogn (ifølge Balslev kirkebog), d. 19.7.1871 på Kerte Mark, Kerte Sogn. Husmand på Kerte Mark. Gift 17.11.1832 i Ørslev m. *Ane Pedersdatter*, f. 1806 i Håre, Tanderup Sogn, døbt 7.9., d. 27.4.1882 på Kerte Mark, Kerte Sogn.

Ane nr. 20-21 *Jens Nielsen*, f. 1799 i Helleshule, Kerte Sogn, hjemmedøbt 10.11., d. 20.2.1879 i Helleshule, Kerte Sogn. Bolsmand i Helleshule. Gift 15.4. 1831 i Kerte m. *Karen Pedersdatter*, f. 29.2.1812 Ørsbjerg, Kerte Sogn, d. 9.12. 1885 i Helleshule, Kerte Sogn.

Ane nr. 22-23 *Lars Christiansen*, f. 1803 i Sevadhuse, Vissenbjerg Sogn, døbt 12.6., d. 23.3.1886 på Kådekilde Mark, Vissenbjerg Sogn. Husmand på Kådekilde Mark. Gift 9.9.1831 i Veflinge m. *Maren Nielsdatter*, f. ca. 1809-10 Veflinge (ifølge folketællingerne, men dåben ikke indført i Veflinge kirkebog eller i nabosognene. Det har heller ikke været muligt at finde Maren Nielsdatters konfirmation i et meget stort antal nordfynske sogne omkring 1823-26), d. 7.9.1885 i Kådekilde, Vissenbjerg Sogn.

Ane nr. 24-25 *Peder Johannessen*, f. 17.3.1834 på Bøgild Mark, Ikast Sogn, d. 13.9.1917 i Tulstrup, Ikast Sogn. Husmand og snedker i Tulstrup. Gift 6.10.1857 i Bording m. *Inger Knudsdatter*, f. 20.3. 1834 i Brunbjerg, Bording Sogn, d. 1.1. 1892 på Sindssygeanstalten ved Århus.

Ane nr. 26-27 *Christen Iversen*, f. 21.7. 1826 i Kærgårde, Sunds Sogn, d. 7.7.1892 i Tulstrup Vesterose, Ikast Sogn. Husmand i Tværlose, Sunds Sogn, senere i Tulstrup Vesterose, Ikast Sogn. Gift 4.4. 1851 i Sunds m. *Bodild Jespersdatter*, f. 8.12.1828 i Torup, Sunds Sogn, d. 25.12. 1865 i Tværlose, Sunds Sogn. Christen Iversen gift 2.g. 13.3.1866 i Sunds m. Mette Cathrine Nielsen (døbt Mette Kirstine, men senere altid Mette Cathrine), f. 2.4.1836 i Hestlund, Bording Sogn. Hun gift 2.g. 1.8. 1893 i Gjellerup m. Peder Laursen.

Ane nr. 28-29 *Hans Jacobsen Ellemand*, f. 20.2.1832 Tommerup By og Sogn, d. 12.2.1916 Byllerup, Nørre Åby Sogn. Gårdmand i Byllerup. Gift 27.9.1854 i Vissenbjerg m. *Sara Duch*, f. 28.4.1832 i Fuglevig Mølle, Vissenbjerg Sogn, d. 6.8. 1889 Byllerup, Nørre Åby Sogn.

Ane nr. 30-31 *Christian Hansen Stærmoses*, f. 1.2.1818 i Lille Stærlose, Brylle Sogn, d. 19.11.1876 i Brændekilde Sogn. Gårdmand i Store Stærlose, Brændekilde Sogn. Gift 30.10.1841 i Tommerup m. *Karen Marie Jacobsdatter*, f. 7.3.1821 Tommerup By og Sogn, d. 28.5.1899 i Store Stærlose, Brændekilde Sogn.

Tiptipoldeforældre:

Ane nr. 32-33 *Hans Jørgensen*, f. ca. 1776, d. 1.4.1840 i Sønder Åby, Husby Sogn. Gårdmand i Sønder Åby. Gift før 1814 (sandsynligvis i Husby, men kirkebogen mangler) m. *Ellen Kirstine Jørgensdatter*, f. ca. 1783, d. 29.1.1833 i Sønder Åby, Husby Sogn.

Ane nr. 34-35 *Find Larsen*, f. ca. 1783, d. 27.3.1849 i Gribsskov, Vissenbjerg Sogn. Husmand i Gribsskov. Gift 14.11. 1801 i Rørup m. *Maren Pedersdatter*, f. ca. 1775, d. 23.1.1867 i Rold, Vissenbjerg Sogn.

Ane nr. 36-37 *Niels Offersen*, f. ca. 1763 i Rolund, Udby Sogn, d. 2.4.1845 i Kindstrup, Gelsted Sogn. Bolsmand og bødker på Gadstrup Mark, Nørre Åby Sogn. Gift 3.12.1792 i Føns-Ørslev pastorat m. *Anna Kirstine Nielsdatter*, f. ca. 1767, d. 17.2. 1841 på Gadstrup Mark, Nørre Åby Sogn.

Ane nr. 38-39 *Peder Jørgensen*, f. ca. 1744, d. 8.6.1825 i Håre, Tanderup Sogn. Gårdmand i Håre. Gift omkring 1790 (sandsynligvis i Tanderup Sogn, hvis kirkebog mangler vielser 1786-1800) m. *Karen Clausdatter*, f. ca. 1764, d. 30.3.1841 i Håre, Tanderup Sogn. Peder Jørgensen gift 1.g. 11.11.1772 Tanderup m. Ane Hansdatter, Jens Murermeisters enke af Håre.

Ane nr. 40-41 *Niels Pedersen*, f. ca. 1755, d. 11.11.1830 i Helleshule, Kerte Sogn. Bolsmand i Helleshule. Gift 5.6.1790 i Ker-

te m. Anders Olsens enke *Sidsel Pedersdatter* af Hellehule, f. ca. 1769, d. 19.10.1834 i Hellehule, Kerte Sogn.

Ane nr. 42-43 *Peder Larsen*, f.ca. 1772 i Ørsbjerg, Kerte Sogn, d. 15.12.1846 i Ørsbjerg, Kerte Sogn. Gårdmand i Ørsbjerg. Gift 23.11.1801 i Kerte m. *Karen Knuds-datter*, f. ca. 1782, d. 9.5.1847 i Ørsbjerg, Kerte Sogn.

Ane nr. 44-45 *Christian Larsen*, f. ca. 1765 i Vigerslev Sogn, d. 23.1.1849 i Gammellund, Vissenbjerg Sogn. Husmand i Vissenbjerg Sogn. Gift 2.5.1799 i Vigerslev m. *Anne Kirstine Nielsdatter* (ved sønnens dåb 1803 kaldet "Sørens-datter"), f. ca. 1763, d. 11.5.1834 i Thueshus, Vissenbjerg Sogn.

Ane nr. 46-47 *Niels Larsen*, f. ca. 1773 i Ørslev Sogn, d. 10.11.1849 i Møllerlækkehus, Vigerslev Sogn. Møller i Rødemølle, Vigerslev Sogn. Gift 15.11.1799 i Vigerslev m. Margrethe Pedersdatter, f. 1769 i Rødemølle, Vigerslev Sogn, døbt 24.5.1769, d. 25.5.1848 i Møllerlækkehus, Vigerslev Sogn. Niels Larsen havde en uægte datter, ane nr. 23, Maren Nielsdatter, f. ca. 1809-10. Det fremgår bl.a. af Vigerslev Sogns afgangsliste 1831, da Maren rejste hjem til sin stedfader Rasmus Jørgensen i Forhaugestedet i Væde, Veflinge Sogn.

Rasmus Jørgensen, f. ca. 1770, d. 8.1.1844 i Forhaugestedet i Væde, Veflinge Sogn. Husmand i Forhaugestedet. Gift 7.5.1810 i Veflinge m. *Ane Pedersdatter*. Forlover var bl.a. møller Niels Larsen i Røde Mølle. Det er ikke lykkedes at finde flere oplysninger om Ane Pedersdatter. Hverken hvor eller hvornår hun er født, eller hvor hun er død. Hun ses ikke i folketællingen 1834 i Veflinge Sogn, og ved folketællingen 1840 nævnes hendes mand Rasmus Jørgensen som enkemand. Da Rasmus Jørgensen kaldes for stedfader til Maren Nielsdatter, må Ane Pedersdatter antages at være hendes moder, men bevise det kan jeg endnu ikke.

Ane nr. 48-49 *Johannes Richardsen*, f. 1803 i Gullestrup, Herning Sogn, døbt 7.8., d. 29.11.1872 i Tulstrup, Ikast Sogn. Husmand på Bøgild Mark, Ikast Sogn. Gift

30.9.1826 i Ikast m. *Mariane Pedersdatter*, f. ca. 1800 Gjellerup Sogn, d. 5.5.1845 i Bøgildlund, Ikast Sogn, - fundet hængt i sengebåndet, begravet med jordpåkastelse på kirkegården efter øvrighedens tilladelse.

Ane nr. 50-51 *Knud Pedersen*, f. ca. 1788, d. 19.4.1839 i Brunbjerggård, Bording Sogn. Gårdmand i Brunbjerggård. Gift 1.g. 11.11.1820 i Bording m. Inger Sørens-datter, f. ca. 1797, d. 16.3.1827 i Brunbjerg, Bording Sogn. Gift 2.g. 14.1.1828 i Bording m. *Anna Kirstine Nielsdatter*, f. 26.1.1793 i Øster Skjern, Skjern Sogn, d. 12.12.1868 i Tulstrup, Ikast Sogn. Hun blev gift 1.g. 1.2.1817 i Sønder Borris m. Oluf Gosvig, f. ca. 1794, d. 4.5.1827 i Bording By og Sogn. Skolelærer og kirkesanger i Bording.

Ane nr. 52-53 *Iver Christensen*, f. 1797 i Tværmosse, Sunds Sogn, døbt 20.8., d. 19.8.1879 i Kærgårde, Sunds Sogn. Gårdmand i Kærgårde. Gift 8.4.1825 i Sunds m. *Kirsten Povlsdatter*, f. 1808 i Tværmosse, Sunds Sogn, døbt 22.1., d. 11.2.1873 i Kærgårde, Sunds Sogn.

Ane nr. 54-55 *Jesper Christensen*, f. 1798 i Torup, Sunds Sogn, døbt 21.10., d. 2.9.1868 Torup, Sunds Sogn. Gårdmand i Torup. Gift 6.10.1824 i Gjellerup m. *Marianne Christensdatter Østergaard*, f. 1798 i Lund, Gjellerup Sogn, døbt 28.1., d. 4.1.1871 i Torup, Sunds Sogn.

Ane nr. 56-57 *Jacob Jensen Ellemand*, f. ca. 1789 i Tommerup By og Sogn, d. 21.2.1835 i Tommerup By og Sogn. Gårdmand i Tommerup. Gift 16.10.1813 i Brylle m. *Anne Cathrine Hansdatter*, f. ca. 1795 i Brylle By og Sogn, d. 5.11.1843 i Tommerup By og Sogn. Hun gift 2.g. 22.10.1836 i Tommerup m. Henrik Jørgensen Mosegaard, f. ca. 1794. Gårdmand i Tommerup.

Ane nr. 58-59 *Johan Henrich Duch*, f. 12.4.1809 i Korinth Kro, Brahetrolleborg Sogn, d. 13.3.1884 på Bred Mark, Vissenbjerg Sogn. Møller i Fuglevig Mølle, Vissenbjerg Sogn. Gift 23.11.1831 i Vissenbjerg m. *Mette Kirstine Hansdatter*, f. ca. 1796 i Stenstrup Sogn, d. 23.1.1860 i Fugleviglund, Vissenbjerg Sogn. Hun blev gift

1.g. med Rasmus N.N. - Johan Henrich Duch blev gift 2.g. 6.3.1861 i Vissenbjerg m. Johanne Cathrine Knudsen, f. 12.6.1834 i Skallebølle, Vissenbjerg Sogn, d. 23.7.1905 i Liliedal, Vissenbjerg Sogn.

Ane nr. 60-61 *Hans Christian Andersen*, f. ca. 1781, d. 6.5.1832 i Stærmosø, Brylle Sogn. Gårdmand i Stærmosø, sognefoged og lægdsmand. Gift 2.5.1812 i huset i Stærmosøgård, Brylle Sogn, m. *Karen Jørgensdatter*, f. ca. 1787 i Trøstrup Korup Sogn, d. 19.3.1855 Nye Stærmosø, Brylle Sogn.

Ane nr. 62-63 *Jacob Jensen Ellemand* og *Anne Cathrine Hansdatter*. Identiske med ane nr. 56 og 57.

Det var så de første seks generationer af Uffe Ellemann-Jensens anetavle. Og der er jo ikke meget, der tyder på spansk afstamning. Efter familieoverleveringen skal tipoldemoderen være født udenfor ægteskab, og på anetavlen er der kun en mulighed, nemlig ane nr. 23, Maren Nielsdatter, der som nævnt skal være født ca. 1809-10 i Veflinge Sogn, dog uden at det har været muligt at finde hverken hendes dåb eller konfirmation. Imidlertid anføres hun 1831 på afgangslisten fra Vigerslev Sogn som uægte datter af Niels Larsen i Rødemølle og steddatter af Rasmus Jørgensen i Forhaugstedet i Væde, Veflinge Sogn. Det lyder ikke særlig sandsynligt, at mølleren Niels Larsen, der var en gift mand med børn, skulle påtage sig faderskabet for en spansk soldats eventyr med en tjenestepige på Wedellsborg. - Niels Larsen må vitterlig være fader til Maren. - Her bliver vi nødt til at holde os til de samtidige kilders udsagn og ikke lade os rive med af senere tiders familieoverleveringer og traditioner.

Hans H. Worsø skriver i sin nyeste udgave af *Håndbog i Slægtshistorie*, 1997, s. 22, om gode og dårlige familietraditioner, "at man skal være forsigtig og kritisk over for traditionsstoffets umiddelbare sandhedsværdi. Dette kan ikke understreges kraftigt nok. Og det skal tilføjes, at en familietradition ikke bliver sand af at blive trykt". "En spændende slægtstradition har ofte været in-

spiration til en slægtshistorisk undersøgelse. Mange er blevet skuffede, når resultatet blev negativt, og traditionen dermed afkræftet". - Kloge ord, som det er vigtigt for alle slægtsforskere at lægge sig på sinde!

Under arbejdet med Uffe Ellemann-Jensens anetavle prøvede jeg at finde slægtsbøger om afstamning fra Napoleons spanske hjælpetropper, og det lykkedes mig at finde følgende to:

Den ene er *Slægtsbog for Slægten efter Spanieren Augustin Miquelsen*, udgivet 1957 af Svend Aage Maarssøe. - Den spanske soldat kaldte sig Augustin Miquelsen, en fordanskning af efternavnet, hans oprindelige spanske navn lader sig ikke mere efterforske ifølge forfatteren. Da de spanske tropper afmarcherede, holdt Augustin sig skjult i et hult træ på Wedellsborgs enemærker og fik bragt mad af sin elskede Ane Marie Nicolaisdatter, der var kammerjomfru hos grevinde Wedell på Wedellsborg. Nogen tid efter troppernes afmarch vovede Augustin sig frem, og Ane Marie havde udvirket, at han fik foretræde for greven, for hvem han kastede sig på knæ og bad om nåde, efterfulgt af en bøn om at måtte få lov at tjene greven. Hans bøn blev hørt, han blev kammertjener på Wedellsborg og gift med Ane Marie. Parret havde 1957 ca. 400 efterkommere i 6 slægtled - veldokumenteret ud fra kildematerialet.

Den anden bog er udarbejdet 1980 af Dansk Slægtsforskning i Fredericia og hedder *Slægtsbog for efterkommere efter Isidoro Panduro, tjener på Hverringe, Viby Sogn, født 1787*. - Isidoro Panduro var født i Alcazar de San Juan i Ny Castilien som søn af Augustin Diaz-Panduro og hustru Dorotea Jimenez-Jimeno. Navnet Panduro betyder "tørt brød". I slægtsbogen giver Isidoros søn Hans Rudolf Panduro en meget udførlig skildring af faderen og af spaniernes ophold i Danmark. Isidoro Panduro havde ligget på lazarettet i Kerteminde siden august 1808 og kom først på højkant ved juletid 1809, da de spanske tropper havde forladt landet. Kammerherre Juel på

Hverringe forbarmede sig og antog ham som tjener på godset. Isidoro, der var dragon, blev gift 1813 i Viby med Maria Hansdatter og grundlagde hermed den danske Panduro-slægt, som tæller bl.a. forfatteren Leif Panduro (1923-77). - Ligesom den forrige bog er også Panduro-slægten meget omhyggeligt dokumenteret efter kilderne.

Der findes altså slægter, som fuldt dokumenterbart kan føres tilbage til de spanske

troppers besøg i Danmark under Napoleonskrigene.

Men hvad angår Uffe Ellemann-Jensens familietradition, må det nok med ret stor sandsynlighed fastslås, at den ikke holder vand. Der ruller næppe så meget som en dråbe spansk blod i Uffes årer. Tværtimod er og bliver han af et hundrede procent dansk afstamning indenfor de første seks slægtled!

Grev Jefferson - og hans danske afstamning

Et par eksemplarer af SLÆGTEN nr. 18 blev i september sendt til Hendes kgl. Højhed Prinsesse Benediktes adresse på Amalienborg. Og snart efter havde datteren Alexan-

dra viderebragt det ene eksemplar til svigerfaderen, Friedrich August Graf von Pfeil, der straks sendte redaktøren det venlige takkebrev, hvis indledning gives her.

Familienverband der Grafen von Pfeil und Klein-Ellguth

Der Vorsitzende

Friedrich August Graf von Pfeil

Bahnstr. 44, D 55128 Mainz

Tel. 06131 363791 Fax 35046

E-Mail: pfeilvf@mrb.de

Mainz, 10. Oktober 1998

Herrn

Anton Blaabjerg

Slægten, Forum for Slægtshistorie

Fredensgade 38

Dk 8800 Viborg

Sehr geehrter Herr Blaabjerg,

heute erhielt ich von meiner Schwiegertochter, Prinzessin Alexandra, Ihren Bericht über die Abstammung von Jefferson vom dänischen Königshaus. Das hat mich natürlich sehr interessiert, weil ich mich mit der gleichen Thematik schon befaßt hatte und kurze Stammbäume im Nachrichtenblatt unserer Familie Ende vergangenen Jahres veröffentlicht hatte, wenn auch nicht so schön wie Sie es gebracht haben.

Greven benytter som formand for slægtsfor-
eningen for *die Grafen von Pfeil und Klein-*

Ellguth naturligvis brevpapir med slægtens
våben, de krydslagte bjørnelabber.

Brevet indeholder bl.a. en artikel fra det blad, som grev Friedrich Augusts slægtsfor-
ening udgiver. Og heri kaster han lys over
afstammingsmæssige forhold omkring slæg-
tens ældst påviselige led i 11-1200-tallets
Schlesien. Her vises det, at slægtens gamle
fornavne er slavisk/polske, så slægten er
altså oprindeligt hjemmehørende i området
og ikke - som så mange andre adelige slæg-
ter i området - en indvandret tysk slægt.

I SLÆGTEN nr. 18 blev det påvist, at grev
Jefferson på mindst 4 måder er 17. genera-
tion efter den nordiske unionskonge Christi-
ern/Christian I gennem døtre af både kong
Hans og Christian III. - Grev Friedrich Aug-
ust henleder i brevet opmærksomheden på
endnu en afstamning (dobbel via et fætter-
kusine-ægteskab) fra det danske kongehus,
hvorefter Christiern/Christian I nu forekom-
mer mindst 6 steder på grev Jeffersons ane-
tavle; og gennem denne afstamning er grev
Jefferson blot 16. generation efter den
nævnte "danske" unionskonge.

Den nypåviste dobbelte slægtslinje udgår
fra *kong Christian III's* søn (betegnet med
generationsangivelse fra Chr. I):

3. "*Hertug Hans den Yngre*"/*Johann Herzog von Schleswig-Holstein-Sonderburg* fra 1564, f. 1545, d. 1622. Gift 2. gang 1588 med Agnes Hedwig Prinzessin von Anhalt, 1573-1616. - Datter:
4. *Eleonore Sophie Prinzessin von Schleswig-Holstein-Sonderburg*, 1603-1675. Gift 1624 med fætteren (egl. halvfar, mors halvbrors søn) Christian II. Fürst von Anhalt-Bernburg, f. 1599, d. 1656. - Søn:
5. *Viktor Amadeus Fürst von Anhalt-Bernburg* fra 1656, f. 1634, d. 1718. Gift 1667 med Elisabeth Pfalzgräfin

am Rhein zu Zweibrücken, 1642-1677.

- Søn:

6. *Karl Friedrich Fürst von Anhalt-Bernburg* fra 1718, f. 1668, d. 1721. Gift 1692 med kusinen (fasters datter) Sophie Albertine Gräfin zu Solms-Sonnenwalde, 1672-1708, datter af Georg Friedrich Graf zu Solms-Sonnenwalde og Anna Sophie Prinzessin von Anhalt-Bernburg. - Datter:
7. *Friedrike Henriette Prinzessin von Anhalt-Bernburg*, 1702-1723. Gift 1721 med slægtingen Leopold Fürst von Anhalt-Köthen fra 1715, f. 1694, d. 1728. - Datter:
8. *Gisela AGNES Prinzessin von Anhalt-Köthen*, 1722-1751. Gift 1737 med 1737 med slægtingen Leopold II. Maximilian Fürst von Anhalt-Dessau fra 1747, f. 1700, d. 1751.

Dette par er anført under betegnel-
sen D2 i SLÆGTEN nr. 18 som tip-5-
oldeforældre til grev Jefferson.

De fleste af disse slægter omtales i *Europäische Stammtafeln, Neue Folge. Herausgegeben von Detlev Schwennicke: Bd. I: Die deutschen Staaten, die Stammherzoge, die weltlichen Kurfürsten, die kaiserlichen, königlichen und grossherzoglichen Familien.* Marburg 1980. Solms-slægten i "forgængere", *Europäische Stammtafeln, Stammtafeln zur Geschichte der Europäischen Staaten, Bd. V. Von Frank Baron Freytag von Loringhoven, aus dem Nachlass herausgegeben von Detlev Schwennicke.* Marburg 1978. - Begge titler er anført i artiklen *Jagten på Gorm den Gamle og andre europæiske fyrste- og adelsslægter* i SLÆGTEN nr. 18 af Kristian Lauritsen, Herning; og han har venligst meddelt oplysninger fra disse.

AB

Præsident Jefferson

Den tyske grev Jefferson og den amerikanske præsident Clinton er begge opkaldt efter USAs 3. præsident (1801-09), juristen Tho-

mas Jefferson, 1743-1826; han udformede 1776 den amerikanske Uafhængighedserklæring, regnes for grundlæggeren af Det

Demokratiske Parti og betragtes af mange amerikanere som noget nær en gud. - Den nuværende præsidents fulde navn er William Jefferson Clinton.

Og begge præsidenters privatliv har rystet den amerikanske offentlighed! - DNA-analyser skal have bevist, at Thomas Jefferson havde et forhold til en af sine slavinder og var far til mindst et af hendes børn! - Det fremgår af korrespondent Klaus Justesens artikel i Jyllands-Posten 22.11.1998.

På Monticello, præsident Jeffersons berømte landsted et par hundrede kilometer sydvest for hovedstaden, levede hans slavin-

de Sally Hemings, født ca. 1773. Hun var smuk og lys - sikkert af mindst 3/4 hvid afstamning, for faderen var antagelig Jeffersons svigerfar, John Wayles, og moderen, Elizabeth Hemings, datter af en britisk kaptajn og en unavngiven afrikansk slave.

Sally Hemings fik 4 levedygtige børn 1790-1808, og DNA-analyser synes at godtgøre, at Jefferson var far til i al fald hendes yngste søn Eston Hemings. - Nogle har dog hævdet, at det ikke var Jefferson, men hans dattersøn Peter Carr, der var faderen.

AB

Slægten Monrad, H.P. Hanssen m.v.

af Rasmus Hansen, Bagsværd Hovedgade 216, 2800 Bagsværd ☎ 44 98 31 38.

Et par kommentarer/rettelser til Anton Blaabjergs artikel side 39-42 i SLÆGTEN nr. 18.

Da det - såvidt jeg ved - er første gang, oplysningerne om Monrad-slægtens herkomst fra Konstanz og Schweiz er trykt på dansk, og eftersom man risikerer, at data herfra kan blive brugt af andre, synes det mig rigtigst at gøre opmærksom på et par ellers ikke væsentlige fejl.

Under slægtled A10 nævnes, at Amalie Mangolds far hed Sebastian Mangold. Imidlertid kalder både J. Kindler Knobloch og Alois Schulte i deres "Stammtafeln" for fa-

milierne Muntprat og Mangold (som S. Otto Brenner har skrevet - forkert - af efter) Amalies far for *Konrad* Mangold, hvilket altså må være det rigtige.

For nu at gøre den historie færdig må jeg bekende, at både jeg selv, S. Otto Brenner (samt AB) øjensynligt har stavet damens navn forkert. Ifølge de nævnte lokale kilder hed hun *Amalia*.

Under slægtled A21 kaldes A20 Hans Jørgen Hammers datter for Cæcilie Cathrine Hansen. Hun kendes ellers kun under faderens slægtsnavn *Hammer*.

Cramer fra Viborg Tugthus

af Anton Blaabjerg, Fredensgade 38, 8800 Viborg ☎ 86 61 04 36.

Skrædder i Underup By og Sogn ved Horsens Johan Georg Cramer, født 1771, død 1842, blev gift 1. gang 1789 i Østbirk med enken Ellen Pedersdatter, født ca. 1750-52, død 1808 i Underup, og 2. gang 1808 i Tamdrup med Anne Cathrine Pedersdatter, født ca. 1780-82, død 1831; i sine 2 ægteskaber fik han 5 børn, alle sønner, 2 i første og 3 i andet, alle født i Underup, med flg. navne: Jørgen 1793, Christian 1796, Jens Elias Borgen 1809, Peder 1811 og

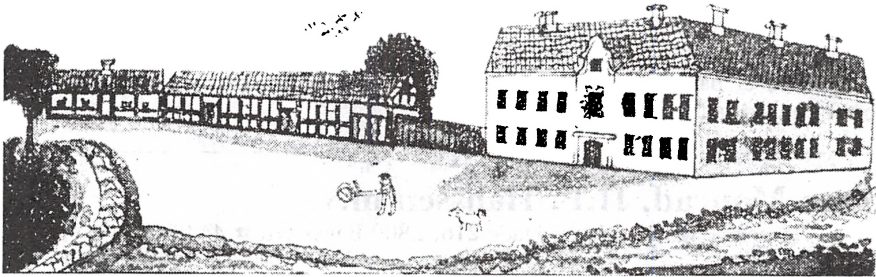
Niels Jørgen Thrane 1813.

Johan Georg Cramers herkomst har i årevis været eftersøgt i HVEM FORSKER HVAD; hans fornavne og tidligste opholdssted pegede på afstamning fra de såkaldte kartoffelty-skere. Det har i årevis været kendt, at han ved folketællingen 1787 var skrædderdreng i Viborg, nemlig i St. Sct. Hansgade hos Jacob Christian [rettere Christensen] Prahll, der ifølge Viborg Bys Borgerbog havde fået borgerskab 1756 som skrædder.

Cramers herkomst er nu fundet - i Viborg Tugthus! Men med kartoffeltyskerne synes han intet at have med at gøre.

Fra 1740-42 lå der i Viborg et tugthus med tilhørende "Manufacturhus", hvor fangernes arbejdskraft blev udnyttet under ledelse af faglærte håndværkere, bl.a. vævere. Tugthuset blev i 1800-tallet omdannet til sindssy-

gehospital, det nuværende Sygehus Øst, og først omkring midten af vort århundrede blev det firefløjede anlæg i 2 etager nedrevet. - Om *Viborg Tugthus i 1700-årene, et bidrag til jysk rets- og kulturhistorie*, har den senere rigsarkiver Johan Hvidtfeldt skrevet en knap 60 sider lang og grundig artikel i *Samlinger til jysk Historie, Sprog og Litteratur*, 1950.

Tugt og Manufacturhuset i Viborg 1816.

Da ledelsen af tugt- og manufacturhuset blev ændret 1779 og omdannet til spinderi for "Det Militaire ulden Manufactur" i København, blev der indrettet en ny fangeprotokol - den næstældste af de endnu bevarede. Og den nye protokol blev indledt med en fortegnelse over de daværende 53 fanger - og deres 6 børn, født i tugthuset 1763-77. Og blandt disse børn var 2 halvbrødre, "Johan Georg Cramer, født i Tugthuset d. 17. Martii 1771" og "4. Maii 1780 efter Directeurernes Resolusion til Skræder Professionen udkommen", samt Niels Rasmussen, født 1.2.1776, og udleveret 12.6.1784 til Chr. Hahle i Viborg, nemlig Christen Christensen Hall, oprindelig forpagter af Vroue Præstegaard, derpå avlsmand i Viborg med borgerskab fra 1782 til 1784, da han flyttede til Skophus i Sunds Sogn.

Brødrene var sønner af fange nr. 644, "Mariana Jensdatter", indsat i tugthuset for livstid 15.11.1756 som 21 årig for tyveri efter dom fra Skive 13.11.1756; ifølge pro-

tokollen blev hun "1798 den 28. Febr. løsladt efter Kongl. Befaling og til Sønnen udleveret". - I tugthusets ældst bevarede fangeprotokol 1763-79 ses under Mariane Jensdatter tilføjet: "1770 ladet sig besvangre af Væver Svennen Cramer og den 17. Marti 1771 fød et Drægebarn, som i Daaben blev kaldet Johan Georg Cramer. - 1775 ladet sig igjen af Væver Drængen Rasmus Nielsen besvangre og derefter 1776 in febr. fød et Drægebarn, som i Daaben er kaldet Niels."

Brødrenes fødsel og dåb kan ikke findes i nogen kirkebog, idet tugthusets 2 ældste kirkebøger, omfattende 1763-1828, er gået tabt så sent som mellem 1863 og -91!

Johan Georg Cramer den ældre

Hvem var væversvenden Cramer, som fik barn med livstidsfanger i tugthuset?

Tugthuset har mærkeligt nok egen skifteprotokol 1768 ff, og her findes skifter efter personalet - bl.a. efter "Tøy- og Raskmager

Johan Georg Cramer", død "i Aftes ved 9 Slett", begyndt 20.10.1770 og sluttet på 30. dagen 19.11. - Afdøde var altså tøj- og raskmager, vævede stoffet rask eller arrask, nemlig tarveligt, let uldstof - oprindeligt fra byen Arras i Flandern, nu i Frankrig nær grænsen til Belgien sydvest for Bruxelles.

Ved skiftet oplyste "Entrepreneuren ved Tugt- og Manufactur Huuset", Thomas Chr. Lund, at "Afdøde skal være født i den Keyserlige fri Rigsstad Nordthausen, har ellers sidst, førend han hertil Byen og Manufacturet er Ankommen, arbejdet i det Hesseske privilegerede Tøj og Ulden Manufactur-Huus, og skal efter Sigende være i noget Forvandtskab med Hr. Doctor og Professor Cramer, Hof Prædikant i Kiøbenhavn". - 6.11. svarede der dog benægtende herpå af den forespurgte, Johan Andreas Cramer, 1723-1788, præstesøn fra Jöhstادت i Sachsen - ved Chemnitz nær den tjekkiske grænse.

Johan Georg Cramer skal altså stamme fra den tidligere fri rigsstad Nordhausen syd for Harzen mellem Kassel og Leipzig. - At han før, han kom til Viborg, havde arbejdet i Hessen passer med, at der blandt hans efterladenskaber "forefandtes 2de paa den afdøde stiiiede Passer, det ene dateret Hanau den 20de April 1769, det andet dateret Altoenae den 18de Maii dito Aar". Fra Hanau ved Frankfurt am Main var han vandret mod nord gennem Altona ved Hamborg til Danmark - vel i sommeren 1769.

Han efterlod sig blot nogle ganske få klæder, "1 gammel grøn Kiol og dito Væst" til 4 mk., "1 Par Sorte Klædes Buxer, pialtede og af ingen Værdie", "1 Par Støvler, gamle" til 1 mk. 8 sk. samt lidt mere og "1

gammel Sønderreven tysk Salme Bog" til 4 sk., altsammen vurderet til blot 1 rdlr. 12 sk. - Men begravelsen, som tugthuset havde bekostet, beløb sig til 20 rdlr. 3 mk. 12 sk. - bl.a. udgifter til skrædder-lavets medlemmer, der havde båret ham til graven.

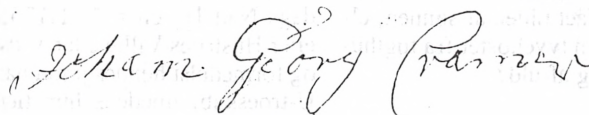
Yderligere anstalter for at finde arvinger blev selvfølgelig ikke iværksat - hans endnu ufødte søn havde som uægteskabeligt barn ikke arveret efter faderen, og der var jo absolut heller ikke noget at arve!

Væversvenden blev begravet på kirkegården ved Viborg Søndre Sogns eller Sortebrødre Kirke, hvormod præsten i kirkebogen bl.a. skrev således under 22.10.1780: "blev Raskvæver Svennen Cramer kaldet af Tugthuuset jordet under Ringen og Muldspaakastelse".

En skidt karl

Den tyske væversvend må åbenbart ikke have befundet sig godt med arbejdet i tugthuset, for efter formentlig et lille års tid forlod han uden tilladelse arbejdspladsen, men blev bragt tilbage og afhørt 28. og 29. maj 1770. - Tugthusets forhørsprotokol oplyser om mange interessante forhold inden for murene!

Nævnte forhør angående "Rask væver Cramers bortgang og Hans opførsel" ses afsluttet med hans egenhændige underskrift og bekræfter indirekte, at det var ham, der var far til Mariane Jensdatters (her også kaldet Tranes) barn. - "... nock blef hand tilspurt, om hand icke hafde lagt sig efter lifsfangen, Arrestantjinden Mariane Trane, og givet hende løfte om at ville ægte hende. - Hand svarede, derom kunde hand icke sige sine tancker."

Johann Georg Cramers underskrift efter forhøret 1770.

I forhøret blev værkfører Holm spurgt om, hvorledes Cramers opførsel ellers hav-

de været i tugthuset. "Hvorpaa Hand svarede, i den korte tiid hand hafde kiendt Cra-

mer, har hans opførsel været meged uanstendig og grov, saavel imod hr. Lund som andre, og [han havde] ofte været beskienket. Ja, hand har i dag været saa groft, da hr. Lund lastede hans opførsel, at ingen kunde høre lyd i det ganske Huus for Cramers Støjen, thi hand farede afsted som et afsindig Meniske..."

Mariane Jensdatter Trane

En hurtig gennemgang af forhørsprotokollen viser, at om Mariane Jensdatter Trane eller Thrane kan der her findes mange oplysninger - bl.a. i forhør 16.5.1761 og 7.4.1764.

I forbindelse med sønnen Johan Georg Cramers fødsel 1771 findes der desværre ikke forhør; men det gør der 22.9.1775 i forbindelse med hendes næste fødsel. Faderen var denne gang væverdrengen Rasmus Nielsen.

Og "Mariane Jensdatter Thrane" blev nu spurgt, "Om hun ikke havde haft med andre Mands Personer paa saadan Maade legemlig Omgjængelse" - "Nej! siden Væversvænd Johan Cramer Døde, ved Hvem hun uden Egteskab i Tugthuset avlede en Søn, der endnu lever, havde hun ei haft saa slet Omgang med nogen, saa Rasmus var alene Fader til hendes Foster."

Også 28.6.1793 nævnes "Mariane Jensdatter" i et længere forhør. Hendes søn, hvis navn ikke nævnes (men må have været Niels), tjente på Lundgaard - vel herregården i Fjends Herred - og havde af fruén dér fået noget lammeuld, som han i sommeren 1792 havde overladt moderen til at strikke sig strømper af. - Men moderen solgte i stedet ulden til tugthusets spiseimester Jens Ulstrupskone, Anne Dideriche Lucasdatter Kloch. - Af forhøret fremgår det, at der var tvivl om, hvorfra Mariane havde ulden; havde hun virkelig fået ulden af sønnen, eller drejede det sig om tyvekoster fra tugthusets egen beholdning af uld?

Af tugthusets fangeprotokoller fremgår det, at Mariane Jensdatter Trane i løbet af de 31 år, hun opholdt sig der, 1756-1798, foruden de allerede nævnte 2 sønner også fik en dat-

ter, Anne Marie Helvig Christensdatter, født 23.9.1780 og døbt i Tugthuskirken dagen efter; hendes far var fange nr. 1138, Christen Christensen, idømt 30 års tugthus ved dom fra Skanderborg 5.12.1776; han opholdt sig i tugthuset fra 7.12.1776 til 23.8.1793 - løsladt efter kgl. resolution.

Anne Marie Helvig Christensdatter kom ud af tugthuset 28.9.1791 og i tjeneste hos præsten hr. Stampe i Hornum, nemlig Christopher Georg Stampe, der havde været kapellan ved Viborg Søndre Sogns Kirke samt præst ved tugthuset til 1791, da han blev sognepræst for V. Hornum, Hyllebjerg og Flejsborg menigheder i Himmerland.

Som anført blev Mariane selv først løsladt 1798 og udleveret til sønnen, nemlig Johan Georg Cramer i Underup. - "Mariane Jensdatter Thrane" døde 11.4.1811 i Underup By og Sogn, 84 år gl.

Mariane Jensdatter Tranes ungdom

Til Viborg Tugthus' fangeprotokoller findes pakker med afskrifter af de domme, der lå til grund for indsættelsen i tugthuset; fangernes nr. svarer til dommenes, så Mariane Jensdatter Thrane eller Tranes dom har - som hun i fangeprotokollen - nr. 644.

Hendes dom er en politi- eller byfogedom fra Skive, dateret 13.11.1756. - Heri hedder det bl.a.: "Mariane Jensdatter Thrane, der som bekiendt er Barnfød i Nye-kiøbing i Mors, som her til Byen andkom ved sidste Paaske tiider [1756] og gav sig i tjeneste hos Andreas Wilman på Schivehuus, hvor hun ei længere forblev end til sidste Bartholomei dag [24.8.1756], da hun gav sig i tjeneste hos Just Nielsen Ramborg, Feldbereeder [garver, egl. hvidgarver] her i Byen, fra hannem hun Næstafvigte Søndags Natt [1. eller 7.11.1756] uden hands eller Hustrues Villie eller Vidskab bortløb, og formedelst hendes jmod hannem udviiste U-troeskab, jmedens hun tiendte hannem, hafde hand seet sig beføyet med stor møye og megen bekostning at besøge hende paa greben og indhændtet samt overleveret i stædets Øfrigheds hænder..."

Og senere "... kom først ud af hendes Forældres Huus, da hun var 19 aar gammel [1754] til Aalborg i tjeneste hos Sahlig Søren Juuls Enke, hvor hun allene forblev fra Mortensdag og til Paaske [11.11.1754-30.3.1755], derefter kom i tjeneste hos Sl. Søren Wolfes Enke udi bemelte Aalborg, men forblev ei der længere end til Næstpaafølgende Pindsedagstiider [18.5.1755], da hun derfra hemmelig bortløb til hendes Faster i Wiborg, hvor hun forblev ei længere end til næstpaafølgende Mortensdagstiider [11.11.1755], da hun derfra ligeleedes bortløb og formedelst hun ermeldte hendes Faster havde beviist U-troeskab og Medtaget eendeel hende tilhørende, blev hun opsøgt og paagrebet og desformedelst af hendes Fader og Faster Indsadt udi Wiborg Tugthuus, hvor hun var som Arrestant fra den tiid af, som nu er ungefæhr Eet og Et half aar siiden, indtil ved sidste Juuletiider [24.12.1755], da hun derfra udsneg sig og bortløb ved hielp af en overskiærer Svend, Toeg saa Veien til Aarhus, hvor hun kom i Arbeide hos Johan Wilding, som der forestaaer Klæde Manufactuuret, og fik da sin afsked derfra formedelst hun ikke der kunde komme til alters [folk skulle dengang altid medbringe en kvittering på, at de havde været til alters 2 gange om året, og samme dokument fungerede som en slags skudsmålsbog], og for hun frygtede for at blive kiendt af Wiborg Folk, som saa ofte kom dertil, hvorover hun toeg vejen her til Byen og, som melt er, først kom i tjeneste hos Andreas Wilmann paa Schivehuus og siiden hos Just Ramborg, da hendes sidste flugt fra ham var sidste Søndag Nat".

Hos Ramborg havde hun stjålet og derpå solgt 19 "beredte skind" og en kobber brændevinshat samt desuden nogle klæder, som hun ikke havde nået at få solgt, og som derfor var tilbageleveret. - For disse "ikke specielt drabelige misgerninger" blev hun dømt til anbringelse i tugthuset for livstid!

Det er sjældent, vi kender så mange enkeltheder omkring 1700-tallets kvinder og deres bedrifter. Intet er så skidt, at det ikke er godt for noget! - Om Marianes tragiske

liv og hendes 3 børns kummerlige opvækst kan endnu flere enkeltheder end her anført fremdrages af både tugthusets arkivalier og andre arkivalier.

Marianes fædrene slægt, det jyske maler-dynasti Thrane eller Trane

Mariane blev født 1734 i Nykøbing på Mors, døbt 11.12., som datter af Jens Thrane [også stavet Trane] og hustru Helvig Henriksdatter Bech [også stavet Beck], begge af meget agtværdig familie. - Faderen var i 1730'rne postmester i Nykøbing og samtidig køb- eller handelsmand.

Marianes fædrene slægt kan følges tilbage til farfaderen og dennes bror, kunstmalerne Rasmus Jensen Thrane, født senest 1673, død 1744, og Jens Jensen Thrane, født ca. 1666, død 1736. Den ældste og sidstnævnte af brødrene var og er den mest kendte, men dog knap så kendt som sin søn igen, Mogens Christian Thrane (1697-1764), omtalt i *Dansk biografisk Leksikon*, og hvis selvportræt (overrækkende Frederik IV en ansøgning) pryder det nyeste hæfte af *Personalhistorisk Tidsskrift*, 1998:2.

Brødrene er begge - sammen med Jens' søn Mogens Christian og sønnesøn Jens Thrane (ca. 1730-1779) - behandlet i det nyeste bind af *Weilbach, Dansk Kunstnerleksikon*, bd. 8, der udkom i oktober 1998.

Under omtalen af Marianes farfar, Rasmus Thrane, der havde borgerskab i Randers fra 1698 og i Nykøbing på Mors fra 1702, og hvis arbejder - prædikestole og albertavler - er bevaret i bl.a. 5 landsbykirker på Mors, skriver kunsthistorikerne Merete Bergild og Jens Jensen bl.a.: "Rasmus Thrane skulle være broder til Jens Thrane. Men dette er ikke bevist. Han er udlært hos Jens Thrane og malede i dennes manér, men grovere og mere håndværksmæssigt."

Denne undersøgelse af familieforholdene har nu frembragt beviser for, at ikke blot var Rasmus og Jens Thrane virkelig brødre, men deres koner var også søstre; til gengæld angives Rasmus Thrane i sine to borgerskaber at være født to forskellige steder! - henholdsvis i Stilling By og Sogn ved

Skanderborg og i Drastrup i Essenbæk Sogn ved Randers, men hvad passer?

I Randers borgerskabsprotokol 18.7.1698 hedder det bl.a. "... vaar Rasmus Jensen Malersvend, føed udj Stilling ved Skanderborg, sit Borgerskab begierendis og lofvet sig her at needsette og sig af Malerkonsten ernære og ellers anden smaa boerlig Næring ..." og lovede tillige inden 14 dage at fremvise sit lærebrev. Og senere ses det tilføjet: "Dend 1. Augustj 1698 Hafver bemelte Rasmus Jensen Trane fremviist sit lærebref af Jens Jensen Trane d. 28. Augustj 1696 meddeelt." - Men da han 4 år senere flyttede til Nykøbing står der i justitsprotokollen 8.7.1702 bl.a. "... for Retten fremkom Rasmus Jensøn Trane, Contrefeyer, fød I Drastrup I Synderhald herret I Aars Stift, for dum borger I Randers, og begierede sit borgerskab her I byen ..."

"Mr. Rasmus Jensen Tran" blev gift 1702 i Nykøbing, trolovet 25.2. og viet 21.4., med Maren Hansdatter. Forlovere var Hans Hansen Organist og "Jens Jensen Traan" - parrets brødre (se nedenfor), hvoraf Jens stavede navnet efter udtalen på jysk.

"Rasmus Trane" døde 1744 i Nykøbing, begr. 3.7. uden aldersangivelse, men må være født senest 1673, da han vel skulle være 25 år og myndig 1698, da han fik borgerskab i Randers. Det ses, at navnet i arkivalierne ofte stavedes uden h, men dog Thrane i Nykøbing kirkebog 1736, da hans kone Maren Hansdatter døde, begr. 11.9. "med Ligprædiken", 63 år gl. - altså født ca. 1673. Ifølge byens skifteprotokol døde hun kl. 3 om morgenen 3.9. og overlodes af manden, "Sr. Rasmus Trane" og 3 børn.

Brødre - og svogre!

Rasmus Jensen Thrane, født senest 1673, blev gift 1702 i Nykb. med Maren Hansdatter, født ca. 1673, og Jens Jensen Thrane, født ca. 1666, blev gift 1695 i Ålum ved Randers med barnepigen på Fussingø, Ingeborg Hansdatter, ca. 1658-1737.

Sammenstilling af to Nykøbing-skifter fra 1731 og -38 beviser flere familieforhold.

Skiftet 1731 efter den barnløse organist Hans Hansen Lemvig indeholder afkald eller kvittering af 10.5.1731 med oplysning om, at Rasmus Thrane i Nykøbing havde en bror Jens Thrane - begge med arvekrav i boet. Og i skiftet 1738 efter den ligeledes barnløse Malene Hansdatter Lemvig nævnes Hans og Jens Thrane i Nykb. som Malenes søstersønner og Mogens Chr. Thrane som eneste søn af Ingeborg Hansdatter.

Heraf fremstår følgende søskende med tilknytning til Nykøbing fra senest 1694:

- 1 Ingeborg Hansdatter, født ca. 1658, gift 1695 med Jens Thrane.
- 2 Malene/Magdalone Hansdatter Lemvig, født ca. 1661, død 1738, 77 år gl. Gift 1. gang 1694 med Peder Christensen Gullerup, ca. 1666-1722. Gift 2. gang før 1731 med Jørgen Clausen, død 1735.
- 3 Hans Hansen Lemvig, født senest omkr. 1670, død 1731 (uden aldersangivelse). Gift 1. gang 1695 i Nykb. med Mette Madsdatter, ca. 1645-1724. Gift 2. gang 1730 med Maren Thomasdatter.
- 4 Maren Hansdatter, født ca. 1673, gift 1702 med Rasmus Thrane.

Mellem Limfjords-byerne Nykøbing og Lemvig var der i 16- og 1700-årene talrige forbindelser, og i Lemvigs ældste - på en sælsom blanding af latin og dansk førte - kirkebog ses de fleste af søskendeflokken født: Ingeborrig 1658, døbt 29.10., Magdalin 1661, døbt 2.4., tvillingerne Morten og Hans 1664, døbt 23.8., mens Maren forgæves er søgt født ca. 1673.

Forældrene var Hans Organist/Hans Dirichsøn, født 1626 i Sønderborg, død 1682 i Lemvig, begr. 8.5., organist hos adelsmændene Henrik Gyldenstjerne og Gunde Rosenkrantz til 1658, da han blev organist i Lemvig, og hustru - gift 1657/58 - Kirsten Mortensdatter, født ca. 1636, død 1680, begr. 26.4.; ved begge dødsfald siges parret at have fået 5 børn. - Ejnar Poulsens *Hardsyssels Degnehistorie*, 1931-34, har forsynet Hans med slægtsnavnet Sutou efter en sikkert fejlagtig tydning af faderens tilnavn i Hans' dødsindførsel i Lemvig kirkebog 1682.

Efter fadderne ved børnenes dåb synes Kirsten Mortensdatter at have været datter af en Morten Jensen og have haft søskende med navnene Maren, Mette og Bertel.

Rasmus Thranes børn

Han og Maren fik 4 børn - 1 døde som spæd, alle født i Nykøbing:

- 1 Hans Diderich, oftest blot kaldet Hans Trane, født 1702, døbt 16.7., død 1776, begr. 22.3., 73 år gl.; han var organist i Nykb. og må have været barnløs. - Gift 1. gang 1722 med Else Marcusdatter, død 1766, begr. 27.10., 68 år gl.; hun var ifølge skifteprotokollen barnløs. - Gift 2. gang 1769 med enken Dorothea Elisabeth Hildesheim eller Toërman(d) fra Sct. Croix i Vestindien, død 1789, 82 år gl., senere gift 1776 med skomagermester Anders Jensen, død 1780, 29 år gl., og 1782 med enkemand, sergent Christopher Jern, død 1798, 70 år gl.
- 2 Jens Rasmussen Trane, født 1704, døbt 29.8., se nedenfor.
- 3 Else Kirstine, født 1709, døbt 8.5., død 1710, begr. 10.10., 1½ år gl.
- 4 Else Kirstine Rasmusdatter Trane, født 1712, døbt 21.2., død efter 1780. - Gift 1738 med Laurs/Laurids Andersen Basse, død 1780 under midlertidigt ophold i "Friderichsheede" på Alheden, hvor der blev afholdt skifte efter ham. Han var barnløs og var ifølge *Viborg Bys Borgerbog* købmand i fødebyen Hobro 1751-54 og derpå bosat i Viborg. - Else Kirstines niece Mariane tjente hos hende 1755, bestjal hende og blev så af fasteren og faderen anbragt i tugthuset!

Jens Rasmussen. Trane

Han blev født 1704 og døde efter 1757(?) - uvist hvor. Han blev gift 11.5.1730 i Nykøbing (stuebryllup) med Helvig Henrichsdatter Bech/Beck, født 1710 i Boddum By og Sogn, døbt 29.7., død 1754 i Nykøbing, begr. 13.4.; om hendes slægt se nedenfor. Jens Trane/Thrane var i 1730'rne postmester i Nykøbing samt køb- og handelsmand. - Han overlevede konen og sørgede for

sammen med søsteren i Viborg, at datteren Mariane kom i tugthuset 1755, men er for-gæves søgt død i Nykøbing, hvorfra også de øvrige børn synes forsvundet efter 1757.

Jens Trane og Helvig fik 5 børn, alle født i Nykøbing:

- 1 Henrich, født 1731, døbt 12.9., død 1731, begr. 24.9.
- 2 Mariane, født 1734, døbt 11.12., se ovenfor.
- 3 Jørgen, født 1737, døbt 6.3.
- 4 Rasmus, født 1741, døbt 10.2., konfirm. 1757.
- 5 Else Marie, født 1751, døbt 2. søndag i fasten, død 1751, begr. 24.5.

Helvig Bech/Becks slægt

Hun blev født 1710 i Boddum som datter af kapellanen Henrich Thomsen Beck/Bech og hustru Anne Oles- eller Olufsdatter Krag. Og faderen hører til den slags gejstlige, som ikke umiddelbart kan slås op; men via rettelser og tilføjelser i Wibergs *Alm. dansk Præstehistorie* og Friis-Petersens studentersamlinger tegner flg. biografi sig: Født 12.6.1659 i Odense som søn af borgeren Thomas Henrichsen Beck og hustru Magdalene Christensdatter, blev fra gymnasiet i Odense indskrevet 1676 på Københavns Universitet, hvor han 1682 bestod teologisk embedseksamen. Derpå ses han nævnt 1685-88 som sognedegn i Nørup-Randbøl ved Vejle og senere som sognedegn i Smidstrup-Skærup ved Vejle. Han blev kapellan i Børglum-Furreby-Vejby 1702 og fra samme år til sin død kapellan i Boddum-Ydby-Hurup i Thy; han døde 6.3.1729 (ikke 1728) ifølge proklama indført i Viborg Landstings skøde- og panteprotokol samt skiftet i herredets gejstlige skifteprotokol.

Han var gift to gange, men den første kone er ukendt. - Gift 2. gang 1705 (trolovet i Kollerup Præstegaard, viet i Hjortdal, begge dele i Vester Han Herred) med den vendsysselske præstedatter Anne Olufsdatter Krag [egl. Holmbo], født 1666, død 1730 i Nykøbing på Mors, begr. 14.12.

Han fik 7 levedygtige børn, 6 i første og 1 i andet ægteskab: Thomas (født 1685),

var 1729 fæstebonde i Østrup ved Fåborg på Karen Brahes gods, Prebiørn (født 1688), uvist hvor 1729, Michel (født ca. 1697), boede 1729 i Nykøbing på Mors, hvor han døde som hattemager 1764, Anne Margrethe, uvist hvor 1729, Abild Marie, gift før 1729 med Peder Olesen Engelstoft, sognedegn i Haderup, og Anne Magdalene, uvist hvor 1729, alle af 1. ægteskab, samt Helvig, se ovenfor.

En "mødrene" slægtslinje

Ovennævnte Anne Olufsdatter Krag (egl. Holmbo)s slægtslinje kan med ganske få opslag i let tilgængelig litteratur på landsarkivets læsesal følges 4 generationer tilbage til 1500-tallet:

- 1 Anders Madsen Krag, født før 1530 i Nykøbing på Mors, død efter 1580 i Aalborg, hvor han blev borger 1559, optaget i Guds Legems Lav 1560 og nævnt som rådmand 1564 og 1580. - I Nykøbing kendes slægtsnavnet Krag fra 1400-tallet, hvor Christen Krag [åbenbart født før 1450] nævnes som borger og "kongens foged", altså byfoged, sammen med Peder Krag, borger, i et dokument fra 1483-85; dokumentet kendes ifølge det såkaldte *Repertorium* over Middelalderens breve (som nr. 12.941) desværre blot fra en dårlig afskrift fra 1683, så dateringen kan ikke bestemmes nærmere end til årene 1483-85. - Kronologisk og socialt er der intet til hinder for at opfatte den senere Aalborg-rådmand Anders Madsen Krag, født før 1530, som oldebarn af enten Christen eller Peder Krag i 1400-tallets Nykøbing. - Anders' søn Jens Krag, ligeledes rådmand i Aalborg, blev forøvrigt stamfar til Jeppe Aakjærs 1. kone, forfatteren Marie Bregendahl, ifølge Carl Langholz' værk *Anetavler for berømte danskere*, 1989.
- 2 Oluf Andersen Krag, født før 1555, død 1625, kapellan i Volstrup-Hørby ved Søby til 1582, sogneprest i Hjørring 1582-84 og fra 1584 i Vraa-Em-Serreslev, provst. - Gift senest 1585 med Dorthe Pedersdatter, født senest 1567, død efter

1626, sandsynligvis datter af Peder Nielsen Finde, borgmester i Aalborg og stamfar til Johan Ludvig Heiberg efter Langholz' nævnte værk.

- 3 Anne Olufsdatter Krag, født senest 1608, død 1660-65. - Gift 1. gang omkr. 1625 med Jens Jensen Sallingholm/Sallingbo, født senest 1600, død 1646, sogneprest i Vraa-Em-Serreslev fra 1625, bror til Niels Jensen, nævnt 1665 i Skammergaard i Junget Sogn i Salling.
- 4 Oluf Krag Jensen Holmbo, kaldet Oluf Krag, ca. 1626-1677, student 1646 fra Aalborg, sogneprest i Vrensted-Tise i Vendsyssel fra 1655. - Gift 2. gang 1660-62 med Helvig Laursdatter Skive, født før 1645, død 1677, søster til Ebbe Lauridsen Skive, død ca. 1683, student 1667 fra Viborg, præst i Nykøbing på Sjælland og magister, og til Knud Lauridsen Skive, stiftsriver i Viborg.
- 5 Anne Olufsdatter Krag [egl. Holmbo], 1666-1730, se ovenfor.

Denne slægtslinje kendes fra Carl Klitgaards *Optegnelser om vendsysselske Præstefamilier før ca. Aar 1700*, 1945, A.H. Nielsens bog om *Embeds- og Bestillingsmænd i Aalborg*, 1879-80, og P.C. Knudsens værk om *Aalborg Bys Historie*, 1932.

Interessant slægtsforskning?

Provokerende kan det siges, at forudsigelig slægtsforskning er kedelig! - Lange rækker af bønder, der har betalt skat til tiden - så nogenlunde, er det vanskeligt at skildre så spændende, at læseren ikke trættes - blot en gang imellem. Og er der - trods alt - interessante detaljer, så er det svært at hindre, at de ikke forsvinder i en ofte lang og omstændelig redegørelse.

Det er heller ikke alt i denne beretning om "den tapre skrædder" fra Underups brogede baggrund, der er lige interessant - men var i al fald uforudsigelig!

Ud over at berette om denne baggrund er formålet med denne artikel at gøre opmærksom på en række kilder, som sikkert ikke er lige velkendte for alle slægtsforskere.

Alle taler om os, ingen gør noget ved os, men mange gør noget for os

af Birgit Øskov, Rolighedsvej 56, 9400 Nørresundby ☎ 98 17 63 76.

Under overskriften "Historiens Strategi" havde Birgit Løgstrup og Dansk Historisk Fællesråd inviteret til temadag i Nationalmuseets festsal lørdag 14. november 1998: *Mange mennesker arbejder professionelt med historie, og endnu flere arbejder med historien uden at få løn for det. De skal tage stilling til mangfoldigheden hver dag, når der skal undervises og formidles, forskes og bevares. Det kan være svært. DHF vil gerne bidrage til, at de kan gøre status og orientere sig mod fremtiden. Temadagen skal sætte et samlet fokus på nogle af de spørgsmål, som flagrer løsrevne rundt: Er det korrekt, at vi lever i et historieløst samfund? Eller er det snarere et samfund, hvor der sættes fokus på fragmenter af fortiden uden samlende overblik? Er disse synspunkter problematiske? Hvilken strategi skal/kan der lægges? Hvilken målgruppe? Mål og midler?*

Fra "bevarere af kulturens skatte og samlinger" var arkiv-, museums- og biblioteksverdenen repræsenteret, fra "undervisere af de nye generationer" var folkeskolen, gymnasiet og universitetet repræsenteret, og fra "brugere og interesseforeninger" var de lokalhistoriske foreninger og arkiver samt slægtsforskerne repræsenteret - sidstnævnte ved undertegnede. Alle var vi blevet bedt om at tage stilling og forholde os til ovennævnte spørgsmål og give oplæg på ca. 10 minutter desangående.

Antropolog og dr.phil. Anne Knudsen gav indledningsvist et oplæg under overskriften "Hvad skal vi med historien?", og på vanlig vis fik vi her lagt nogle spændende vinkler på besvarelsen, således at der med det samme var lagt op til en meget interessant diskussion - tilhørerne og panelet imellem.

Hele den historiske verden var nemlig indbudt til at deltage aktivt i temadagen med

spørgsmål, yderligere oplysninger og andre synsvinkler på "historiens strategi". Og som jeg allerede har sagt i overskriften: Alle taler om os (= slægtsforskerne), ingen gør noget ved os, men en hel masse mennesker og anstrengelser er sat ind på at gøre noget for os.

Vores side af "sagen" var programsat sidst, og derfor var det spændende at følge indlæggene dagen igennem og høre, at vi fylder meget i den danske historieverden, vi er svære at komme udenom og endelig, at vi er en meget stor gruppe frivillige brugere af historien, der godt nok ifølge mit indlæg "sætter fokus på fragmenter af fortiden uden andet samlende overblik end det rent "egoistiske", men selv finder dette forhold lidet problematisk!" Mange tiltag kan gøres for at hjælpe os på vej i andre retninger, og vi kan tydeligt se en meget stor del, der allerede er sat i værk i de seneste år. Det var ikke helt så let at være slægtsforsker for bare 15 år siden, som det er i dag.

Det er meningen, at alle indlæggene fra dagen skal samles i en hvidbog og udsendes, således at alle med interesse for DHF og "Historiens Strategi" kan læse videre deri. Det hilser jeg særdeles velkomment, idet vi her kan få et godt redskab til at diskutere slægtsforskningen og vores brug af "fragmenter af fortiden" - på vej ind i det næste årtusinde!

Personligt vil jeg gerne til slut give udtryk for min store glæde ved at have fået opgaven om at repræsentere slægtsforskerne den dag stillet - og for min store glæde ved at være i Nationalmuseets festsal den pågældende dag og mærke "historiens vingesus". Jeg ser frem til en spændende diskussion, når hvidbogen udkommer med alle vores indlæg.

Busch - fra Sjælland?

af Anton Blaabjerg, Fredensgade 38, 8800 Viborg ☎ 86 61 04 36.

Siden jeg medvirkede ved fremstillingen af bogen *Bertelsen-Familien fra Østerbølle Sogn*, udgivet af Slægtsarkivet, Viborg, 1982, har jeg haft øje for oplysninger om en slægt Busk/Busch, hvis ældste led med det uhyre sjældne fornavn Damianus hørte hjemme på Sjælland i 1600-tallet.

I bogen fremsatte jeg den teori, at slægtens hidtil ældst kendte stamfar, officeren Damianus Busch, født ca. 1652 på Sjælland, var præstesøn fra Haraldsted på Midt-Sjælland. - Denne teori er nu bekræftet!

Under arbejdet med en midtsjællandsk bondeslægt dukkede et skifte efter præsteenken Gertrud Damianusdatter pludselig op blandt skifterne efter fæstebønderne under Skjoldenæsholm i godsets ekceptionelt gamle skifteprotokol 1671 ff. - Skifter efter præster og deres enker plejer ellers at findes i provstens skifteprotokol; men enken her døde i degneboligen i Haraldsted, hvoraf herlighedsretten og dermed retten til at holde skifte må have tilhørt godset.

Skiftet 1674

26. februar 1674 blev der afholdt skifte i "Harrested" efter "sl. Gierdrud Damianjdaatter", som døde i degneboligen sst., imellem hendes efterladte børn, nemlig "Gierdrud Fredrichsdaatter" på den ene og "Damianus Fredricksen, som er sin Eegen Verge," på den anden side; overværende på Gertrud Fredrichsdatters vegne var hæderlig og vellærde mand, hr. "Damianus Willumsen", sognepræst for Stenmagle og Stenlille sogne. - Ved skiftet nævnes "Skifftebref Dat. d. 12. September 1660", hvorefter Gertrud Fredrichsdatter efter hendes salig far, hr. Fredrich Jensen Busk, havde arvet 60 dlr. 2 mk. 10 sk., som endnu stod hos moderen, og som skulle tilskrives renter for 10 år, da pengene efter skiftebrevet skulle henstå uden rente, til hun blev 16 år.

Herefter ligger det fast, at sognepræsten i Haraldsted-Allindemangle Frederik Jensen Busk, død 1660 [1659?], med sin kone Ger-

trud Damianusdatter, død 1674, havde 2 levedygtige børn, datteren Gertrud, født ca. 1648, og sønnen Damianus, født 1649-50, snarest født 1649 (idet han var sin egen værge i februar 1674 og derfor skulle være fyldt sit 25. år, vel egl. 24 år).

Børnene Gertrud og Damianus Busch

Sønnen Damianus Fredricksen/Damianus Busch blev officer og omtales af Hirsch i manuskriptet *Fortegnelse over danske og norske Officerer 1648-1814* (udgivet af Kildeskriftselskabet på mikrokort, findes på Statens Arkiver) som født ca. 1652 på Sjælland, underofficer i Fynske nationale Infanteriregiment og deltog med dette i belejringen af den nordtyske by Wismar 1675, idet den danske hær under Skånske Krig 1675-79 besatte Svensk-Pommern, hvor fæstningsbyen Wismar blev taget med storm 13. december. Året efter var han blandt de 14.000 mand, som sammen med kong Christian V i sommeren 1676 gik i land syd for Helsingborg. Busch var med, da slottet i Landskrona blev erobret 2. august og senere med i felttoget mod Halmstad, hvor den svenske konge Karl XI besejrede Busch' hærkorps ved Fylle Bro syd for Halmstad, vist 17. august. Busch var ligeledes med i slaget ved Lund 4. december samme år, da den danske hær for alvor led nederlag; under felttoget i Skåne blev Busch taget til fange af svenskerne to gange.

Han blev fourer ved artilleriet til 1679, blev senere, 1684, fanebærer eller fænrík i Drabantgarden, hvor han 1685-91 var styk-junker. 29. juni 1691 blev han ansat som adjutant i Prins Frederiks Regiment og var fra 4. juni 1692 til 1702 garnisonsadjutant i København.

Ifølge Københavns indkvarteringsmandtal 1694 boede Damianus Busch dette år i Peder Hvidtfeldts Stræde i Klædebo Kvarter i daværende matr.nr. 157.

Datteren Gertrud Frederiksdatter Busch,

født ca. 1648, blev gift 1674-84 med præsten Elias Sørensen Holbech, død 1697 som sognepræst for Urlev-Stenderup-Dalby ved Horsens, idet Damianus Busch, stadsadjutant eller garnisonsadjutant i København, efter kongebrev af 8. juni 1702 fik lov at modtage 2 af sin nævnte søsters døtres fædrene arv ifølge Danske Kancellis Sjællandske Registre 1702, fol.557.

Damianus Busch' kone og børn

Han blev gift senest 1684 med Sidse eller Zidsel (født senest 1666), hvis efternavn og herkomst er ukendt. - Hun opholdt sig en tid hos mandens nævnte søster og svoger i Urlev, hvor hun, "Sidse, Damiani Friderichsens", både 1684 og -85 fødte døtre, begge døbt Gertrud.

Sidse/Zidsel endte sine dage hos sønnen Friedrichs svigerforældre på Hersomgaard i Hersom Sogn i Himmerland, hvortil hun må være kommet senest 1735. - 29. januar 1736 eller "Dom. Septuagesima blev velædle Zidsel Busches med Herrens nadvere betjent på sin Sygeseng", og 22. marts 1736 "blev velædle og nu salige madam Zidsel Busches efterladte levninger hensat i Hersom Kirke" (uden aldersangivelse, men mindst 70 år gl.).

Af børn er blot de to Gertrud'er fra 1684 og -85 fundet født, og af levedygtige børn kendes blot følgende 2 eller 3:

3 Friderich Damianus (Damiani?/Damianussen) Busch, født 1686(?) i København(?), se nedenfor. Men da hans datter Karen Busch testamenterede penge til børn af provsten Damianus Dall i Dalby-neder ved Randers, må Damianus Busch nødvendigvis have haft en datter:

4 N.N. (Gertrud?) Busch, født senest 1692, død efter 1716. Gift senest 1710 med Thomas Dahl/Dall, ridefoged på Antvorskov Kloster ved Slagelse. - Han eller konen døde vist 1726 ifølge en nu forsvunden gravsten i Slagelse Sct. Peders Kirke, se *Nationalmuseet: Danmarks Kirker*. De havde 4 sønner, hvoraf de 3 ældste blev optaget på Københavns Universitet 1731, og som 1723 var ble-

vet indskrevet til "de Friisers legater" ifølge *Personahist. Tidsskrift* 1924, nemlig Friderich Nicolaj, f. 1710, Damianus, f. 1712 [den senere præst i Dalbyovre], Nicolaj, f. 1714, og Thomas, f. 1716.

En datter var sikkert også:

5 Anna Damiansdatter Busch, født senest 1697. Gift senest 1715 med Niels Westphal, kgl. majestæts sejl-, flag- og kompassmager ved søetaten på Holmen i København. De havde bl.a. to sønner Oluf eller Ole, født 1715, og Frederik Christian, født 1716/17, der ligesom fætrene Dahl/Dall blev indskrevet til ovennævnte "de Friisers legater" henholdsvis 1724 og -26; begge tog teologisk embedseksamen.

Friderich Damianus Busch

Han, hvis mellemnavn vel skal tolkes Damiani eller Damianussen, angives født 1686 - måske i København - og døde 1746 på den lille herregård Korsøgaard i Simsted Sogn i Himmerland.

Han fulgte i faderens fodspor som officer og var - ifølge Hirsch' ovennævnte manuskript - fra senest 1704 ansat ved Aarhus Stifts nationale Infanteriregiment, hvor han 1705 udnævntes til fænrík/fanebærer, 1709 til løjtnant og 1716 til kaptajnløjtnant. 1719-31 var han kaptajn og chef for Sønderlyng og Gislum herreders kompagni under nævnte regiment, hvor hans senere kones bror, Christopher Rosenørn (1700-1727), fra 1718 var fænrík og fra 1719 sekondløjtnant. - Christophers farbror Poul Rosenørn (1670-1737) var ligeledes ansat ved regimentet, hvor han 1701-08 var kaptajn, 1708-13 major, 1713-20 oberstløjtnant og 1720-32 oberst og chef for regimentet.

Sammen med Poul Rosenørn må Friderich Busch have deltaget i Store nordiske Krig 1709-20, hvor Rosenørn til lands og til vands tog del i krigen under forberedelserne til erobringen af Stralsund i det nordlige Tyskland, men 1717 kommanderet til Norge og 1719 med ved erobringen af Marstrand.

1731 blev Friderich Busch ansat i Drabantgarden, men 1733 forflyttet til Sydjyske nationale Infanteriregiment. - Men samme

år lykkedes det for Busch at blive udnævnt til kaptajn for Fjends og Rinds herreders kompagni under Nordjyske nationale Infanteriregiment. - Ved dette regiment blev han 1736 sekondmajor og var 1738-45 premiermajor.

Friderich Busch' segl i Rigsarkivets seglsamling viser et lodret delt skjold, hvis 1. felt indeholder en harniskklædt arm med et sværd og 2. felt tre træer. - Hjelmen prydes af et par vinger. - Her efter Hirsch.

Friderich Busch blev gift 1721 på Hersomgaard med den adelige Anne Rosenørn, 1701-1758, datter af ejeren af herregårdene Hersomgaard og Korsøgaard i det sydvestlige Himmerland Christopher Rosenørn og hustru Karen de Hemmer.

Busch og hustru boede 1722 på Hersomgaard i Hersom Sogn, men flyttede - vel som forpagter - senest 1723 til Korsøgaard i Simested Sogn, hvor han forblev boede til sin død 1746.

Efterslægten

Major Busch og hans 15 år yngre adelige hustru fik vist blot 2 levedygtige børn, døtre. Ældst var Sidsel/Cecilie Busch, født 1723/30, gift 1746-50 med bonden Christen Bertelsen, 1719-1787, ejer af Rørbæk Hovgaard i Rørbæk Sogn, senere af Skravad Mølle i Roum Sogn, gårdmand i Troelstrup i Tostrup Sogn og sidst i Bygum i Østerbølle Sogn, alt i Himmerland. - Yngst var Karen Busch, født 1727/29, død 1791 på Hersomgaard, ugift.

Efter Karen Busch' testamente fra 1785 og amtskiftet efter hende 1791 skulle der af hendes rentepenge 5.050 rdlr. forlods udtages 2.700 rdlr. til (den formentlige fætter) præsten Damianus Dalls 6 børn, men kun 250 rdlr. til hendes retmæssige arvinger,

søsteren Sidsel/Cecilie og Christen Bertelsens 5 børn, der hver kun skulle have 50 rdlr., så frøken Busch' bonde-ægteskab var sikkert ikke velset. - Da boet var gjort op, blev der dog ialt 383 rdlr. til Karen Busch' søstersøn Christen Christensen (Bertelsen) og 166 rdlr. til hver af hans 4 søstre Anne, Kirsten, Maren og Ellen. - Fra disse 5 søskende stammer masser af jyske bønder!

Præsten Frederik Busk

Ifølge Wibergs *Alm. dansk Præstehistorie* hed han Frederik Hansen Busk, var født 1602 i Rudkøbing og døde 1659 i Haraldsted, hvor han havde været præst fra 1640 og tidligere igen fra ca. 1629 havde været hører, altså lærer ved Roskilde Katedralskole, hvorfra han 1627 var blevet indskrevet på Københavns Universitet. - Konen kender Wiberg slet ikke.

Disse oplysninger kan altså korrigeres/suppleres en smule, idet han efter skiftet efter enken Gertrud Damianusdatter ikke hed Hansen, men Jensen. Og efter universitetsmatriklen blev han indskrevet 1627 fra Roskilde med det latiniserede navn "Frideric Jan. Rinkøbing", så han var oprindeligt ikke fra Rud-, men Ringkøbing.

Vello Helks værk fra 1987 om *Dansk norske studierejser* (her også fejlagtigt benævnt Hansen) fører til den teori, at han er identisk med den meget unge mand af samme navn, der kun 16 år gl., blev indskrevet ved universitetet i Leiden i Holland allerede 1618 sammen med Niels Frederiksen Busk fra Ringkøbing, født ca. 1590; sidstnævnte blev senere foged i Norge. Om denne slægt Busch har A.M. Wiesener skrevet i *Bergens Historiske Forenings Skrifter* nr. 50, 1944, og her nævnes Niels som søn af borgmester og tolder Frederik Busch/Busk i Ringkøbing (død 1603) og hustru Lisbeth Iversdatter (død 1619), gift 2. gang med efterfølgeren Peder Pedersen. - Niels Frederiksen Busk og den 12 år yngre Frederik Jensen Busk var altså ikke halvbrødre, sidstnævnte snarest nevø af førstnævnte, men hvem var mellemlidtet mellem den ældre og yngre Frederik Busk?

Grunden til, at Frederik Jensen Busk kom fra Ringkøbing og helt til Roskilde for at gå i latinskole, kendes ikke. Efter universitetsstudierne kom han tilbage til sin gamle skole som lærer, idet han, da han 1640 af den kendte biskop Jesper Brochmand blev ordineret (*Ny kirkehistoriske Samlinger* bd. 1, 1857-59) som præst i Haraldsted, siges han at være 38 år og at have været hører i Roskilde i næsten 11 år, altså siden 1629-30.

Gertrud Damianusdatter

I Roskilde må Frederik Busk sikkert have truffet sin senere kone Gertrud Damianusdatter, født før 1630 - snarest omkr. 1620. Den kendsgerning, at hun selv lod en datter døbe Gertrud, og at denne datters formynders 1674 var præsten Damianus Willumsen [Stendorph] i Stenmagle tyder på, at sidstnævntes far, Willum/Vilhelm Damianussen [Stendorph?], sognepræst i Stenmagle-Stenlille, født ca. 1611, var bror til den antagelig lidt yngre Gertrud Damianusdatter. Også præsten i Stenmagle lod ca. 1648 en datter døbe Gertrud, senere gift med Peder Hansen Gøde, degn i Marvede. - Men endelige beviser mangler.

Det er uløst spørgsmål, om Willum/Vilhelm Damianussen, født ca. 1611, død 1671, student 1631, kapellan fra 1639 og sognepræst fra 1649/50 i Stenmagle, virkelig hed Stendorph? - Det er ikke lykkedes at finde ham nævnt i originalt kildemateriale med tilnavnet; men det skulle være fødestedet Stenmagle, der først for børnenes vedkommende blev til efternavnet Stendorph?

Med det uhyre sjældne fornavn Damianus i tankerne kunne Gertrud Damianusdatter, født 1620-30(?), og hendes formentlige bror Willum/Vilhelm Damianussen, født ca. 1611, tænkes at være søkende til:

1 Laurentius D., født ca. 1592, student fra Roskilde 1622.

- 2 Nicolaus D. Herslevius, født ca. 1594, student 1614, nemlig Niels D., død 1630, kapellan fra 1618 og senere sognepræst i Hvedstrup-Fløng.
- 3 Johannes D., født ca. 1610, student fra Roskilde 1632, nemlig Johan/Hans D., død 1657, sognepræst i Lyderslev-Frøsløv fra 1640, slotspræst i Kbh. 1643, mag. 1643 og sognepræst i Herlufmagle fra 1651.

Af disse var i al fald Niels Damianussen søn af Damianus Albretsen, vel født omkr. 1565 i eller ved Roskilde, død 1632 efter 42 år som sognepræst i Herslev-Gevninge få kilometer vest for Roskilde. Efter Nationalmuseet: *Danmarks Kirker* fandtes i Herslev Kirke 1758 et senere forsvundet epitafium med latinsk indskrift over "Damianus Alberti Roeschildensis" og dennes 2 koner; begge ægteskaber havde været 10 år og begge resulteret i 6 børn. Konerne var Sophie Nielsdatter, præstedatter fra Fuglede [datter af Niels Hansen Grubbe, død 1587, præst i St. og Lille Fuglede], og Gertrud Corneliusdatter, en borgerdatter fra København.

Efter denne teori lod præstekonen i Haraldsted, Gertrud Damianusdatter, og broderen, præsten Willum/Vilhelm Damianussen i Stenmagle, begge en datter kalde Gertrud efter bedstemoderen i Herslev!

Damianus Albret- eller Albertsen nævnes flere gange i de trykte årgange af *Kancelliets Brevbøger* 1596-1631, sidst i anledning af præstegårdens brand. - Både 1618, -22 og -31 fik han løfte om at få sønner optaget på Sorø Akademi, så hans yngste sønner må være født i begyndelsen af 1620'erne. Kronologien forhindrer altså ikke, at Gertrud Damianusdatter, født omkr. 1620 eller lidt senere, kan have været datter af præsten i Herslev - selv om denne blev præst (og vel også gift 1. gang) allerede 1590.

Tekstiler - de gamle navne

af Kirstin Nørgaard Pedersen, Agernvej 95, 83 93 62 58.

De gamle skifter opregner mange tekstiler med betegnelser, der kan virke uforståelige. - Derfor er denne ordforklarende liste udarbejdet.

- Almensi (Armesiden)** ant. fra fransk Armoisin, toskaftet taftagtigt sikestof.
- Atlask**, satinbundet silkestof med blank retside og mat vrang. En billigere kvalitet kunne være vævet af silke og bomuld, så kun silken sås på retsiden.
- Barat (Borat)**, stof vævet af uld på silketrend, oprindelig af fin, senere af tarvelig kvalitet.
- Bay (Bai, Baj, Boi, Boy)**, forholdsvis billig ulden vare, som har været i brug også i dette århundrede til at brodere på.
- Bockräl (måske Broklærred)**, brugtes til foer i snøreliv og overkjoler, hvor det foruden virkede som stivlærred.
- Bommes**i, kippervævet stof af bomuld eller bomuld og uld sammen.
- Callemanck (Callemancha, Kalemank)**, satin- eller atlaskvævet uldent stof, som kunne være ensfarvet, sribet eller blomstret, sidstnævnte da i damaskvævning, så mønstret var modsat på stoffets to sider.
- Catun**, bomuld ensfarvet eller med trykt mønster.
- Damask**, stof vævet med 5 eller flere skafter af uld eller ofte af silke.
- Droget (Droquet, Droquet)**, tøj fremstillet af silke med uld, hør eller bomuld. Som regel blomstret, men kunne være sribet.
- Dvelik (dvælg)**, fint, bleget og stivet glanslærred eller groft ubleget hørstof stivet med limvand - anvendtes som stivlærred.
- Fibskaft**, stof vævet i 5 skafter, dvs. i atlask- eller satinbinding, så mønstret kunne ligge i selve vævningen. Det kunne være af uld eller silke.
- Flos**, dyrt silkestof af fløjlsagtig karakter med luv af løkker.
- Flor (Crepeflor eller Crepe)**, oftest sort, anvendtes til pynt bl.a. på sørgetøj.
- Fillemut**, fra engelsk Fillemot og fransk Feuille Mort, stof af gulbrun farve som visne blade.
- **Freckaade (Frassay, Frassoy, Frees, Fries)**, uldvare beslægtet med vadmel.
 - **Grosditur**, fra fransk Gros de Tour, stormønstret brokadeagtigt silkestof, ofte blomstret.
 - **Gråværk**, almindeligvis det mindre værdifulde bugskind af et eller andet dyr.
 - **Hjemgjort**, tøj vævet i Danmark, brugtes til f.eks. skørter, ofte af hvergarn.
 - **Hvergarn**, stof af uld på hørtrend.
 - **Hørlærred**, kunne være af både udenlandsk og indenlandsk oprindelse.
 - **Indsprængt**, betyder antagelig nistret.
 - **Kaffa (Kaf)**, dyrt silketøj af samme vævning som flos, med opskårne og uopskårne løkker, så der opstod et mønster.
 - **Kamelot**, kendes helt fra middelalderen, vævet af kamel- eller gedeuld fra Angora og silke eller bomuld. I 1700-årene et let uldent lærredsvævet stof.
 - **Kirsej**, klædeagtigt, stærkt valket stof af uld, som var grovere end ulden til klæde. Fandtes i mange farver og var oprindeligt en importvare fra England.
 - **Klæde**, ofte sort, rødt m. fl. farver indsprængt, dvs. meleret og sribet. Dyrt blankt, uldent stof med luv, ofte af udenlandsk oprindelse.
 - **Mackey**, tyndt uldstof, brugtes til foer.
 - **Mor**, Moire.
 - **Multum**, ulden een- eller tosidig opkradset vare, som minder om det, man kaldte Holmens klæde.
 - **Naccarat**, klæde af udenlandsk oprindelse.
 - **Olmerdug**, kippervævet stof af uld på hør- eller bomuldstrend.
 - **Polamit (Polemities eller lign.)**, stof af varierende kvalitet, vævet af uld (evt. kamelhår) og silke, evt. med indvævede metaltråde.
 - **Rask (Rasch)**, let uldent stof, som efter luksusforordningen kunne anvendes af håndværkere, alm. folk og tjenestefolk.

- **Sars (Saxes, Serge)**, tynd ulden vare af forskellig kvalitet, ofte importeret.
- **Sied (Say)**, fin ulden vare.
- **Stoffes**, af fransk Etofes, blank ulden vare.
- **Taboret**, bunden lærredsvævet uldstof fra midten af 1700-årene med kniplingsagtige mønsterstriber af ekstra tråde i både kæde og islæt (lancing), samt med mere spredte mønstre, ofte små buketter, med tråde udelukkende i islættet (brochering). Stoffet var blankt og silkeagtigt efter at være voksbehandlet og presset, så det var temmelig stift. Importvare fra England (Norwich) eller Holland. - Det uldne stof var vel en billigere, men varmere efterligning af silketaboret.
- **Taft**, tyndt, tæt silkestof.
- **Tobin**, svært taftagtigt stof af silke eller kamelhår og silke sammen.
- **Tersenelle**, vistnok taftagtigt silkestof.
- **Trip**, fra fransk Trip de Velours, fløjls- eller plysagtigt stof.
- **Vadmel**, billigt dansk, kipret ofte grov helulden vare, stærkt valket og stampet.

Nærmere forklaring til dragtdele blandt kvindetøj 1670-1850

- **Haghat**, huetilbehør - ved ørerne, og af samme materiale som korsklæder og skæghatte.
- **Liv, Livstykke**, snøreliv.
- **Klokke**, hel klædning uden stivere af facon nærmest som en spencer, brugtes også som undertøj.
- **Korsklæde**, hovedtøj til brug alene eller sammen med hue. Syet af knipling eller importeret, industrifremstillet kniplingsstof (jødekniplinger).
- **Kappe**, hovedtøj, ofte af kniplinger eller kniplingsstof.
- **Kåbe**, overtøj - et moderne slag, ofte foret af vadmel, klæde, multum eller gråværk.
- **Nattrøje**, til brug om dagen ofte fine og dyre, importeredes i 1600-tallet fra England, vel også fremstillet i Danmark fra midten af 1700-tallet. Oftest strikket af uld (mønsterstriking med tavl eller stjerner), men kunne også være af silke,

- evt. brodere med silke- eller metaltråd.
- **Skæghat**, hovedtøj til brug sammen med korsklæde eller hue, fremstillet af kniplinger eller kniplingsstof.

- **Snøreliv**, faconsyet, foret og forsynet med stivere, fortil forsynet med knapper, ringe, maller eller hager af sølv, tin eller messing.
- **Trøje**, syet i facon med ret kort skød i livet, oftest foret og forsynet med stivere af hvalbarder.

Litteratur

- Erna Lorenzen: Folks tøj i og omkring Århus ca. 1675-1850. Disputats, 1975.
- Erna Lorenzen: Hvem sagde nationaldragt. 1987.
- Erna Lorenzen og Ulla Thyrring: Folketøj på landet 1830-1880. 1977.
- Erna Lorensen: Arvegods - bondemiljø før industrialiseringen. 1982.
- Ellen Andersen: Danske bønders klæde- dragter. 1960.
- Louise Ottesen: Danske Folkedragter. 1923.
- C.F. Lund: Danske Nationaldragter. 1864.
- Elna Mygdal: Amagerdragter, vævninger og syninger. 1930.
- J.S. Møller: Folkedragter i Nordvestsjælland. 1926.

Valdemar Sejr - en kommentar

af Anton Blaabjerg, Fredensgade 38, 8800 Viborg ☎ 86 61 04 36.

Efter 750-året for Jyske Lov udgav Slægts-historisk Forening for Viborg og Omegn ved årskiftet 1991/92 hæftet *Valdemar Sejr og nutiden. Slægtsforskning og Danmarkshistorie* med slægtsforbindelser mellem middelalderkongen og en række af nutidens kendte og ukendte mennesker, for dermed at gøre middelalderen mere vedkommende.

Hæftet er forlængst udsolgt, og overskuddet tilfaldt bladet SLÆGTEN. Projektet "Valdemar Sejr" viste, at der blandt slægtsforskere er et marked for mindre publikationer til en fornuftig pris. - Dermed kan man sige, at "Valdemar Sejr blev far" til den udgivervirksomhed, som siden har været knyttet til bladet - indledt med temahæftet *Slægtsforskere: Lad os hige og søge i bøgerne*, en hilsen til slægtsforskerskribenten mv. Hans H. Worsøe på 60 årsdagen 1992.

Senere har Flemming Aa. Winther i Krons-hagen ved Kiel venligst gjort opmærksom på, at en oplysning i den i "Valdemar Sejr" aftrykte egenhændige anetavle af Jørgen Pors, 1649, ikke synes at stå til troende.

Jørgen Pors skrev (her moderniseret), at "min morfar var salig Jørgen Harbou til Hvolris", og "min mormor var salig fru Else Munk, som var Niels Munk udi Gjessinggaard og fru Anne Kruses datter."

Denne oplysning står også i Munk-stamtavlen i *Danmarks Adels Aarbog* 1905, men 1906 blev der trykt en rettelser, hvori Else Munk slettes som datter af Niels Munk og Anne Kruse. Og det er alvorligt, for det er netop via Else Munks mor Anne Kruse, at hovedparten af hæftets nulevende personer stammer fra Valdemar Sejr!

Derfor har jeg set på sagen igen, men spørgsmålet er - desværre/heldigvis - mere kompliceret end som så.

Adelsårbogens Munk-stamtavle fra 1905 meddeler - drilagtigt nok - på siderne 305 og 308, at Else Munk, gift med Jørgen Harbou, dels var datter af Niels Munk til Gjes-

singgaard (og hustru *Birgitte* Christoffers-datter Kruse) og dels af Jens Munk (og hustru Anne Kruse); de sidste nævnes tillige som forældre til Birgitte (Berete/Birete) Munk, gift 1. gang med Niels Harbou til [Lille] Restrup, død 1560, [bror til Jørgen Harbou]. - Men Else Munk kan jo ikke have haft 2 hold forældre, selv om disses slægtsnavne i begge tilfælde var Munk og Kruse. Og 1906 slettes altså Else Munks afstamning fra Gjessinggaard, og det fastslås, at hun (og søsteren = svigerinden Birgitte) var datter af *Jens* Munk og Anne Kruse - der nævnes hverken beviser eller parets bopæl, blot at de blev begravet i Viborg Domkirke 1528 og -34.

Det lyder sandsynligt, at brødrene Jørgen og Niels Harbou (begge parthavere i [Lille] Restrup i Hvam Sogn ved Aalestrup efter faderen Christen Harbou og morfaderen Niels Clementsen, kong Hans' ildelidte rigsråd mv.) giftede sig med 2 søstre, og Niels Harbous kone Birgitte Munk var - "klippefast" efter parrets gravsten i Hvam Kirke - datter af en Munk og en Kruse!

Hvis nævnte Jens Munk, død 1528, var identisk med Jens Nielsen Munk, nævnt 1492-1504 som panthaver i/medejer af Restrup, ville brødrene Harbous ægteskaber med "søstrene" Munk have været "fornuftige dispositioner"! - Men adelsårbogen gør ikke Jens Munk, død 1528, og Jens Nielsen Munk, død efter 1504, til samme person. - Dette spørgsmål er dog også uden betydning i forbindelse med "Valdemar Sejr".

Jørgen Harbou havde, foruden datteren Margrethe (født senest 1570-75, gift 1595-98 med Niels Pors, mor til ovennævnte Jørgen Pors og stammor til størsteparten af slægtslinjerne i Valdemar Sejr-hæftet) bl.a. datteren Gissel (født i 1560'erne), der efter *Kancelliets Brevbøger* 1591 var blevet gift med Iver Mund til Merringgaard, men havde efter giftermålet vist sig at være gravid med en anden, hvorfor Iver havde returne-

ret hende til faderen! - Hendes meget sjældne fornavn peger på (bekræfter/beviser?) afstamningen via slægterne Kruse og Reventlow fra Podebusk/Putbus og Valdemar Sejr.

Vi kan så vælge at fæste lid til:

- 1 Oplysningen fra Jørgen Pors' anetavle fra 1649 om, at hans forlængst afdøde mormor Else Munk var datter af Niels Munk til Gjessinggaard og Anne (iflg. adelsårbogen Birgitte Christoffersdatter) Kruse.
- 2 Adelsårbogen 1905-06s oplysning om, at Else Munk var datter af Jens Munk og Anne Kruse.

Eller vælge følgende mulighed:

- 3 Anse Margrethe (og Gissel) for at være datter (døtre) af Jørgen Harbous påståede

tidligere ægteskab med Dorthé Christoffersdatter Kruse.

Ifølge bl.a. adelsårbogens Kruse-stamtavle 1900 var Margrethe Harbou efter 1 søns datterdatters datter, efter 2 datterdatters datter og efter 3 sønnedatters datter af Enevold Kruse til Ballegaard ved Mariager, død 1497 under krigen mod Sverige, og hustru Kirsten Ovesdatter (Reventlow), hvis mor var Gissel (Gisela) Henningsdatter Podebusk. - Men altså: Vær omhyggelig med adelsårbogen, se efter alle rettelser og tilføjelser - prøv stamtavlernes kildegrundlag.

I Valdemar Sejr-hæftet siges fabrikant Mads Eg Damgaard at være død 1991 - han lever stadig, men broderen Aage døde 1991.

Småstykker

Fra **Statens Arkiver** den glædelige nyhed, at landsdækkende mikrokort-kopier af folketællingerne 1787-1855, 1880 og 1890 samt hertugdømmet Slesvigs folketællinger 1803 og -45 nu er opstillet på Rigsarkivet, landsarkiverne og Erhvervsarkivet.

Oplysninger om **præstehustruer** modtages med tak: Flemming Aa. Winther, Bgm.-Drewes-Str. 23, D-24119 Kronshagen ☎ 0049 431 58 04 33. - **Slægts- og lokalhistoriske bøger sælges** af Bodil Madsen, Kærmindevej 26, 4760 Vordingborg ☎ 55 37 08 45.

SLÆGTENS forlag har nu udgivet efterfølgende titler. - Har du de sidste nyheder på reolen?

- 1 *Slægtsforskning - din Danmarkshistorie.* (ISBN 87-985050-9-2)

12 siders introduktion til slægtsforskning. Her forklares de absolut nødvendige grundbegreber og fortælles, hvor på biblioteket bøger for slægtsforskere findes. Desuden oplyser en aktuel adresseliste om de statslige arkiver og de slægtshistoriske foreninger i og uden for SSF.

- 2 *Slægtsforskere: Lad os hige og søge i bøgerne!* (ISBN 87-90331-07-9)

40 sider med over 500 titler af den righoldige litteratur for slægtsforskere. - 3. udvidede udgave af litteraturliste tilegnet Hans H. Worsøe på 60 årsdagen 1992.

- 3 *Sognefoged, lægdsmand og Dannebrogsmænd.* (ISBN 87-984-484-0-4)

På 20 sider fortælles med udgangspunkt i den store sognefoged-forordning 1791 om denne lokale myndighedspersons arbejdsområder. Desuden oplysninger om hvervet som lægdsmand samt om Dannebrogsmændenes Hæderstegn. - Temahæfte tilegnet SSFs daværende formand Ingvar Musaeus på 70 årsdagen 1993.

- 4 *Slægtsforskere: Lad os vedgå arv og gæld!* (ISBN 87-90331-06-0)

32 siders hjælpemiddel til studiet af skifter - en 14 siders ordliste med forklaring på mange af skifternes gamle ord og begreber, artikler om bl.a. afholdelse af skifte, en o-

versigt over de myndigheder, der afholdt disse, og en litteraturliste. - Temahæfte til egnet **SLÆGTENS** første kasserer Peter Kudsk på 50 årsdagen 1998.

OBS: Ny udgave - med nøgler!

5 Sogn, herred - kirkebøgerne på Statens Arkiver. (ISBN 87-90331-08-7)

Praktisk hjælpemiddel til at finde de rigtige mikrokort med kirkebogen fra det rette sogn, herred og amt. - Med kirkebøgerne fra samtlige landets sogne på alle Statens Arkiver er dette hæfte med bl.a. pastoraternes/sognenes numre og kirkebøgernes begyndelsesår u-undværlig, både under forbedelserne derhjemme og på selve læsesalen. - Hæftet benyttes også til at finde sognets folketælling.

3. udvidede udgave med tillæg om *flere end 150 kirkebogs-nøgler (afskrifter/registre)*, Lengnicks kirkebogsuddrag og S. Nygårds sedler (bl.a. kirkebogsuddrag).

6 Slægtsforskere: Lad os stå vagt og værne! (ISBN 87-90331-04-4)

Hæfte på 50 sider med militære emner som lægdsruller, disses forkortelser, stambøger, det militære sprog, introduktion til Forsvarets Arkiver, krigsdeltagermedaljer mv. - 2. *udvidede udgave 1998.*

9 Skanderborg Rytterdistrikt. - Uddrag af samtlige bevarede 3.002 skifter 1680-1765. Udarbejdet af Erik Brejl. 1995, 296 s. (ISBN 87-985050-6-8)

Referat med samtlige arvinger i de mange skifter fra rytterdistriktet mellem Vejle, Brande, Silkeborg og Århus. - Register over arveladere og ægtefæller, 6.226 navne; desuden en liste over skifternes fordeling på sogne og lokaliteter.

10 Litteraturfortegnelse 1980-85. Litteratur for slægtshistorisk interesserede. - Personalhistorie. Lokalhistorie. Arkivvæsen. Udarbejdet af Ingvar Musaeus. 1996, 120 s. (ISBN 87-985050-8-4).

Godt 1.000 titler vedr. personal- og lokalhistorie samt arkivvæsen udgivet 1980-85. De

lokalhistoriske titler opført i topografisk orden, amt for amt, sogn for sogn; under sognene henvises til de personalhistoriske titler, som desuden er opført alfabetisk. - Udgivelsen er forløberen for **SSFs** litteraturliste, der siden 1987 findes i *HVEM FORSKER HVAD*, og den lukker hullet mellem Dorthe Gissels fortegnelse over dansk slægtslitteratur 1973-79 (*Personalhist. Tidsskrift* 1982) og listerne i *HVEM FORSKER HVAD*.

11 Er du i familie med bryggerne? - Slægterne bag J.C. og Carl Jacobsen på Carlsberg. - Publiceret af Birgit Øskov og Anton Blaabjerg. 1997, 90 s. (ISBN 87-90331-02-8)

90 siders anetavle for Carl Jacobsen, 1842-1914, tilbage til 1600-tallet og endnu længere tilbage. - 25 efterslægtslinjer viser forbindelser til kendte og ukendte for og nu.

Anetavlens personer er ikke omtalt i den traditionelle rækkefølge: Generation for generation, men i slægtslinjer: Slægt efter slægt.

Anetavlen indeholder oplysninger om bl.a. den fædrene slægt, vendsysselske bønder (bl.a. Clemen- og Løve- eller Levi-slægterne fra egnen ved Aså og Melholt). Dertil parykmager-slægten Holst fra Thisted og Aalborg, den norske slægt Hille- eller Hellemann fra Stavanger, præsteslægterne Hofmann og Lind fra Norge, den dansk-norske slægt Scavenius fra København og Stavanger, garver- eller feldberederslægten Sæbye fra Thisted og Aalborg med afstamning via den gamle herredsfogedslægt fra Fleskum Herred fra Kjørulf-slægten, præsteslægterne Steenstrup og Vogelius samt orgelbygger-slægten Bodtzen, slægten Søtoft med afstamning fra de gamle Ribe-slægter Baggesen, Friis, Stage, Klyne m.fl., samt de vestjyske slægter Ballebye og Dahl fra Strandbjerggaard og Vadskærgaard. - Fra anetavlens personer henvises til litteratur med fylligere oplysninger.

25 slægtslinjer viser forbindelser til bl.a. Carl Jacobsens mors næstsøskendebarn: En skomager i Vejle, der kvalte sin kone og blev halshugget 1839! - Desuden forbindel-

ser til forfatterne Leif Panduro og Alexander Kielland, eventyrenen Jørgen Jürgensen (Kongen af Island) og hans nevø, den humoristiske tegner Fritz Jürgensen - samt en lang række slægtsforskere!

12 *Voer og Nim samt Nørvang herreder. - Uddrag af samtlige bevarede 2.959 skifter i herredernes godser og hospitaler 1716-1850.* - Udarbejdet af Erik Brejl. 1997, 291 s. (ISBN 87-90331-05-2)

I retskredsen Voer og Nim herreder ved Skanderborg og Horsens ligger godserne Rask, Serridslevgaard, Stensballegaard, Tamdrup Bisgaard, Tyrrestrup, Urup og Klags Mølle samt hospitalerne i Hansted og Horsens, hvortil kommer øen Endelave, der mærkeligt nok hører til denne retskreds. - Den flittige bibliotekar fra Ringkøbing, hvis uddrag af skifterne fra nabo-området Skanderborg Rytterdistrikt er velkendt, har også her medtaget samtlige arvinger, lavværger og formyndere i uddragene. Personregisteret omfatter afdøde og ægtefæller. Hertil kommer en oversigt over skifternes fordeling på lokaliteter. - Erik Brejls gennemgang har vist, at landsarkivets registre mangler henvisninger til ikke færre end 120 skifter fra Rask og Stensballegaard.

Som tillæg genudgives Erik Brejls uddrag af alle bevarede 660 godsskifter fra Nørvang Herred ved Vejle, nemlig skifteprotokollerne fra godserne Agersbøl, Brandholm, Grundet og Højgaard, Hvolgaard, Laage, Mindstrup, Skovgaard og Stougaard.

OBS - en nyhed: Et godt bud på en anderledes slægtsbog!

13 *Det står skrevet i kirkebøger, skøder, skifter, folketællinger og mange andre arkivalier.* Samlet og bearbejdet 1990-98 af Jens Peder Skou. (ISBN 87-90331-09-5)

Forfatteren er født 1922, uddannet som mikrobiolog, sluttelig dr.agro. 1979; efter over 30 års ansættelse ved Forsøgscenter Risø samt en periode som professor ved Roskilde Universitetscenter kastede han sig

over udforskningen af sin egen slægt.

Resultatet af de mange timers arbejde fremlægger J.P. Skou her i bogform på ikke færre end godt 360 sider! - Og til belysning af forfædrene og stammødrenes livsforhold er siderne *ikke* fyldt med alenlange afskrifter af skøder, fæstebreve og skifter o.s.v., som i bund og grund keder i al fald de læsere, der ikke har et meget intenst forhold til de nærmere eller oftest fjernere aner; og for alle andre end efterkommerne er disse fuldstændige afskrifter af dokumenter oftest uden mindste interesse.

Derimod fortælles både *instruktivt og kortfattet* - ofte med uddrag af de fundne dokumenter - om anetavlens mange forfædre og stammødre i ca. 60 kapitler, hver omfattende slægtslinjer med naturlig indbyrdes samhørighed. Og beretningen starter med slægtslinjens ældst påviselige stamfar og følger så linjen frem mod vor tid. - Kapitlerne er forsynet med gode oversigtstavler.

Bogen indeholder *epokegørende nyheder om den yngre Sadolin/Sadel-slægt og dens afstamning fra slægten Høfding, gode oplysninger om de ældste præstefamilier i Virring-Essenbæk og Lyngå-Skjød.* - Og rigtig mange *bondeslægter i Skanderborg Rytterdistrikt* er fulgt tilbage til 15- og 1600-tallet som i f.eks, *Alken, Firgaarde og Svejstrup - en enkelt linje i Mesing tilbage til 1400-tallet!*

Priser

- *For pjecen 1:* 5 kr. pr. stk., rabatpris ved køb af 40 stk. og 100 stk. henholdsvis 4 og 3 kr.
- *for temahæfterne 2-6:* 20 kr. pr. stk, rabatpris ved køb af 15 og 40 stk. af samme hæfte henholdsvis 12 og 10 kr.
- *for bøgerne 9 og 12:* 130 kr.
- *for bogen 10:* 40 kr. pr. stk., rabatpris ved køb af 40 stk. 25 kr. pr. stk.
- *for hæftet 11:* 30 kr.
- *for bogen 13:* 175 kr.

Priserne er incl. moms, men excl. forsendelse. - Publikationerne bestilles hos **SLÆGTENS** ekspedition: Birgit Øskov, Rolighedsvej 56, 9400 Nørresundby ☎ 98 17 63 76.

Tilbud til slægtsforskere!

SLÆGTEN har et godt tilbud til dig! - Kun 120 kr. for 1.000 sider personalhistorie! 7 større/mindre publikationer udgivet af SAMFUNDET FOR DANSK GENEALOGI OG PERSONALHISTORIE; deres oprindelige pris var 735 kr., for medlemmer dog blot 515 kr.

Men helt ekseptionelt får du for kun 120 kr. + forsendelse følgende 7 publikationer:

- A *Personalhistoriske Studier*. 1979. - 266 sider, hæftet, gl. pris 200/150 kr.
En perlerække af gode og grundige artikler for slægtsforskere! - Bl.a. af Hans H. Worsøe om problemer vedr. børn født uden for ægteskab, af Knud Prange om slægts- og lokalhistorie, af Ole Degn om arkivernes kildeudgivelser og arkivoversigter for slægtsforskere og af Tage Kaarsted om ridderbiografier. - Desuden artikler om slægtsforskning på flg. arkiver: Matrikelarkivet, Hærens Arkiv, Erhvervsarkivet og Københavns Stadsarkiv. - Slægtsforskning i udlandet: Artikler, hjælpemidler og arkivadresser.
- B **Kraks Blå Bog - Register 1910-1988*. 1989. - 138 sider, indbundet, gl. pris 125/75 kr.
Meget praktisk register over 15.229 personer, biograferet i Kraks Blå Bog 1910-88, med navn, erhverv/stilling, fødsels- og dødsdata.
- C *Lærestole og lærere ved Københavns Universitet 1537-1977*, af Ejvind Slotved. 1978. - 299 sider, hæftet, gl. pris 160/100 kr.
Registrering af ca. 1.000 lærere med navn, lærestol, fødsels- og dødsdata.
- D *Latinskolens religionslærere 1853-1903*, af Erik Nørr. 1981. - 93 sider, hæftet, gl. pris 100/75 kr.
Registrering af ca. 350 lærere med navn, fødsels- og dødsår samt uddannelse, ansættelsessteder og tidspunkter.
- E *Helsingørs bomærker*, af Allan Tønnesen. 1968. - 156 sider, hæftet, gl. pris 40/30 kr.
Ca. 800 Helsingør-borgeres bomærker i sirlige stregtegninger, generelle oplysninger om fænomenet bomærker og deres historie samt om en hidtil overset funktion som hjælpemiddel i forbindelse med slægtsforskning.
- F *Datasupplement til Dansk biografisk leksikon 1984-1995*, af Sv. Cedergreen Bech. 1995. - 26 sider (særtryk af Personalhistorisk Tidsskrift), hæftet, gl. pris 35/25 kr.
Supplementer, fortrinsvis dødsdata, til flere end 700 biografier.
- G *Tilføjelser og rettelser, af Finn H. Blædel. 1979. Til H. Hjorth-Nielsen: Danske Sagførere [1868 ff]*. 1941. - 44 sider, indbundet, gl. pris 75/60 kr.
Supplementer til flere end 1.500 biografier.

For kun 250 kr. tilbydes sæt af **Personalhistorisk Tidsskrift**, 1976-98, nemlig de *ordinære hæfter* fra godt og vel 20 år - med undtagelse af 3 hæfter (1980-81).

Alt bestilles hos SLÆGTENS ekspedition:

Birgit Øskov, Rolighedsvej 56, 9400 Nørresundby ☎ 98 17 63 76. - Til priserne, 120 kr. og 250 kr., skal lægges forsendelsesomkostninger. Og først fra 15. januar kan disse produkter fra Samfundet fremsendes.

* Titel B vil desværre blot være med i de 10 første pakker, så bestil nu!